

گزارش اقتصادی شیرک

فروردین ۱۳۹۷. شماره ۳۴

الله أكبر
الحمد لله

شماره
شرکت مهندسی الکترونیکي پرداخت کارت (سامان)

فهرست مطالب

۵	فهرست شکل‌ها
۷	فهرست جداول
۱۰	پیشگفتار
۱۱	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۵	۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۶	۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۷	۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۱۹	۱.۱.۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۰	۱.۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۱	۱.۲.۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۲	۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP
۲۵	۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در فروردین ماه ۱۳۹۷
۲۵	۲.۱. آمار عملکردی شاپرک
۲۶	۲.۱.۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۷	۲.۱.۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۸	۲.۱.۳. عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۰	۲.۱.۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۴	۲.۱.۵. عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۳۸	۲.۲. نفوذ منطقه‌ای
۳۸	۲.۲.۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۳۹	۲.۲.۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۴۰	۲.۲.۳. تعداد و تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان
۴۵	۲.۲.۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی
۴۷	۲.۲.۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور
۴۸	۲.۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۴۸	۲.۳.۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۲	۲.۳.۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۳	۲.۳.۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش
۵۹	۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت
۵۹	۳.۱. سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها
۶۰	۳.۲. آنالیز خطاهای تراکنش‌ها
۶۳	۳.۳. دسترس‌پذیری حس شده خدمات
۶۴	۳.۴. آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه
۶۶	۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

۴,۱	بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP.....	۶۷
۴,۱,۱	سهام تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت.....	۶۷
۴,۱,۲	سهام شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش.....	۶۹
۴,۱,۳	سهام شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس.....	۷۳
۴,۱,۴	بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها.....	۷۷
۴,۱,۵	اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هر فیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش.....	۷۹
۴,۱,۶	اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هر فیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس.....	۸۲
۴,۲	بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش.....	۸۴
۴,۳	بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها.....	۸۸
۴,۳,۱	سهام هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در استان‌های کشور.....	۸۸
۴,۳,۲	سهام هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در استان‌های کشور.....	۹۲
۴,۳,۳	شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری.....	۹۵
۴,۳,۴	شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور.....	۱۰۱
۴,۳,۵	عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش.....	۱۰۵
۵	بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده.....	۱۰۹
۵,۱	سهام بازار پذیرندگی.....	۱۰۹
۵,۱,۱	سهام بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت.....	۱۱۰
۵,۱,۲	سهام تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش.....	۱۱۲
۵,۱,۳	سهام تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده.....	۱۱۵
۵,۱,۴	اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها.....	۱۱۸
۵,۲	سهام بازار صادرکنندگی.....	۱۲۱
۵,۲,۱	تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک.....	۱۲۱
۵,۲,۲	سهام بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار.....	۱۲۲
۵,۲,۳	سهام بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار.....	۱۲۴
۵,۲,۴	سهام تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک.....	۱۲۶
۵,۲,۵	اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار.....	۱۲۸
۵,۳	سهام تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده.....	۱۳۱
۵,۴	کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش.....	۱۳۸
۵,۴,۱	کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید.....	۱۳۸
۵,۴,۲	کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ.....	۱۴۶
۶	جمع‌بندی.....	۱۵۰
۷	واژه‌نامه.....	۱۶۱

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت اسفند ماه ۱۳۹۶ ۱۷
- شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی ۱۹.....
- شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک ۲۱.....
- شکل ۴-۱ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP ۲۳.....
- شکل ۱-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷ ۳۰.....
- شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷ ۳۳.....
- شکل ۳-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷ ۳۴.....
- شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - فروردین ۱۳۹۷ ۳۵.....
- شکل ۵-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷ ۳۵.....
- شکل ۶-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - اسفند و فروردین ۱۳۹۶ ۳۶.....
- شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - فروردین ۱۳۹۵ و فروردین ۱۳۹۶ ۳۷.....
- شکل ۸-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - فروردین ۱۳۹۷ نسبت به ماه اسفند ۱۳۹۶ ۴۱.....
- شکل ۹-۲ تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - فروردین ۱۳۹۷ ۴۲.....
- شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - فروردین ۱۳۹۷ ۴۵.....
- شکل ۱۱-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - فروردین ۱۳۹۷ ۴۶.....
- شکل ۱۲-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - فروردین ۱۳۹۷ ۴۷.....
- شکل ۱۳-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (بر حسب ریال) - فروردین ۱۳۹۷ ۴۹.....
- شکل ۱۴-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - فروردین ۱۳۹۷ ۵۰.....
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - فروردین ۱۳۹۷ ۵۱.....
- شکل ۱۶-۲ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی ۵۳.....
- شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - فروردین ۱۳۹۷ ۵۵.....
- شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - فروردین ۱۳۹۷ ۵۷.....
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - فروردین ۱۳۹۷ ۶۱.....
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷ ۶۲.....
- شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷ ۶۷.....
- شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷ ۶۸.....
- شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷ ۷۱.....
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷ ۷۳.....

- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنشها به ازای هر سرویس - فروردین ۱۳۹۷ ۷۵
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنشها به ازای هر سرویس - فروردین ۱۳۹۷ ۷۷
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنشها - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ ۷۹
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاه های به تفکیک استانها - فروردین ۱۳۹۷ ۹۱
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی در هر استانها - فروردین ۱۳۹۷ ۹۴
- شکل ۴-۱۰ شاخص اثربخشی کارتخوان های فروشگاه های شرکت های PSP به تفکیک هر استان - فروردین ۱۳۹۷ ۱۰۴
- شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتخوان های فروشگاه های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی طی یکسال گذشته ۱۰۶
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش های شبکه پرداخت - فروردین ۱۳۹۷ ۱۱۰
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش های شبکه پرداخت - فروردین ۱۳۹۷ ۱۱۱
- شکل ۵-۳ سهم بانک های صادرکننده از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک - فروردین ۱۳۹۷ ۱۲۳
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - فروردین ۱۳۹۷ ۱۳۴
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - فروردین ۱۳۹۷ ۱۳۵
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - فروردین ۱۳۹۷ ۱۳۶
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - فروردین ۱۳۹۷ ۱۳۷

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در سال ۱۳۹۶	۱۶
جدول ۲-۱	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی تا پایان اسفند ماه ۱۳۹۶	۱۸
جدول ۳-۱	نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی به GDP	۲۲
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک	۲۶
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۶	۲۶
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک	۲۷
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک	۲۸
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷	۲۹
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷	۲۹
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - فروردین ۱۳۹۷	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - فروردین ۱۳۹۷	۳۱
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷	۳۳
جدول ۱۰-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - فروردین ۱۳۹۷	۳۹
جدول ۱۱-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - فروردین ۱۳۹۷	۳۹
جدول ۱۲-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷	۴۰
جدول ۱۳-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷	۴۲
جدول ۱۴-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی	۵۲
جدول ۱۵-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش	۵۴
جدول ۱۶-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش	۵۵
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷	۶۰
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷	۶۰
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - فروردین ۱۳۹۷	۶۱
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷	۶۲
جدول ۵-۳	دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی	۶۳
جدول ۶-۳	درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷	۶۴
جدول ۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷	۷۰
جدول ۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷	۷۲
جدول ۳-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷	۷۴

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۷۶

جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۷۸

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن..... ۸۰

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- فروردین ۱۳۹۷..... ۸۰

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۸۲

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس فروردین ۹۷..... ۸۳

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۸۴

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی-اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۸۶

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار-اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۸۷

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان- فروردین ۱۳۹۷..... ۸۹

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی به تفکیک استان- فروردین ۱۳۹۷..... ۹۲

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت- فروردین ۱۳۹۷..... ۹۶

جدول ۴-۱۶ مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت -اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۹۷

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش دار هر شرکت - فروردین ۹۷..... ۹۹

جدول ۴-۱۸ مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش دار هر شرکت -اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۱۰۰

جدول ۴-۱۹ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۰۱

جدول ۴-۲۰ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن- فروردین ۱۳۹۷..... ۱۰۷

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۱۳

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۱۶

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۱۸

جدول ۵-۴ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۱۲۰

جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۱۲۲

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۲۴

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۲۶

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگان کارت‌های بانکی تراکنش دار - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۲۸

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷..... ۱۳۰

جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۳۱

جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۳۹

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۴۲

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - فروردین ۱۳۹۷..... ۱۴۶

پیشگفتار

- مستند حاضر، گزارش شماره ۳۴ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:
۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
 ۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
 ۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان دسترس‌پذیری حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
 ۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
 ۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک در فروردین ماه ۱۳۹۷
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارت (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

اصلاحیه

در بولتن اسفند ماه ۱۳۹۶ و در جدول در یک نگاه شرکت‌های دارای بیشترین و کمترین نسبت کارتخوان فروشگاهی کم تراکنش از پایانه‌های فعال به ترتیب شرکت‌های «آسان پرداخت پرشین» با سهم "۸۸/۴۸" درصد و شرکت «پرداخت الکترونیک سامان» با "۱۶/۷۳" درصد معرفی گردیده که ضمن عذر خواهی مراتب به شرح ذیل اصلاح می‌گردد.

- شرکت دارای بیشترین نسبت کارتخوان فروشگاهی کم تراکنش از کل پایانه‌های فعال: «شرکت الکترونیک کارت دماوند» با نسبت "۳۶/۸۷" درصد.

- شرکت دارای کمترین نسبت کارتخوان فروشگاهی کم تراکنش از کل پایانه‌های فعال: شرکت «آسان پرداخت پرشین» با نسبت "۷/۰۴" درصد.

همچنین در جدول ۵-۱۲ نرخ کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال مبلغ تراکنش خرید به همراه هزینه اجاره بها، به ازای اسفند ماه ۱۳۹۶ نیز اصلاح شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

* نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهام از نقدینگی

▲	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۰/۸۱ درصد
▲	نسبت اسکناس و مسکوکات در دست اشخاص به نقدینگی	۲/۴۵ درصد
▲	سهام ارزش پرداخت الکترونیک شاپرکی به تولید ناخالصی داخلی (GDP)	۱۱۹/۰۲ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در فروردین ماه ۹۷

آمار عملکردی

▼	تعداد تراکنش های شاپرک	۱,۴۴۹,۳۲۷,۰۱۴ عدد
▼	ارزش تراکنش های شاپرک	۱,۱۷۸,۲۱۶,۰۸۱ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▼	رشد اسمی ماهانه فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶	۳۸/۳۹ - درصد
▼	رشد حقیقی ماهانه فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶	۳۸/۸۷ - درصد
▼	رشد اسمی فروردین ۹۷ نسبت به فروردین ۹۶	۱۷/۰۸ درصد
▼	رشد حقیقی فروردین ۹۷ نسبت به فروردین ۹۶	۸/۴۷ درصد

سهام هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۳/۵۹ درصد
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۷/۷۷ درصد
▼	کارتخوان فروشگاه	۸۸/۶۴ درصد

سهام مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۹۵/۰۹ درصد
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۴/۹۱ درصد

سهام تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▼	خرید کالا و خدمات	۷۹/۹۱ درصد
▲	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۱۴/۰۲ درصد
▼	مانده گیری	۶/۰۷ درصد

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▼	کل ابزارها	۱,۴۲۲/۲۴
▼	کارتخوان فروشگاه	۱,۱۴۲/۹۳
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۱۵۹/۰۵
▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۱۲۰/۲۶

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▼	کل ابزارها	۲۴/۳۰
▼	کارتخوان فروشگاه	۲۱/۵۳
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۱/۸۹
▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۰/۸۷

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی

▼	بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه	استان تهران ۱,۴۳۹,۷۲۲ عدد
▼	بیشترین تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه	استان فارس ۲,۶۹۷ عدد
▼	بیشترین سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه	استان یزد ۰/۱۶۶ عدد
▲	بیشترین تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه	استان هرمزگان ۴۱/۴۰ عدد

نسبت دهکی مبالغ تراکنش ها

▼	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۵۴۰/۴۷
---	-------------------------------	--------

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

ستون اول مربوط به شرکت های PSP و ستون دوم مربوط به بانک های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش های بازار

▲	۲۶/۲۹ درصد بانک ملت	▲	۲۶/۰۰ درصد به پرداخت ملت	بالاترین سهم مبلغی تراکنش ها از کل بازار
▲	۲۸/۱۵ درصد بانک ملت	▲	۲۱/۷۹ درصد به پرداخت ملت	بالاترین سهم تعدادی تراکنش ها از کل بازار

بالاترین سهم مبلغ تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

▲	۲۸/۱۲ درصد بانک ملت	▲	۲۷/۷۳ درصد به پرداخت ملت	ابزار پذیرش اینترنتی
▲	۳۶/۲۰ درصد بانک ملت	▼	۴۲/۸۰ درصد آسان پرداخت پرشین	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۲۶/۰۲ درصد بانک ملت	▲	۲۶/۰۱ درصد به پرداخت ملت	کارتخوان فروشگاههای

بالاترین سهم تعداد تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

▲	۲۴/۹۳ درصد بانک پارسیان	▲	۲۶/۹۷ درصد تجارت الکترونیک پارسیان	ابزار پذیرش اینترنتی
▲	۵۰/۹۳ درصد بانک ملت	▲	۳۹/۱۹ درصد آسان پرداخت پرشین	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۲۶/۵۹ درصد بانک ملت	▲	۲۲/۹۸ درصد به پرداخت ملت	کارتخوان فروشگاههای

شاخص هر فیندال-هیرشمن (HHI)

▲	۱,۳۳۳	▲	۱,۹۰۶	ابزار پذیرش اینترنتی
▲	۳,۴۸۲	▲	۲,۷۸۴	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۱,۱۱۱	▲	۱,۴۴۲	کارتخوان فروشگاههای

بالاترین سهم بانک های صادرکننده از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار

▲	۱۴/۹۳ درصد	بانک پارسیان	کارت هدیه و بن کارت
▼	۳۲/۱۰ درصد	بانک ملت	کارت اعتباری
▲	۲۲/۴۱ درصد	بانک ملی ایران	کارت برداشت

سهم تراکنش های موفق

▲	۹۰/۳۷ درصد	درصد تراکنش های موفق به کل تراکنش ها
▲	۹۹/۹۷ درصد	درصد تراکنش های موفق سویچ شاپرک به کل تراکنش ها

سهم هر یک از خطاهای رخ داده در تراکنش ها

▲	۲/۱۷ درصد	خطای پذیرندگی
▼	۰/۳۶ درصد	خطای شاپرکی
▼	۹/۴۱ درصد	خطای صادرکنندگی
▲	۸۷/۷۵ درصد	خطای کاربردی
▼	۰/۳۱ درصد	خطای کسب و کار

دسترس پذیری حس شده خدمات

▲	۹۸/۸۲ درصد	دسترس پذیری حس شده شبکه
▲	۹۹/۹۷ درصد	دسترس پذیری حس شده شاپرک

تراکنش های ناتمام

▲	۰/۰۳۰ درصد	درصد تراکنش های معوق از کل تراکنش ها
▲	۱۷/۷۶ درصد	درصد تغییرات تراکنش های ناتمام

شاخص های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارت در فروردین ماه ۹۷

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی

▲	۱/۷۴۷	به پرداخت ملت	بالاترین میزان شاخص
▼	۰/۲۵۶	الکترونیک کارت دماوند	کمترین میزان شاخص

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش ها

▲	۲/۶۴۵ درصد	الکترونیک کارت دماوند	بالاترین میزان شاخص
▲	۰/۰۱۷ درصد	مینا کارت آریا	کمترین میزان شاخص

سهم کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش از پایانه های فعال

▲	۳۷/۷۸ درصد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	بالاترین سهم
▲	۸/۹۶ درصد	آسان پرداخت پرشین	کمترین سهم

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، در این بخش تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود. جدول ۱-۱ اطلاعات این شاخص را نشان می‌دهد.

شایان توجه است که به دلیل عدم انتشار آمار نقدینگی فروردین ماه توسط بانک مرکزی ج.ا.ا.، در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا بهمن ماه ۱۳۹۶) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در سال ۱۳۹۶

ماه	نقدینگی (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
فروردین	۱۲,۶۴۱,۱۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۶,۳۱۳,۸۴۲	۷/۹۶%
اردیبهشت	۱۲,۸۹۰,۹۰۰,۰۰۰	۱,۳۲۸,۴۸۹,۳۵۵	۱۰/۳۱%
خرداد	۱۳,۱۴۹,۱۰۰,۰۰۰	۱,۳۸۶,۰۰۸,۲۴۲	۱۰/۵۴%
تیر	۱۳,۳۳۷,۴۰۰,۰۰۰	۱,۳۸۸,۶۷۵,۷۰۲	۱۰/۴۱%
مرداد	۱۳,۶۶۲,۶۰۰,۰۰۰	۱,۵۱۶,۶۱۳,۱۱۸	۱۱/۱۰%
شهریور	۱۳,۸۹۹,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۳۸,۴۲۷,۶۸۳	۱۱/۰۷%
مهر	۱۴,۰۳۰,۵۰۰,۰۰۰	۱,۴۳۲,۴۵۲,۵۴۰	۱۰/۲۱%
آبان	۱۴,۲۴۴,۷۰۰,۰۰۰	۱,۳۹۱,۱۶۱,۴۲۷	۹/۷۷%
آذر	۱۴,۴۵۰,۱۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۵,۱۰۴,۷۲۶	۱۰/۴۲%
دی	۱۴,۶۳۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۵۳۶,۹۹۱,۴۸۳	۱۰/۵۰%
بهمن	۱۴,۸۹۶,۴۰۰,۰۰۰	۱,۶۱۰,۶۲۶,۱۹۸	۱۰/۸۱%

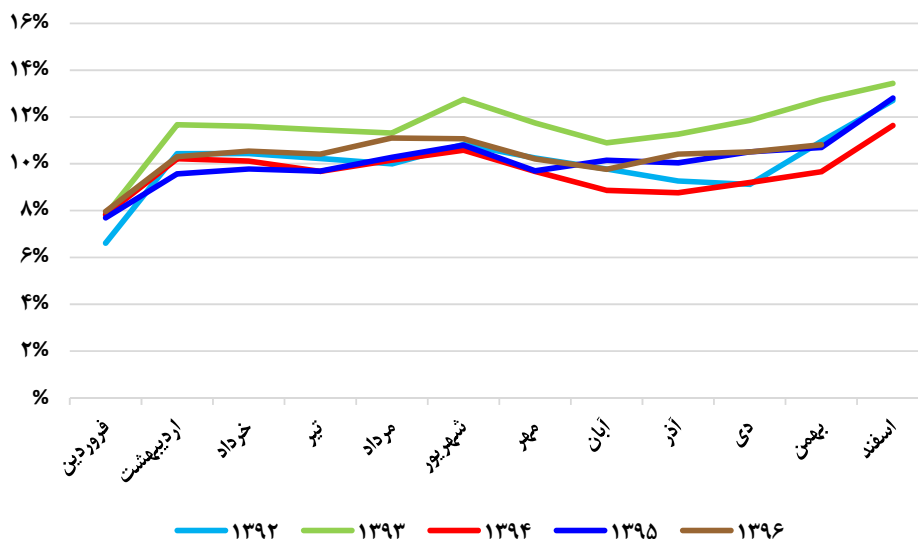
در بهمن ماه ۱۳۹۶ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۰/۸۱ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه دی، افزایش ۰/۳۱ درصدی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در ماه بهمن، ارزش تراکنش‌های شاپرک رشد ۴/۷۹ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۱/۸۱ درصدی نقدینگی نسبت به دی ماه، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه دی را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی در ماه فروردین منتشر نشده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۳۹۲ لغایت بهمن ماه سال ۱۳۹۶ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت بهمن ماه ۱۳۹۶

نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی ۱,۱,۱.

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی تا پایان بهمن ماه ۱۳۹۶

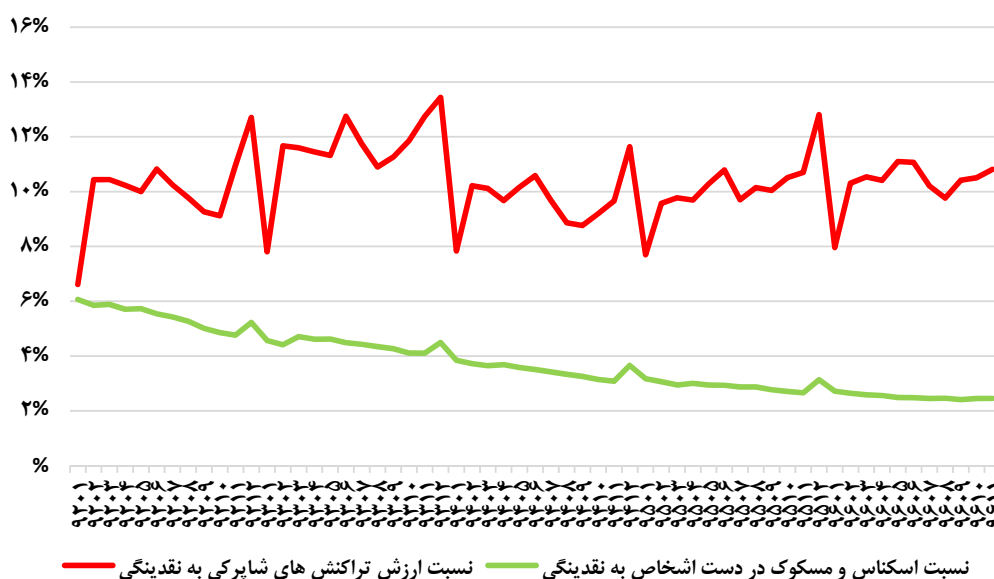
نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیون ریال)	نقدینگی (میلیون ریال)	ماه
۲/۷۲٪	۳۴۳،۵۰۰،۰۰۰	۱۲،۶۴۱،۱۰۰،۰۰۰	فروردین
۲/۶۴٪	۳۴۰،۳۰۰،۰۰۰	۱۲،۸۹۰،۹۰۰،۰۰۰	اردیبهشت
۲/۵۹٪	۳۴۰،۱۰۰،۰۰۰	۱۳،۱۴۹،۱۰۰،۰۰۰	خرداد
۲/۵۶٪	۳۴۱،۵۰۰،۰۰۰	۱۳،۳۳۷،۴۰۰،۰۰۰	تیر
۲/۴۹٪	۳۳۹،۹۰۰،۰۰۰	۱۳،۶۶۲،۶۰۰،۰۰۰	مرداد
۲/۴۸٪	۳۴۴،۷۰۰،۰۰۰	۱۳،۸۹۹،۵۰۰،۰۰۰	شهریور
۲/۴۵٪	۳۴۳،۶۰۰،۰۰۰	۱۴،۰۳۰،۵۰۰،۰۰۰	مهر
۲/۴۶٪	۳۵۰،۶۰۰،۰۰۰	۱۴،۲۴۴،۷۰۰،۰۰۰	آبان
۲/۴۱٪	۳۴۸،۶۰۰،۰۰۰	۱۴،۴۵۰،۱۰۰،۰۰۰	آذر
۲/۴۵٪	۳۵۸،۱۰۰،۰۰۰	۱۴،۶۳۱،۲۰۰،۰۰۰	دی
۲/۴۵٪	۳۶۵،۳۰۰،۰۰۰	۱۴،۸۹۶،۴۰۰،۰۰۰	بهمن

در بهمن ماه ۱۳۹۶، ۲/۴۵۲ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در ماه دی ماه افزایش ۰/۰۴ ناچیزی را تجربه نموده است. در بهمن ماه ۱۳۹۶ میزان نقدینگی با افزایش ۱/۸۱ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۲/۰۱ درصدی همراه بوده است.

۱،۱،۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را از کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۳۹۲ تا بهمن ماه سال ۱۳۹۶) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۶/۶۱ درصد در فروردین ماه ۱۳۹۲ به ۱۰/۸۱ درصد در بهمن ماه ۱۳۹۶ افزایش یافته است. این در حالی است که درصد اسکناس و مسکوک به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۶/۰۷ درصد به ۲/۴۵ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۳/۶۱ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می‌رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد. کاهش این

نسبت یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی^۳ در بازه زمانی اخیر بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود و بخشی از نیاز به پول فیزیکی برای پرداخت بهای کالاها و خدمات مورد تقاضا، با گسترش زیرساخت‌های لازم توسط شبکه پرداخت الکترونیک کارت جبران شود.

۱.۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

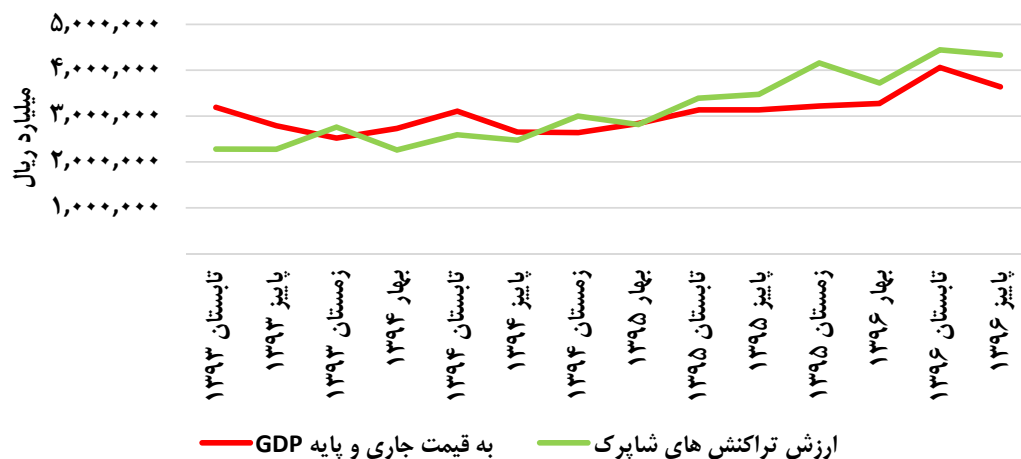
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارت، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیکی کارت را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارت را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۴ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

^۳ منظور کاهش سهم پول پر قدرت از ترکیب نقدینگی و افزایش سهم ضریب فزاینده است.

^۴ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایانگر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

۱،۲،۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

در شکل شماره ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۵ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک از تابستان سال ۱۳۹۳ لغایت پاییز ۱۳۹۶ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۶

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی برهه های زمانی بیشتر است.

^۵ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۴.

^۶ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به سه ماهه پاییز سال ۱۳۹۶ می‌باشد.

۱.۲.۲ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی به GDP، شاخصی جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. آمار این شاخص در طول زمان^۷ در جدول ۱-۵ ارائه شده است. ارقام این جدول با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا. مورد بازنگری قرار گرفته است و دلیل وجود اختلاف در GDP اعلام شده در شماره‌های گذشته گزارش اقتصادی شاپرک با این گزارش نیز همین مهم می‌باشد.

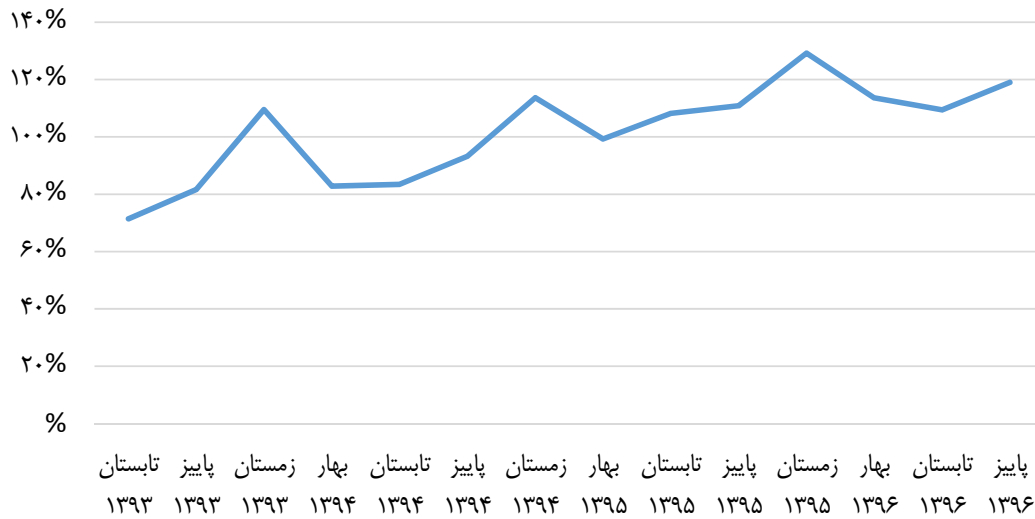
جدول ۱-۳ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی به GDP

دوره	GDP (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌ها به GDP
تابستان ۱۳۹۳	۳,۱۹۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۷۹,۲۹۸,۰۱۷/۲۰	۷۱/۴۳٪
پاییز ۱۳۹۳	۲,۷۹۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۷۷,۴۹۴,۸۶۰/۴۲	۸۱/۶۳٪
زمستان ۱۳۹۳	۲,۵۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۲,۷۵۸,۸۳۳,۱۱۳/۲۲	۱۰۹/۵۲٪
بهار ۱۳۹۴	۲,۷۳۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۶۱,۸۳۰,۲۷۷/۱۶	۸۲/۸۲٪
تابستان ۱۳۹۴	۳,۱۰۷,۰۰۰,۰۰۰	۲,۵۹۳,۰۷۸,۸۳۸/۹۸	۸۳/۴۶٪
پاییز ۱۳۹۴	۲,۶۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۴۷۳,۰۹۴,۴۲۱/۹۱	۹۳/۲۵٪
زمستان ۱۳۹۴	۲,۶۳۹,۰۰۰,۰۰۰	۲,۹۹۹,۸۵۱,۸۸۱/۹۹	۱۱۳/۶۷٪
بهار ۱۳۹۵	۲,۸۳۸,۰۰۰,۰۰۰	۲,۸۱۶,۳۶۲,۸۲۷/۴۲	۹۹/۲۴٪
تابستان ۱۳۹۵	۳,۴۹۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۳۹۰,۱۸۲,۴۸۲/۱۹	۹۷/۰۸٪
پاییز ۱۳۹۵	۳,۱۰۴,۰۰۰,۰۰۰	۳,۴۷۳,۵۷۳,۶۸۰/۵۳	۱۱۱/۹۱٪
زمستان ۱۳۹۵	۳,۲۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۴,۱۵۹,۰۵۱,۹۳۹/۹۶	۱۲۹/۲۰٪
بهار ۱۳۹۶	۳,۲۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۷۲۰,۸۱۱,۴۳۷/۸۲	۱۱۳/۶۱٪
تابستان ۱۳۹۶	۴,۰۶۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۴۴۳,۷۱۶,۵۰۳/۲۷	۱۰۹/۴۲٪
پاییز ۱۳۹۶	۳,۶۳۷,۰۰۰,۰۰۰	۴,۳۲۸,۷۱۸,۶۹۳/۲۸	۱۱۹/۰۲٪

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاها واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاها واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود و نسبت آن به GDP بیش از ۱۰۰ درصد شود.

^۷در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به پاییز ۱۳۹۶ می‌باشد.

بر اساس اطلاعات جدول ۱-۵، نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP طی دوره مورد بررسی در مجموع روندی صعودی داشته است که این روند در شکل ۱-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۱-۴ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

روند افزایشی این شاخص، نشان‌دهنده عملکرد مثبت شاپرک و افزایش سطح فعالیت آن با توجه به اندازه اقتصاد کشور می‌باشد. در واقع شکل ۱-۴ نشان می‌دهد در طول مدت مورد بررسی، بخش بیشتری از وجوه در تبادلات مالی به صورت الکترونیکی پرداخت شده است.

شاخصهای عملکردی شاپرک در فروردین ماه ۱۳۹۷

۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در فروردین ماه ۱۳۹۷

فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲.۱. آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

۲،۱،۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در فروردین ماه ۱۳۹۷ بالغ بر ۱،۴۴۹ میلیون تراکنش با ارزش ۱،۱۷۸ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به اسفند ماه کاهش ۱۷/۳۷ درصدی در تعداد و کاهش ۳۸/۳۹ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در اسفند ماه ۱۳۹۶ و فروردین ماه ۱۳۹۷ و درصد تغییرات آن درج شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	اسفند ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۷۵۳،۹۳۱،۲۸۸	۱،۴۴۹،۳۲۷،۰۱۴	-۱۷/۳۷٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱،۹۱۲،۵۰۰،۰۳۳	۱،۱۷۸،۲۱۶،۰۸۱	-۳۸/۳۹٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در فروردین ۱۳۹۶، فروردین ۱۳۹۷ و درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۶

نوع	فروردین ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۱۱۶،۱۴۴،۴۳۴	۱،۴۴۹،۳۲۷،۰۱۴	۲۹/۸۵٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱،۰۰۶،۳۱۳،۸۴۲	۱،۱۷۸،۲۱۶،۰۸۱	۱۷/۰۸٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های فروردین ماه ۱۳۹۷ به نسبت ماه مشابه سال ۱۳۹۶ از نظر تعدادی ۲۹/۸۵ درصد و از نظر ریالی ۱۷/۰۸ درصد رشد داشته است. اما بخشی از رشد ارزش ریالی تراکنش‌ها ناشی از تورم در مدت مورد بررسی بوده است. از جمله سایر عوامل تاثیر گذار بر رشد تعداد و مبلغ تراکنش‌های شاپرک، می‌توان به افزایش تعداد ابزارهای پذیرش، دارندگان کارت، کارت و افزایش میل به استفاده از شیوه‌های مختلف پرداخت الکترونیکی به جای استفاده از پول فیزیکی، اشاره نمود.

۲،۱،۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد برای ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۸ را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۹ و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	اسفند ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱،۹۱۲،۵۰۰،۰۳۲/۸۸	۱،۱۷۸،۲۱۶،۰۸۱/۲۸	-۳۸/۳۹%
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۶۶۷۳،۹۳۲/۲۸	۱۰،۱۹۲،۱۸۰/۶۳	-۳۸/۸۷%
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۱۱۴/۷۰	۱۱۵/۶۰	-۰/۷۸%

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI: سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶ کاهش ۳۸/۳۹ درصدی داشته و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها در فروردین ماه ۱۳۹۷ نیز کاهش ۳۸/۸۷ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. به عبارت دیگر ارزش تراکنش‌های شاپرکی که نسبت به نرخ تورم خالص سازی شده است، ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرکی را تشکیل می‌دهد.

در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)
^۹ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۳۹۵ به صورت ماهانه از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از بخش آمارهای اقتصادی اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	فروردین ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱,۰۰۶,۳۱۳,۸۴۱/۵۹	۱,۱۷۸,۲۱۶,۰۸۱/۲۸	۱۷/۰۸٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۹,۳۹۶,۰۲۰/۹۳	۱۰,۱۹۲,۱۸۰/۶۳	۸/۴۷٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۱۰۷/۱۰	۱۱۵/۶۰	۷/۹۴٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI، سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ بیانگر رشد ۱۷/۰۸ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود که رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده است ۸/۴۷ درصد می‌باشد. همانطور که قبلاً نیز اشاره گردید ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرک در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورمی می‌باشد.

۲.۱.۳. عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در مبحث بررسی تعداد ابزارهای پذیرش، به جهت قیاس بهتر و تحلیل دقیق‌تر، از تعداد ابزار "فعال سیستمی"^{۱۰} استفاده شده است. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در فروردین ۱۳۹۷ در قیاس با اسفند ماه ۱۳۹۶ در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

^{۱۰} ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۵-۲ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

تعداد ابزار فعال سیستمی			ابزار پذیرش
رشد	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	
۰/۶۳٪	۷۱۷،۴۰۴	۷۱۲،۹۴۶	ابزار پذیرش اینترنتی
۰/۷۹٪	۹۴۸،۸۰۰	۹۴۱،۳۷۷	ابزار پذیرش موبایلی
۰/۳۱٪	۶،۸۱۸،۱۰۶	۶،۷۹۷،۰۳۵	کارتخوان فروشگاهی
۰/۳۹٪	۸،۴۸۴،۳۱۰	۸،۴۵۱،۳۵۸	مجموع ابزارها

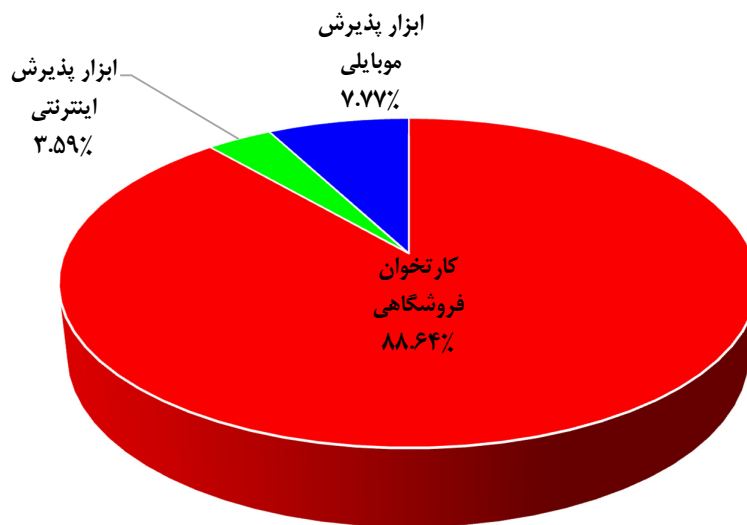
بر اساس جدول ۵-۲ تعداد ابزارهای شاپرک در مجموع نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶ رشد ۰/۳۹ درصدی را تجربه نموده‌اند که سهم عمده این افزایش به سبب افزایش ۰/۷۹ درصدی تعداد ابزارهای پذیرش موبایلی می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶ رشد ۰/۶۳ درصدی را تجربه نموده‌اند و تعداد ابزارهای کارتخوان فروشگاهی نیز در مدت مشابه با افزایش ۰/۳۱ درصدی همراه بوده است. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۶-۲ ارائه شده است.

جدول ۶-۲ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

فروردین ماه ۱۳۹۷		اسفند ماه ۱۳۹۶		ابزار پذیرش
سهم از بازار	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	
۸/۴۶٪	۷۱۷،۴۰۴	۸/۴۴٪	۷۱۲،۹۴۶	ابزار پذیرش اینترنتی
۱۱/۱۸٪	۹۴۸،۸۰۰	۱۱/۱۴٪	۹۴۱،۳۷۷	ابزار پذیرش موبایلی
۸۰/۳۶٪	۶،۸۱۸،۱۰۶	۸۰/۴۳٪	۶،۷۹۷،۰۳۵	کارتخوان فروشگاهی
۱۰۰/۰۰٪	۸،۴۸۴،۳۱۰	۱۰۰/۰۰٪	۸،۴۵۱،۳۵۸	مجموع ابزارها

۲,۱,۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۱-۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه‌های با سهم ۸۸/۶۴ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۱-۲ سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل مشخص است، بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دانست. این در حالی است که به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - فروردین ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۷۱۷,۴۰۴	۵۲,۰۶۵,۶۴۶	۷۳
ابزار پذیرش موبایلی	۹۴۸,۸۰۰	۱۱۲,۶۳۲,۸۸۹	۱۱۹
کارتخوان فروشگاه‌ها	۶,۸۱۸,۱۰۶	۱,۲۸۴,۶۲۸,۴۷۹	۱۸۸
مجموع ابزارها	۸,۴۸۴,۳۱۰	۱,۴۴۹,۳۲۷,۰۱۴	۱۷۱

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در فروردین ماه ۱۳۹۷، ۱۷۱ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۳۷ واحدی (۱۷/۸۷ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین کاهش متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش اینترنتی می‌باشد. با توجه به گسترش فعالیت ابزارهای NFC تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز در ماه‌های اخیر که این دست از پرداخت‌ها در شبکه به کار گرفته شده است دارای نوسانات فراوان می‌باشد. در فروردین ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با کاهش ۲۵/۱۸ درصدی از ۹۷ تراکنش در اسفند ماه ۱۳۹۶ به ۷۳ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۱۹ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با کاهش ۵ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها نیز با کاهش ۱۸/۴۴ درصدی نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶ به ۲۰۸ عدد در فروردین ماه رسیده است.

در ادامه طی جدول ۸-۲ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۸-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - فروردین ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	سرانه مبلغ تراکنش‌های هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۷۱۷,۴۰۴	۱۱۲,۰۴۷,۹۴۰	۱۵۶/۱۹
ابزار پذیرش موبایلی	۹۴۸,۸۰۰	۸,۴۵۱,۸۸۲	۸/۹۱
کارتخوان فروشگاه‌ها	۶,۸۱۸,۱۰۶	۱۰,۵۷۰,۷۱۶,۲۵۹	۱۵۵/۱۳
مجموع ابزارها	۸,۴۸۴,۳۱۰	۱,۱۷۸,۲۱۶,۰۸۱	۱۳۸/۸۷

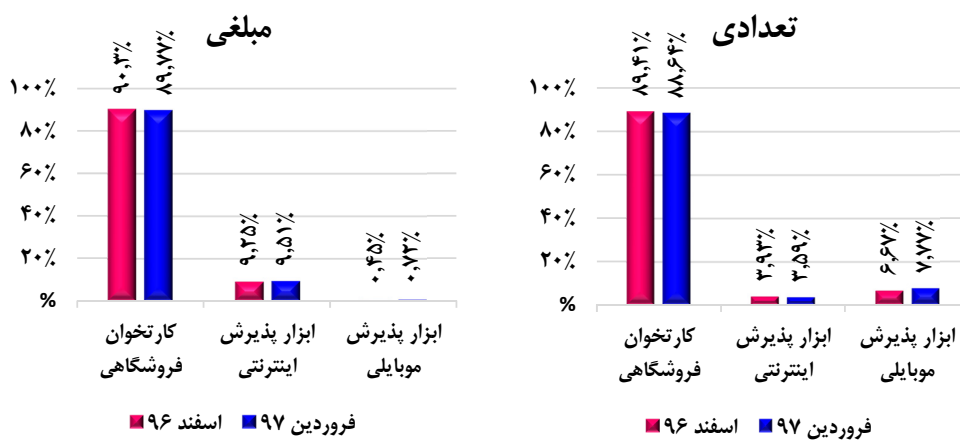
در فروردین ماه متوسط کارکرد مبلغی تمامی ابزارهای نسبت به ماه گذشته با کاهش همراه بوده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاههای در فروردین ۱۳۹۷ ماه با کاهش ۹۸/۹۴ میلیون ریالی به ۱۵۵/۱۳ میلیون ریالی رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار اینترنتی نیز با کاهش ۹۱/۹۷ میلیون ریالی نسبت به اسفند ماه به ۱۵۶/۱۹ میلیون ریالی به ازای هر ابزار در فروردین ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی نیز با توجه به جدول ۲-۸ نزدیک به ۹ میلیون ریالی می باشد که این میزان نیز نسبت اسفند ماه ۰/۲۷ میلیون ریالی کاهش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می گردد، جدول ۲-۹ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. بر اساس این جدول تراکنش های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار کارتخوان فروشگاههای از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۲-۹ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد تراکنشها (عدد)	مجموع مبلغ تراکنشها (میلیون ریالی)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریالی)
ابزار پذیرش اینترنتی	۵۲,۰۶۵,۶۴۶	۱۱۲,۰۴۷,۹۴۰	۲/۱۵
ابزار پذیرش موبایلی	۱۱۲,۶۳۲,۸۸۹	۸,۴۵۱,۸۸۲	۰/۰۸
کارتخوان فروشگاههای	۱,۲۸۴,۶۲۸,۴۷۹	۱,۰۵۷,۷۱۶,۲۵۹	۰/۸۲
مجموع ابزارها	۱,۴۴۹,۳۲۷,۰۱۴	۱,۱۷۸,۲۱۶,۰۸۱	۰/۸۱

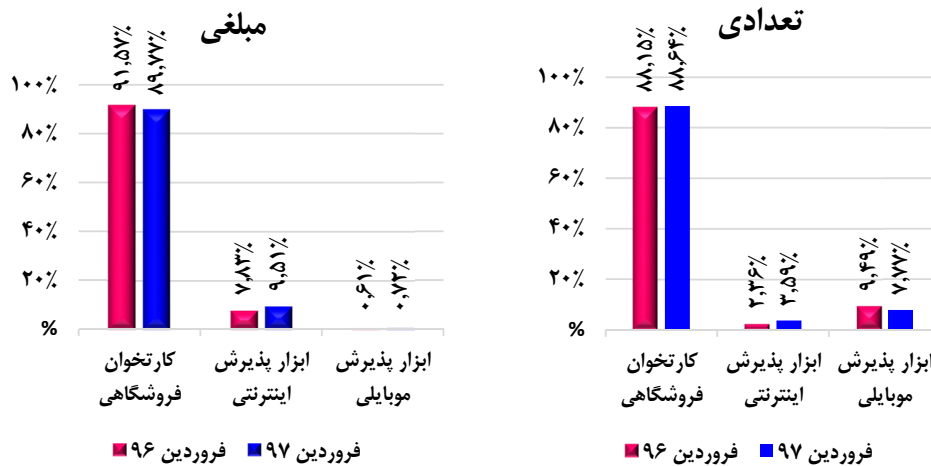
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش های هر ابزار پذیرش، در ماه های اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷ در شکل ۲-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۲-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶ به ترتیب کاهش ۰/۷۷ و ۰/۵۲ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در فروردین ۱۳۹۷ ماه نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶ به ترتیب کاهش ۰/۳۴ و افزایش ۰/۲۶ درصدی را تجربه نموده‌اند در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز افزایش ۱/۱۱ درصدی در تعداد تراکنش‌ها و ۰/۲۷ درصدی در مبلغ تراکنش‌ها مشهود می‌باشد.

شکل ۳-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای فروردین ۱۳۹۷ و مقایسه آن با فروردین ۱۳۹۶ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۳ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۲-۳ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به فروردین ماه ۱۳۹۶ ماه به ترتیب با افزایش ۱/۲۳ و ۱/۶۸ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه به ترتیب با افزایش ۰/۴۹ درصدی و کاهش ۱/۷۹ درصدی همراه بوده است. همچنین در زمان مشابه تعداد تراکنش ابزار پذیرش موبایلی با کاهش ۱/۷۱ درصدی همراه بوده و مبلغ تراکنش‌های این ابزار نیز با افزایش ۰/۱۱ درصدی همراه بوده است.

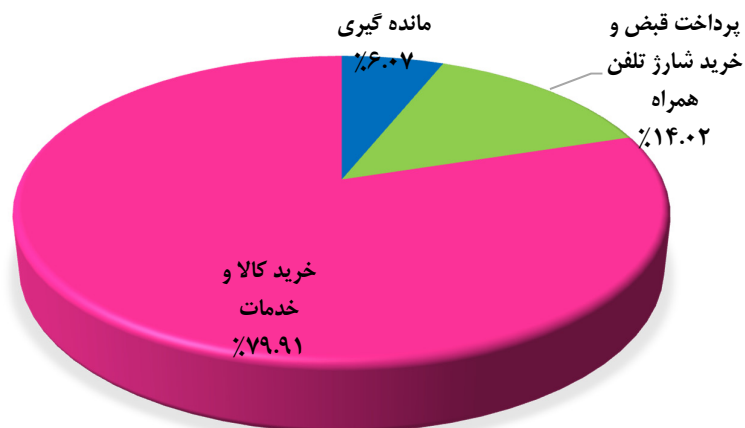
۲،۱،۵ عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۴ و شکل ۲-۵ به ترتیب نسبت تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

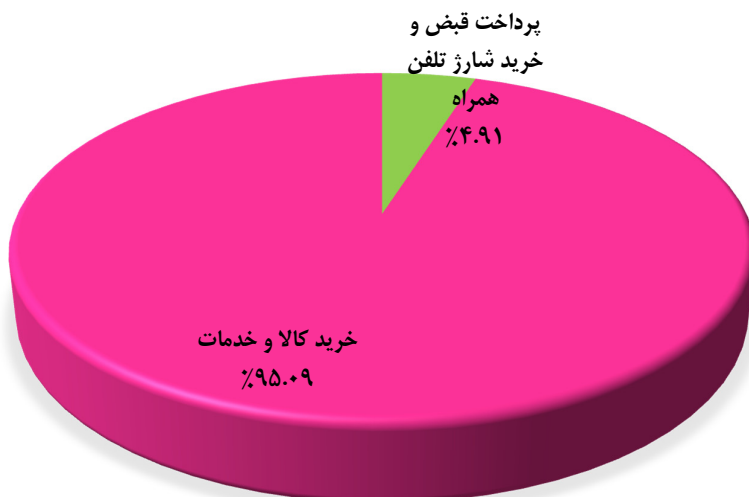
شکل ۲-۴ مبین آن است که در فروردین ماه ۱۳۹۷، ۷۹/۹۱ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۶ نسبت به ماه گذشته این سهم کاهش ۰/۵۵

درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۶/۰۷ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

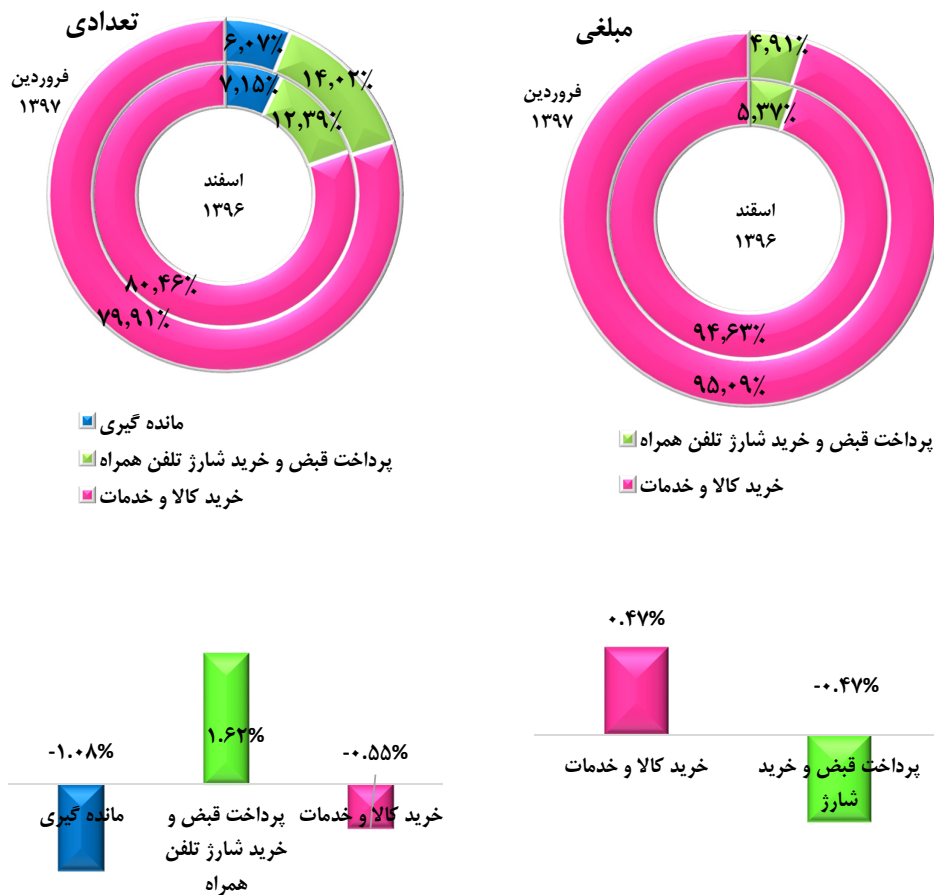
شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - فروردین ۱۳۹۷

همانگونه که مشاهده می‌گردد، شکل ۵-۲ نشان می‌دهد که ۹۴/۶۳ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه فروردین ۱۳۹۷ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۵-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷

برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۶ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

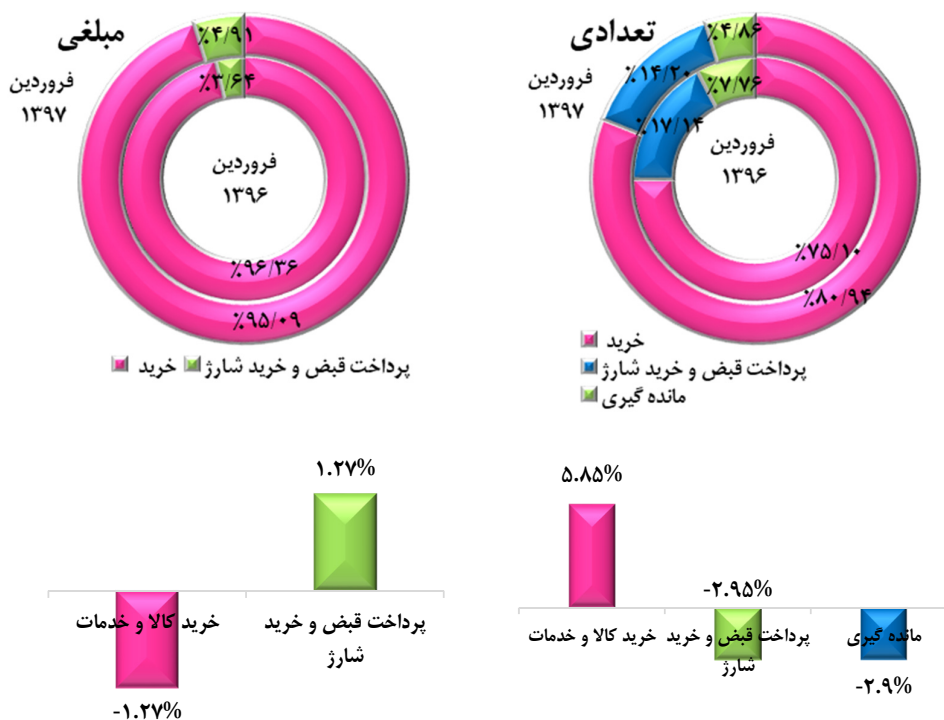

شکل ۲-۶ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - اسفند و فروردین ۱۳۹۶

در شکل ۲-۶ ملاحظه می‌شود که نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶، سهم تعدادی خدمات "مانده‌گیری" و "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها کاهش داشته و خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" با افزایش مواجه بوده است. سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" و "خرید کالا و خدمات" به ترتیب ۱/۰۸ و ۰/۵۵ درصد کاهش داشته و در مقابل سهم تعدادی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" با افزایش ۱/۶۲ درصدی

مواجهه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در فروردین ماه با افزایش ۰/۴۷ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۷-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی فروردین ماه ۱۳۹۶ بررسی شده است.

شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - فروردین ۱۳۹۵ و فروردین ۱۳۹۶

بر اساس شکل ۷-۲ ملاحظه می‌شود علی‌رغم رشد ۵/۸۵ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به فروردین ماه ۱۳۹۶، سهم مبلغی آن میزان ۱/۲۷ درصد کاهش داشته است. تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۲/۹۵ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۴۹۲ درصدی را تجربه نموده است.

۲,۲. نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲,۲,۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۱} مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۰ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در فروردین ماه ۱۴۲۲/۲۴ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۱۴۲/۹۳ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش اینترنتی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۱۲۰/۲۶ ابزار پذیرش اینترنتی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۱۵۹/۰۵ ابزار پذیرش موبایلی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌ها، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

^{۱۱} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

جدول ۱۰-۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - فروردین ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۷۱۷,۴۰۴	۵۹,۶۵۴,۷۴۲	۱۲۰/۲۶
ابزار پذیرش موبایلی	۹۴۸,۸۰۰		۱۵۹/۰۵
کارتخوان فروشگاهی	۶۸۱۸,۱۰۶		۱,۱۴۲/۹۳
کل ابزارها	۸,۴۸۴,۳۱۰		۱,۴۲۲/۲۴

در فروردین ماه ۱۳۹۷ بیش از ۱,۴۲۲ ابزار شاپرکی به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال کشور وجود دارد که از این تعداد ۱,۱۴۲ ابزار، ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. همچنین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز به ازای هر ۱۰ هزار نفر بالای ۱۸ سال در کشور به ترتیب ۱۲۰ و ۱۵۹ ابزار می‌باشد.

۲,۲,۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در فروردین ماه سال جاری در جدول ۱۱-۲ ارائه گردیده است.

جدول ۱۱-۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - فروردین ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۵۲,۰۶۵,۶۴۶	۵۹,۶۵۴,۷۴۲	۰/۸۷
ابزار پذیرش موبایلی	۱۱۲,۶۳۲,۸۸۹		۱/۸۹
کارتخوان فروشگاهی	۱,۲۸۴,۶۲۸,۴۷۹		۲۱/۵۳
کل ابزارها	۱,۴۴۹,۳۲۷,۰۱۴		۲۴/۳۰

همانطور که در جدول ۲-۱۱ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در فروردین ماه سال جاری ۲۴/۳۰ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با ۲۱/۵۳ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲.۲.۳. تعداد و تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان

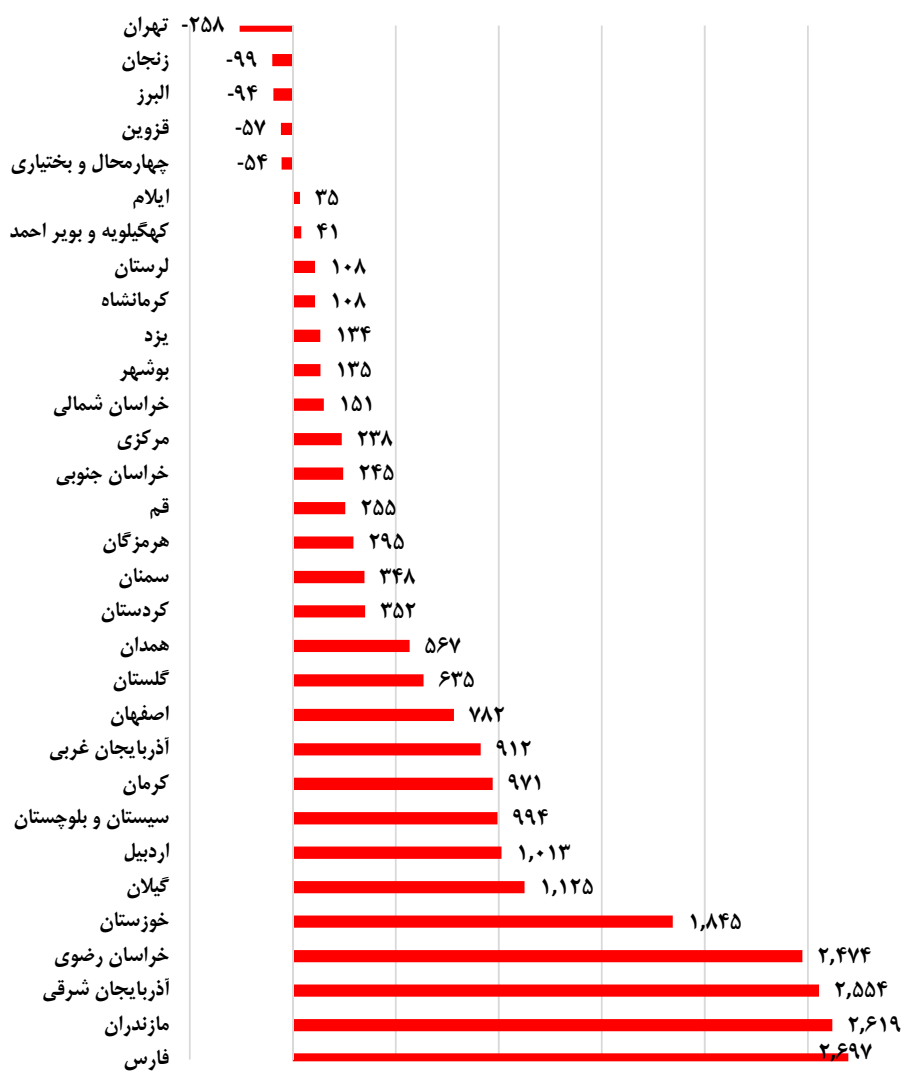
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌ها، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال و تغییرات آن در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه در جدول ۲-۱۲ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

نام استان	اسفند ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۴۳۹,۹۸۰	۱,۴۳۹,۷۲۲	-۲۵۸	-۰/۰۲%
خراسان رضوی	۵۲۹,۴۶۲	۵۳۱,۹۳۶	۲,۴۷۴	۰/۴۷%
اصفهان	۴۹۰,۹۲۸	۴۹۱,۷۱۰	۷۸۲	۰/۱۶%
فارس	۳۸۹,۴۳۵	۳۹۲,۱۳۲	۲,۶۹۷	۰/۶۹%
خوزستان	۳۳۴,۳۴۸	۳۳۶,۱۹۳	۱,۸۴۵	۰/۵۵%

همانگونه که در جدول ۲-۱۲ مشاهده می‌گردد، استان‌های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال در فروردین ۱۳۹۷ بوده‌اند.

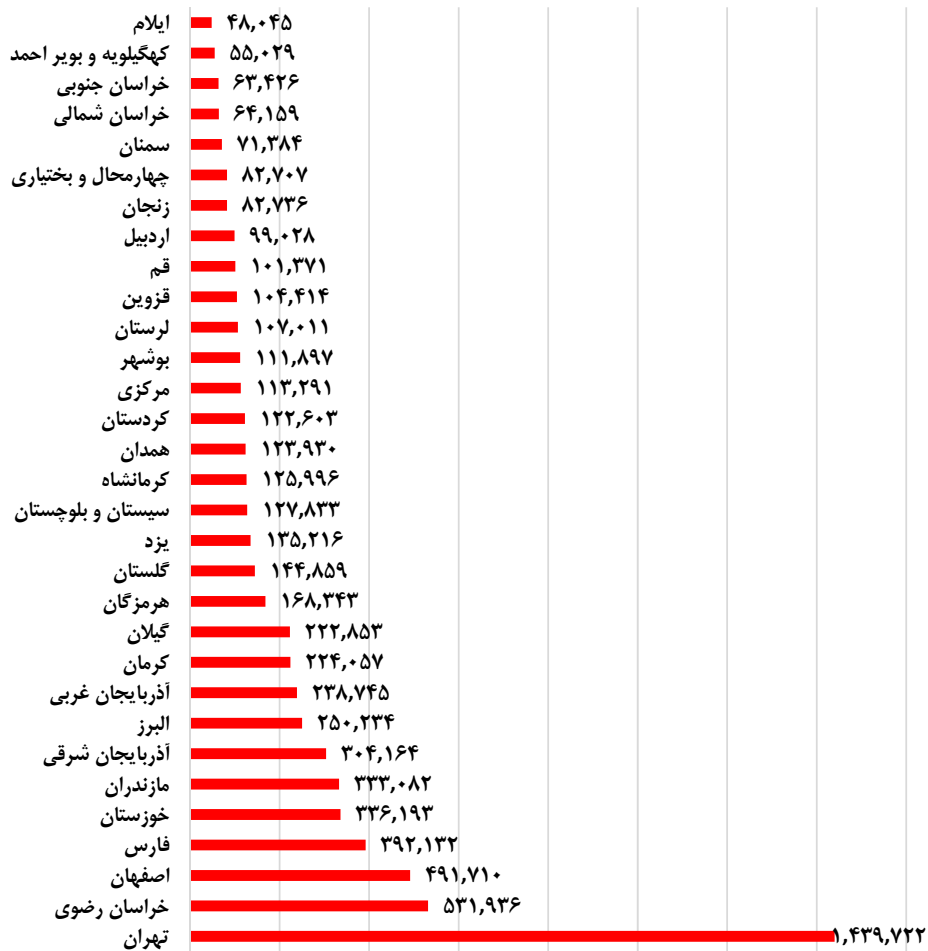
بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۲، شکل ۲-۸ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه نشان می‌دهد.

شکل ۲-۸ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - فروردین ۱۳۹۷ نسبت به ماه اسفند ۱۳۹۶

در فروردین ماه ۱۳۹۷ نرخ رشد تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی نسبت به اسفند ماه در اغلب استان‌ها مثبت بوده و در این بین بیشترین تعداد افزایش متعلق به استان فارس با افزایش ۲,۶۹۷ عددی می‌باشد. استان‌های تهران، زنجان و البرز نیز به ترتیب با کاهش ۲۵۸، ۹۹ و ۹۴ پایانه کارتخوان فروشگاهی مواجه بوده‌اند.

شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - فروردین ۱۳۹۷

در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

درصد تغییرات	تعداد سرانه ابزار کار تخوان فروشگاهی فعال سیستمی		نام استان
	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	
۰/۱۰٪	۰/۱۶۶	۰/۱۶۶	یزد
-۰/۰۲٪	۰/۱۳۸	۰/۱۳۸	تهران
۰/۱۸٪	۰/۱۳۸	۰/۱۳۸	هرمزگان
۰/۱۲٪	۰/۱۳۳	۰/۱۳۳	بوشهر
۰/۴۹٪	۰/۱۳۱	۰/۱۳۱	سمنان
۰/۷۹٪	۰/۱۲۸	۰/۱۲۷	مازندران
۰/۱۶٪	۰/۱۲۴	۰/۱۲۴	اصفهان
-۰/۰۷٪	۰/۱۲۰	۰/۱۲۰	چهارمحال و بختیاری
-۰/۰۴٪	۰/۱۱۹	۰/۱۱۹	البرز
۰/۳۹٪	۰/۱۱۸	۰/۱۱۷	خراسان جنوبی
۰/۴۷٪	۰/۱۱۵	۰/۱۱۵	خراسان رضوی
۰/۰۷٪	۰/۱۱۰	۰/۱۱۰	ایلام
۰/۵۱٪	۰/۱۰۹	۰/۱۰۸	گیلان
-۰/۰۵٪	۰/۱۰۹	۰/۱۰۹	قزوین
۰/۰۷٪	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	کهگیلویه و بویر احمد
۰/۲۵٪	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	قم
۰/۴۴٪	۰/۱۰۸	۰/۱۰۷	گلستان
۰/۶۹٪	۰/۱۰۷	۰/۱۰۶	فارس
-۰/۱۲٪	۰/۱۰۵	۰/۱۰۵	زنجان
۰/۳۴٪	۰/۱۰۴	۰/۱۰۴	خراسان شمالی
۱/۰۳٪	۰/۱۰۴	۰/۱۰۳	اردبیل
۰/۲۱٪	۰/۱۰۳	۰/۱۰۳	مرکزی
۰/۸۵٪	۰/۱۰۳	۰/۱۰۲	آذربایجان شرقی
۰/۲۹٪	۰/۱۰۲	۰/۱۰۲	کردستان

درصد تغییرات	تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		نام استان
	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	
۰/۳۸٪	۰/۱۰۰	۰/۱۰۰	آذربایجان غربی
۰/۵۵٪	۰/۱۰۰	۰/۱۰۰	خوزستان
۰/۴۴٪	۰/۰۹۹	۰/۰۹۹	کرمان
۰/۴۶٪	۰/۰۹۴	۰/۰۹۳	همدان
۰/۰۹٪	۰/۰۸۴	۰/۰۸۴	کرمانشاه
۰/۱۰٪	۰/۰۸۲	۰/۰۸۲	لرستان
۰/۷۸٪	۰/۰۷۷	۰/۰۷۶	سیستان و بلوچستان

در شکل ۲-۱۰ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۲-۱۰ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - فروردین ۱۳۹۷

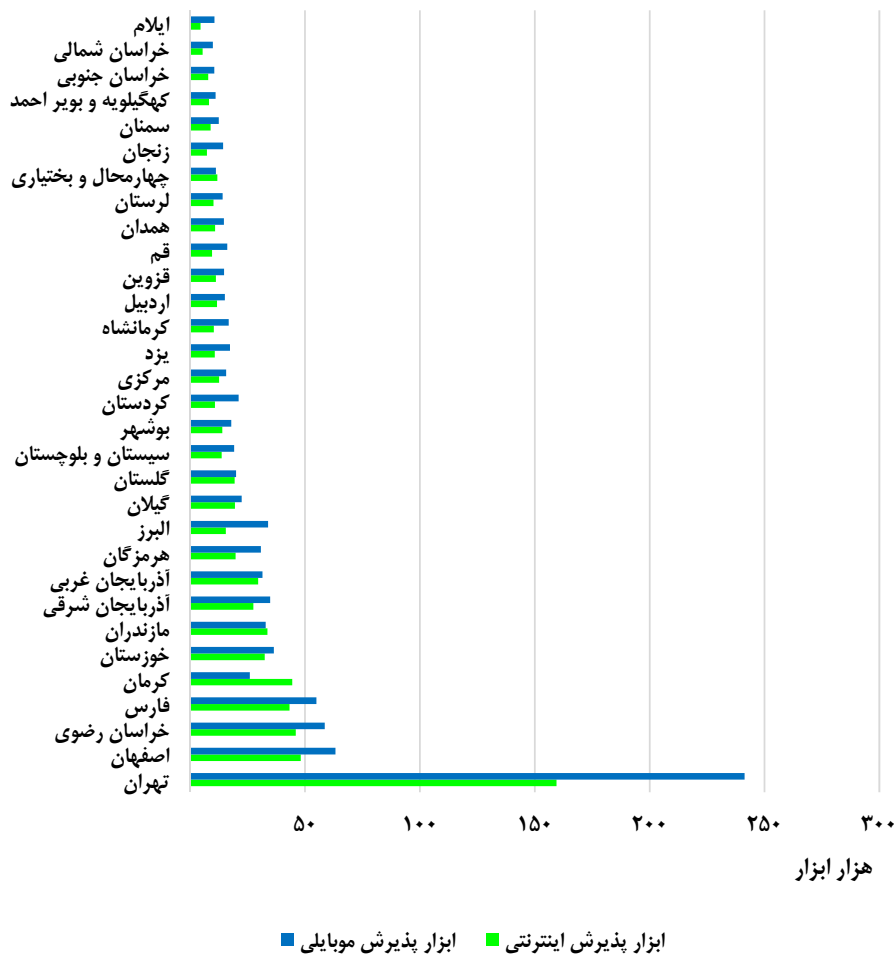
همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و کرمانشاه تعلق گرفته است. و هرمزگان و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و کرمانشاه تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در فروردین ماه ۱۳۹۷، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور $0/1422$ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال ($1,422$ ابزار به ازای هر $10,000$ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲,۲,۴ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به

منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۲-۱۱ ترسیم شده است.

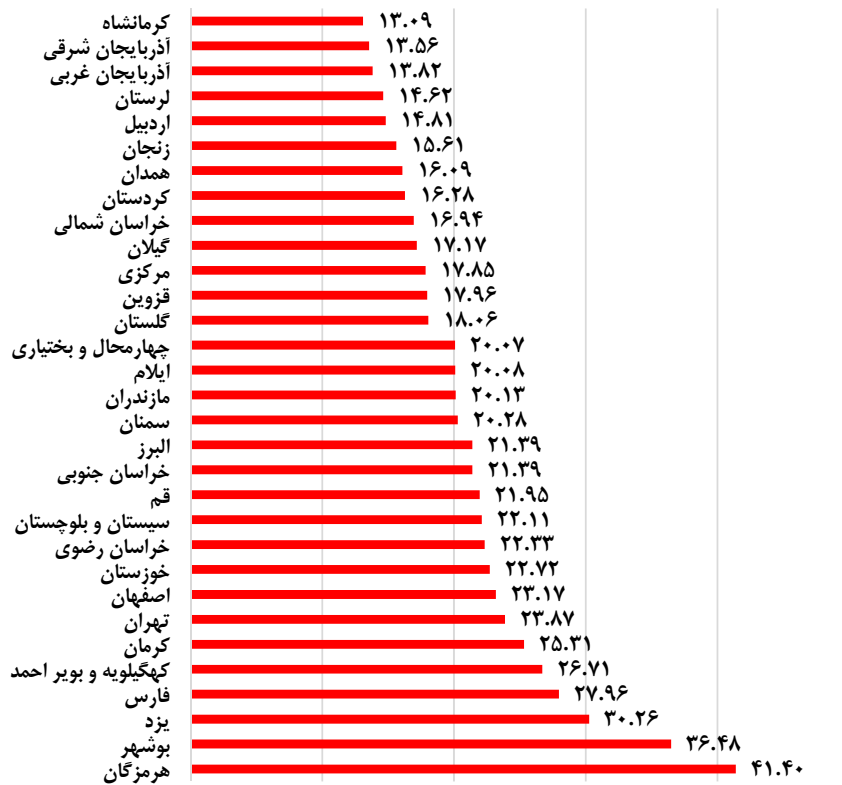

شکل ۲-۱۱ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - فروردین ۱۳۹۷

شکل ۱۱-۲ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی بوده می‌باشد.

۲,۲,۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌ها لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای فروردین ماه ۱۳۹۷ ترسیم شده است.

شکل ۱۲-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - فروردین ۱۳۹۷

همانطور که در شکل ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، بوشهر و یزد در سه جایگاه نخست تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند کرمانشاه، آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در فروردین ماه ۹۷ داشته‌اند.

۲,۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه می‌شود. سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲,۳,۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه‌ها"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در فروردین ماه ۱۳۹۷ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

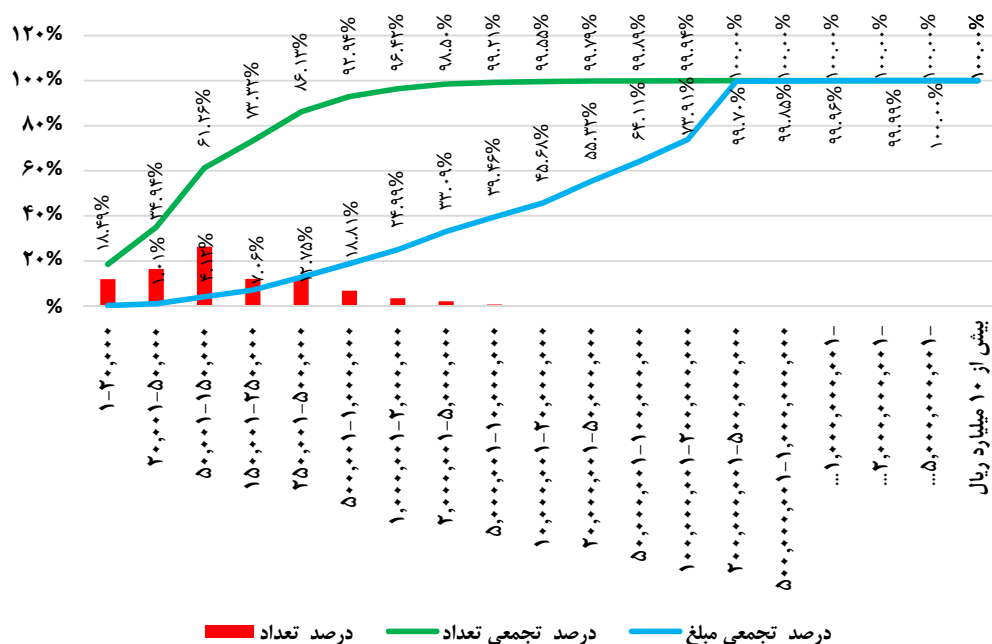
بر اساس شکل ۱-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ترسیم شده است. این بازه‌ها با توجه به نحوه محاسبه کارمزد بانک پذیرنده تقسیم‌بندی شده‌اند، چراکه سهم کارمزدی بانک پذیرنده به ازای تراکنش‌های با مبالغ:

- زیر ۵۰,۰۰۰ ریال
- بین ۵۰,۰۰۱ ریال تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال
- بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال

محاسبه می‌گردد.

سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۶/۵۸ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱-۱۳ مشخص است در فروردین ماه ۱۳۹۷:

- بیشترین تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی دارای مبلغی بین ۵۰,۰۰۱ تا ۱۵۰,۰۰۰ ریال بوده است.
- ۲۸/۳۷ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارت خوان فروشگاهی، مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال را داشته‌اند.
- ۳۸/۳۸ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی، در بازه مبلغی ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
- ۲۶/۶۸ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

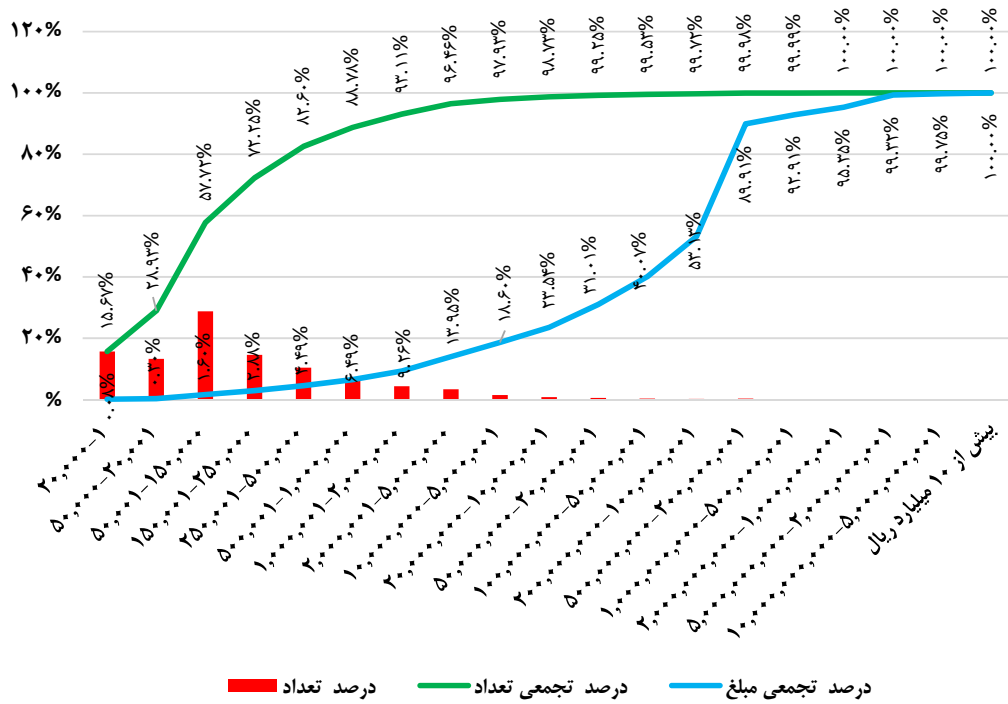

شکل ۲-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) - فروردین ۱۳۹۷

در فروردین ماه ۱۳۹۷، تعداد تراکنش‌های با مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاهی برابر با ۳۶۴,۳۹۲,۴۸۳ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ ریال و ۲۵۰,۰۰۰ ریال برابر با ۴۹۳,۰۱۱,۳۱۱ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۱ ریال برابر با ۳۴۲,۷۴۲,۸۷۵ عدد تراکنش می‌باشد. با توجه به نمودار دامنه مبلغی ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌توان بیان

نمود که بیش از ۹۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاهی دارای مبلغ کمتر از ۵ میلیون ریال می‌باشد.

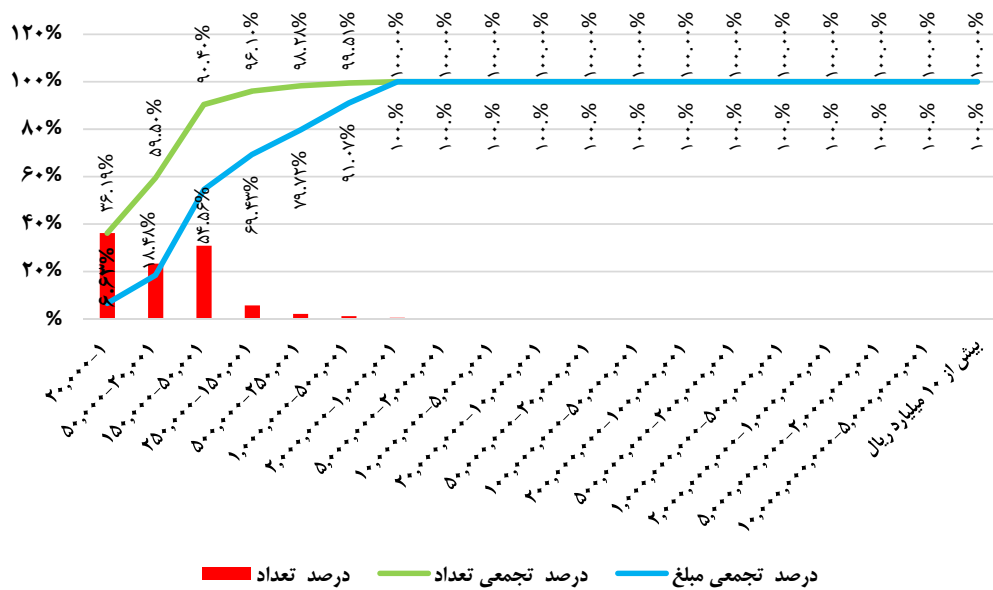
شکل ۲-۱۴ ترسیم دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است.

شکل ۲-۱۴ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - فروردین ۱۳۹۷

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه ۵۰،۰۰۱ تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۲۸/۷۹ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۷۲ درصد کل تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۵۰،۰۰۰ هزار ریال هستند.

شکل ۲-۱۵ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - فروردین ۱۳۹۷

در بررسی شکل ۲-۱۵ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۳۶/۱۹ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۰,۰۰۰ ریال و ۵۹/۵۰ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ در حدود ۵۰,۰۰۰ ریالی و همچنین اقبال فراوان ابزار پذیرش موبایلی به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های موبایلی در دامنه مبلغی کمتر از ۵۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا.، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۵ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

۲,۳,۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

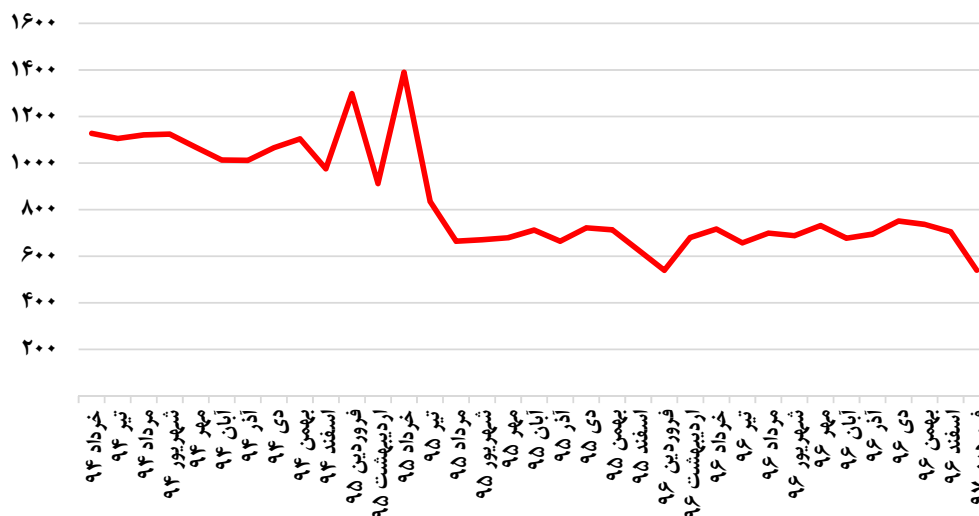
در این بخش شاخص نسبت دهکی^{۱۲} به منظور اندازه‌گیری نابرابری در توزیع ارزش‌هایی نظیر درآمد، ثروت و ... محاسبه می‌شود. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابری مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند کاهشی آن در طول زمان نشان‌دهنده حذف تراکنش‌های با مبالغ بسیار ریز و یا بسیار بزرگ تعریف می‌شود. جدول ۲-۱۲ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در فروردین ۱۳۹۶ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۳۹۶ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۴ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه			مقایسه ماهانه			محاسبه نسبت دهکی
درصد تغییرات	فروردین ۱۳۹۷	فروردین ۱۳۹۶	درصد تغییرات	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	
-۹/۹۹٪	۷,۲۸۱,۱۳۹/۴۳	۸,۰۸۹,۱۶۸/۴۲	-۲۷/۲۳٪	۷,۲۸۱,۱۳۹/۴۳	۱۰,۰۰۵,۳۳۹/۵۵	میانگین مبالغ تراکنش‌های دهک دهم (ریال)
-۱۰/۱۴٪	۱۳,۴۷۱/۹۶	۱۴,۹۹۲/۴۹	-۵/۰۷٪	۱۳,۴۷۱/۹۶	۱۴,۱۹۲/۰۸	میانگین مبالغ تراکنش‌های دهک اول (ریال)
-۰/۱۷٪	۵۴۰/۴۷	۵۳۹/۵۵	-۲۳/۳۴٪	۵۴۰/۴۷	۷۰۴/۹۹	نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۰/۱۷ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۲۳/۳۴ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم کاهش ۲۷/۲۳ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول کاهش ۵/۰۷ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به کاهش ۲۳/۳۴ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول شده است در قیاس ماهانه شده است. در قیاس نقطه به نقطه نیز با توجه به میزان کاهش بیشتر در متوسط مبلغی دهک اول نسبت به کاهش مشاهده شده در متوسط مبلغ هر تراکنش دهک دهم شاهد افزایش نسبت متوسط مبلغ دهک دهم به دهک اول می‌باشیم.

^{۱۲} تراکنش‌های دوره مورد بررسی به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۱۶-۲ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی

با توجه به شکل ۱۶-۲، نسبت دهکی در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه روند کاهشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در فروردین ۱۳۹۷ نسبت به اسفند کاهش نزدیک به ۱۶۵ واحدی را تجربه نموده است.

۲,۳,۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

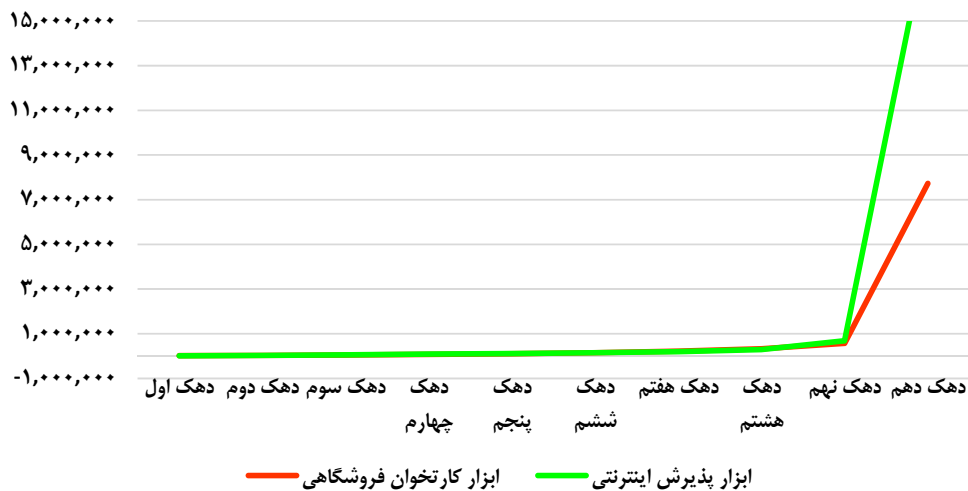
جدول ۱۵-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۱۵-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاه	
۱۰,۲۰۴/۶۴	۱۴,۳۳۰/۰۳	دهک اول
۲۷,۲۸۳/۸۴	۳۱,۸۴۴/۳۰	دهک دوم
۵۲,۸۴۱/۰۴	۵۰,۲۸۵/۸۴	دهک سوم
۸۸,۳۳۱/۲۲	۷۳,۵۹۰/۴۰	دهک چهارم
۱۰۷,۱۷۶/۹۱	۱۰۴,۹۳۱/۹۰	دهک پنجم
۱۵۳,۰۵۴/۴۱	۱۵۰,۲۵۳/۰۲	دهک ششم
۱۹۸,۷۸۲/۳۷	۲۱۴,۷۶۴/۱۸	دهک هفتم
۲۸۹,۳۶۷/۱۵	۳۲۴,۳۲۹/۴۶	دهک هشتم
۶۸۵,۱۶۹/۶۰	۵۷۰,۴۷۳/۹۱	دهک نهم
۱۹۰,۰۸۷,۱۱۱/۰۱	۷,۷۲۶,۹۶۳/۹۴	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های خرید کالا و خدمات در دهک‌های آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاه است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی برای خرید کالا و خدمات با ارزش تری به کار گرفته می‌شود. در خدمت خرید کالا و خدمات اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۹۰ درصد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه (دهک ۹) مربوط به خرید کالا و خدمات با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است. اطلاعات جدول ۱۵-۲ در شکل ۱۷-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۷ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - فروردین ۱۳۹۷

در شکل ۲-۱۷ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۹,۰۸۷,۱۱۱ ریال بوده است.

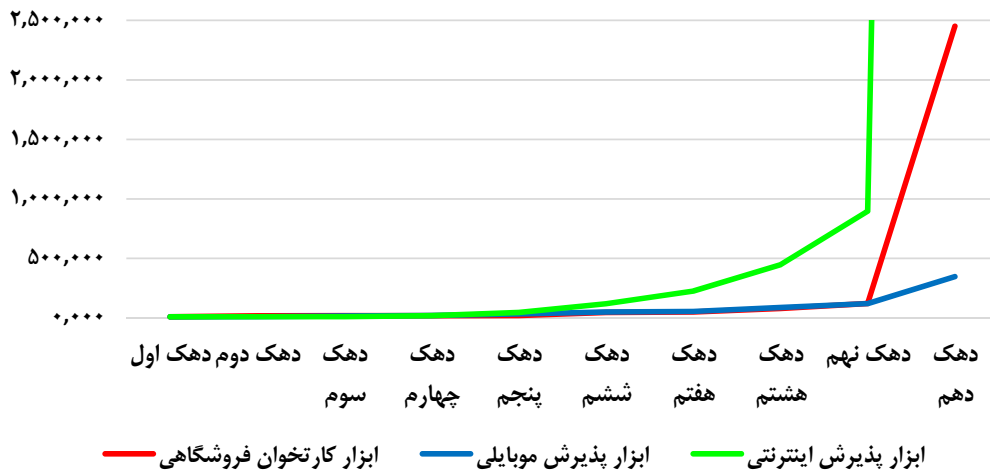
جدول ۲-۱۶ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۶ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
کارتخوان فروشگاه‌ها	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی	
۹,۷۲۸/۰۹	۹,۲۸۰/۸۸	۹,۸۲۴/۵۵	دهک اول
۱۷,۶۲۲/۲۴	۱۰,۶۷۲/۹۸	۱۰,۰۰۰/۰۰	دهک دوم
۲۰,۰۰۰/۰۰	۱۷,۴۰۷/۸۷	۱۰,۲۴۷/۵۸	دهک سوم
۲۰,۰۰۰/۰۰	۲۰,۶۸۴/۵۷	۲۰,۰۱۶/۴۲	دهک چهارم
۲۰,۰۸۳/۹۳	۳۳,۱۱۹/۸۱	۴۵,۶۸۲/۴۶	دهک پنجم
۴۶,۲۱۲/۲۲	۵۰,۲۰۸/۸۸	۱۱۹,۱۲۹/۶۸	دهک ششم

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاه	
۲۲۵،۴۵۶/۱۳	۵۴،۵۰۰/۰۰	۵۰،۰۰۰/۰۰	دهک هفتم
۴۴۶،۷۶۳/۸۳	۸۷،۴۹۱/۰۹	۷۹،۵۴۲/۳۵	دهک هشتم
۸۹۸،۰۲۶/۹۴	۱۲۰،۲۶۹/۷۳	۱۲۱،۵۹۲/۹۶	دهک نهم
۳۶،۲۱۱،۱۶۰/۱۹	۳۴۶،۷۳۱/۲۸	۲،۴۵۱،۵۸۰/۷۹	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۶ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت شارژهای تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه، خرید کارت شارژ ۲۰،۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دو دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد و ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) با مبلغ ۵۰،۰۰۰ ریالی انجام گرفته است. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۵۰،۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۴۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد. شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - فروردین ۱۳۹۷

در شکل ۱۸-۲ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۳۶,۲۱۱,۱۶۰ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۲,۴۵۱,۵۸۱ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۳۴۶,۷۳۱ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش دسترس‌پذیری حس شده خدمات و دسترس‌پذیری زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک محسوب می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳,۱. سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۳}، "خطای پذیرندگی"^{۱۴}، "خطای شاپرکی"^{۱۵}، "خطای کاربری"^{۱۶} و "خطای کسب و کار"^{۱۷} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطادار) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۸۸/۷۶ درصدی تراکنش‌های موفق و ۱۱/۲۴ درصدی خطاهای رخ داده در فروردین ماه ۱۳۹۷ دارد.

^{۱۳} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^{۱۴} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

^{۱۶} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیک (دارندگان کارت) می‌باشد.

^{۱۷} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

جدول ۱-۳ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷

نوع تراکنش	تعداد	سهم از کل تراکنش‌ها
تراکنش‌های موفق	۱,۴۴۹,۳۲۷,۰۱۴	۹۰/۳۷%
تراکنش‌های ناموفق	۱۵۴,۳۸۶,۲۲۶	۹/۶۳%
تعداد کل تراکنش‌ها	۱,۶۰۳,۷۱۳,۲۴۰	۱۰۰/۰۰%

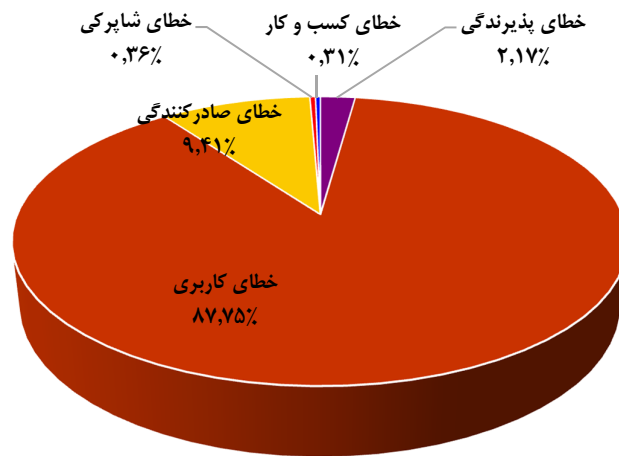
۳,۲. آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در دو ماه اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷ در جدول ۲-۳ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

نوع تراکنش و انواع خطا	اسفند ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	درصد تغییرات	
ناموفق	خطای پذیرندگی	۴,۱۸۵,۵۸۰	۳,۳۵۵,۶۶۲	-۱۹/۸۳%
	خطای کاربری	۱۶۴,۵۰۶,۳۹۰	۱۳۵,۴۷۸,۷۰۵	-۱۷/۶۵%
	خطای صادرکنندگی	۵۱,۵۰۶,۹۳۱	۱۴,۵۲۸,۴۳۲	-۷۱/۷۹%
	خطای شاپرکی	۷۹۶,۶۵۵	۵۴۹,۳۱۶	-۳۱/۰۵%
	خطای کسب و کار	۱,۱۰۹,۴۲۰	۴۷۴,۱۱۱	-۵۷/۲۶%
	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۲۲۲,۱۰۴,۹۷۶	۱۵۴,۳۸۶,۲۲۶	-۳۰/۴۹%
موفق	۱,۷۵۳,۹۳۱,۲۸۸	۱,۴۴۹,۳۲۷,۰۱۴	-۱۷/۳۷%	
تعداد کل تراکنش‌ها	۱,۹۷۶,۰۳۶,۲۶۴	۱,۶۰۳,۷۱۳,۲۴۰	-۱۸/۸۴%	

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۳ ملاحظه می‌شود که در فروردین ماه ۱۳۹۷ تعداد خطاها در تمامی گروه‌ها با کاهش همراه بوده است.

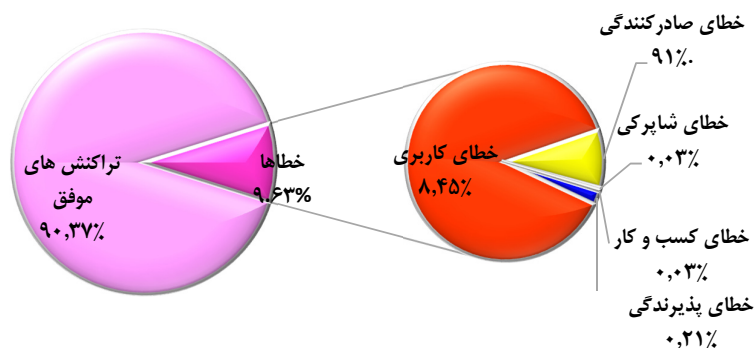
شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - فروردین ۱۳۹۷

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات جدول ۳-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری هنوز عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۷/۷۵ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - فروردین ۱۳۹۷

سهم	تعداد	نوع تراکنش و انواع خطا	
۹۰/۳۷٪	۱،۴۴۹،۳۲۷،۰۱۴	تراکنش‌های موفق	موفق
۰/۲۱٪	۳،۲۵۵،۶۶۲	خطای پذیرندگی	ناموفق
۸/۴۵٪	۱۳۵،۴۷۸،۷۰۵	خطای کاربری	
۰/۹۱٪	۱۴،۵۲۸،۴۳۲	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۳٪	۵۴۹،۳۱۶	خطای شاپرکی	
۰/۰۳٪	۴۷۴،۱۱۱	خطای کسب و کار	
۱۰۰/۰۰٪	۱،۶۰۳،۷۱۳،۲۴۰	تعداد کل تراکنش‌ها	

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل ۳-۲ به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش های ناموفق و تراکنش های موفق از کل تراکنش ها - فروردین ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۲-۳ فوق ملاحظه می شود، کمترین سهم در تراکنش های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۳ درصدی از کل تراکنش ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۳۶ درصدی را در بین تراکنش های خطادار داشته که در شکل ۱-۳ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش های خطا در دو ماه اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

تغییر سهم	سهم از کل تراکنش ها		نوع تراکنش و انواع خطا
	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	
۰/۰۰٪	۰/۲۱٪	۰/۲۱٪	خطای پذیرندگی
۰/۱۲٪	۸/۴۵٪	۸/۳۳٪	خطای کاربری
-۱/۷۰٪	۰/۹۱٪	۲/۶۱٪	خطای صادرکنندگی
-۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	خطای شاپرکی
-۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۶٪	کسب و کار
-۱/۶۱٪	۹/۶۳٪	۱۱/۲۴٪	تعداد کل تراکنش های ناموفق
۱/۶۱٪	۹۰/۳۷٪	۸۸/۷۶٪	تعداد کل تراکنش های موفق
-	٪۱۰۰	٪۱۰۰	تعداد کل تراکنش ها

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم گروه‌های خطایی کاربری از کل تراکنش‌های فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶ می‌باشد. و در مقابل سهم تراکنش‌های خطا در سایر گروه‌ها خطایی با کاهش همراه بوده است.

۳,۳. دسترس‌پذیری حس شده خدمات

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص دسترس‌پذیری حس شده خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص دسترس‌پذیری حس شده خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

فروردین ۱۳۹۷		اسفند ۱۳۹۶		فروردین ۱۳۹۶		تراکنش‌های موفق
دسترس‌پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس‌پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس‌پذیری حس شده	تعداد تراکنش‌ها	
۹۸/۸۲٪	۱,۵۸۴,۸۰۵,۷۱۹	۹۷/۰۹٪	۱,۹۱۸,۴۳۷,۶۷۸	۹۸/۶۵٪	۱,۲۱۶,۳۱۳,۸۰۰	تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۸}
۹۹/۹۷٪	۱,۶۰۳,۱۶۳,۹۲۴	۹۹/۹۶٪	۱,۹۷۵,۳۳۹,۶۰۹	۹۹/۹۸٪	۱,۲۳۲,۷۴۵,۶۰۷	تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرکی ^{۱۹}
-	۱,۶۰۳,۷۱۳,۲۴۰	-	۱,۹۷۶,۰۳۶,۲۶۴	-	۱,۲۳۳,۰۰۸,۳۹۶	تعداد کل تراکنش

^{۱۸} تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

^{۱۹} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۷ درصدی خدمات شرکت شاپرک در فروردین ماه سال ۱۳۹۷ می‌باشد که نسبت به فروردین ماه سال ۱۳۹۶ کاهش ۰/۰۱ درصدی و نسبت به اسفند ماه سال جاری نیز کاهش ۰/۰۱ درصدی را تجربه نموده است.

۳،۴. آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۲۰} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷

تغییرات	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	تراکنش‌های ناتمام
۱۷/۷۶%	۴۴۱،۵۰۳	۳۷۴،۹۲۸	تعداد تراکنش‌های ناتمام
-۱۷/۳۷%	۱،۴۴۹،۳۲۷،۰۱۴	۱،۷۵۳،۹۳۱،۲۸۸	تعداد کل تراکنش‌ها
۰/۰۰۹۱%	۰/۰۳۰%	۰/۰۲۱%	نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها

*در گزارش‌های پیشین، از عنوان "تراکنش معوق" به جای "تراکنش ناتمام" استفاده شده بود

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود همزمان با کاهش ۱۷/۳۷ درصدی تعداد تراکنش‌های موفق در فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ماه ۱۳۹۶، تعداد تراکنش‌های ناتمام در این دوره افزایش ۱۷/۷۶ درصدی داشته است. نسبت تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۰۰۹۱ درصدی را تجربه نموده است.

^{۲۰} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده شبکه پرداخت

۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهد که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتهخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

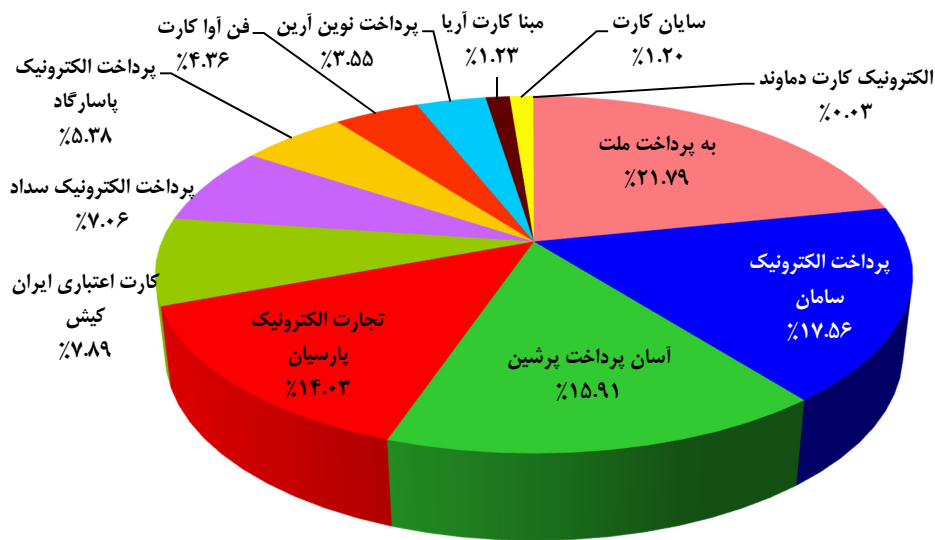
۴،۱. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به‌منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

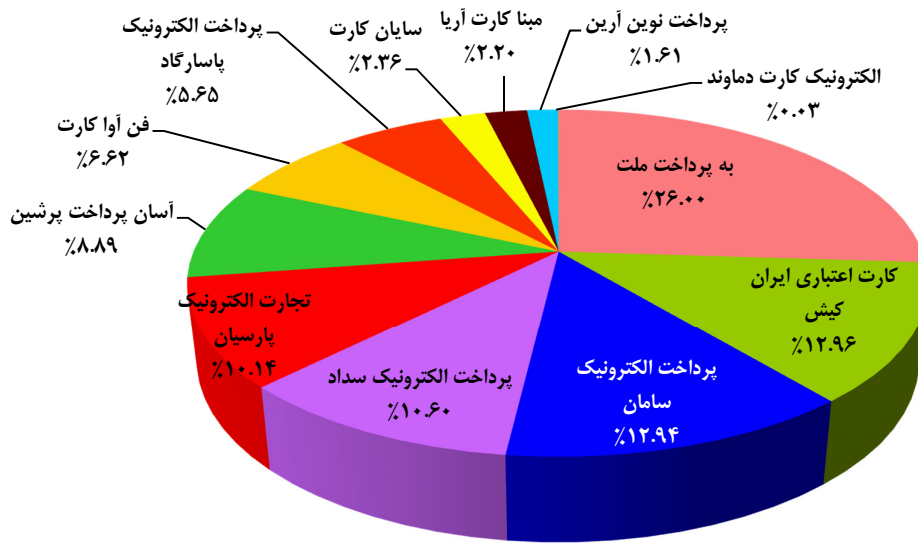
۴،۱،۱. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارت، در دو شکل ۱-۴ و شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷

شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - فروردین ۱۳۹۷

همانگونه که در دو شکل فوق ملاحظه می‌گردد، شرکت "به پرداخت ملت" با سهم ۲۱/۷۹ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۶ درصدی از مبلغ آن‌ها و در استمرار وضعیت گذشته‌ی خود، همچنان بیشترین سهم را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست هر دو بازار قرار گرفته است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش اسفند ماه سال قبل، حکایت از آن دارد که نوسان قابل توجهی نه تنها در سهم تعدادی شرکت‌ها، بلکه در سهم بازار مبلغی آن‌ها نیز صورت پذیرفته و با وجود کاهش و افزایش اندکی در سهم برخی از شرکت‌ها، در رتبه‌بندی آن‌ها نسبت به ماه گذشته تغییری رخ نداده است. همچنین

اختلاف سهم مبلغی بین دو شرکت نخست بازار با نمایش رقمی بالغ بر ۱۳ درصد، نقش شرکت "به پرداخت ملت" را در میزان ارزش ریالی تراکنش‌های پرداخت کارت به روشنی نمایان می‌سازد.

۴,۱,۲. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

در فروردین ماه به دلیل رویداد نوروز و کاهش داد و ستد نسبت به دوماه پایانی سال، ریزش طبیعی و قابل انتظار در حجم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های شرکت‌های PSP مشاهده می‌شود. در این ماه همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" با پوشش ۲۳/۹۸ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

بازار تراکنش‌های اینترنتی نیز از این قاعده مستثنی نیست. ریزش این تراکنش‌ها تقریباً در همه‌ی شرکت‌ها مشاهده می‌شود. در فروردین ماه شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کسب ۲۶/۹۷ درصد از سهم بازار تراکنش‌های اینترنتی، به‌عنوان ارائه‌دهنده‌ی خدمات به بیشترین تعداد تراکنش‌های مذکور محسوب می‌شود. سهم بازار این شرکت نسبت به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان"، دارنده‌ی رتبه‌ی نخست این نوع تراکنش‌ها در ماه گذشته، فاصله‌ی بسیار اندکی را نشان می‌دهد. لازم به توضیح است که هرچند به دلیل کاهش تراکنش‌ها در ماه نخست سال از میزان تراکنش‌های اینترنتی نیز نسبت به اسفند ماه کاسته شده است، ولیکن با توجه به تصمیم‌گیری بانک مرکزی در صدور مجوز امکان انجام تراکنش‌های مانده‌گیری بر روی این ابزار (همانند کارتخوان فروشگاه‌ها) از بهمن ماه سال ۱۳۹۶، به‌طور کلی در تراکنش‌های اینترنتی صنعت پرداخت نسبت به پیش از بهمن ماه رشد مشاهده می‌شود.

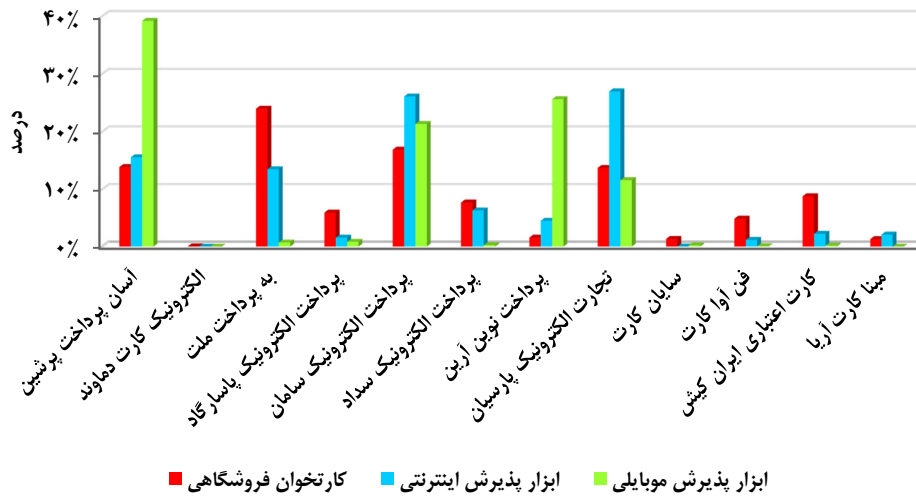
ریزش تراکنش‌های موبایلی در ماه نخست سال نیز مشاهده می‌شود. به غیر از چند شرکت معدود، سایر شرکت‌ها همسو با سیر نزولی تراکنش‌های فروردین ماه، دستخوش کاهش در تراکنش‌های موبایلی خود شده‌اند. در این ماه همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۳۹/۱۹ درصد از سهم تعدادی تراکنش‌های مزبور به‌عنوان دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار تراکنش‌های موبایلی محسوب می‌شود.

جدول ۱-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۳/۰۱٪	۱۳/۸۸٪	-۰/۸۷٪	۱۸/۲۹٪	۱۵/۵۶٪	-۲/۷۴٪	۳۸/۸۱٪	۳۹/۱۹٪	-۰/۳۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۵٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۳/۱۶٪	۲۳/۹۸٪	-۰/۸۲٪	۱۱/۷۱٪	۱۳/۴۹٪	۱/۷۷٪	۰/۵۳٪	۰/۷۱٪	-۰/۱۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۴۶٪	۵/۹۳٪	-۰/۵۳٪	۱/۷۵٪	۱/۵۶٪	-۰/۱۸٪	۰/۹۰٪	۰/۸۴٪	-۰/۰۶٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۶/۵۶٪	۱۶/۸۸٪	-۰/۳۲٪	۲۶/۹۵٪	۲۶/۱۰٪	-۰/۸۶٪	۲۰/۰۲٪	۲۱/۳۵٪	۱/۳۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۶٪	۷/۶۹٪	-۰/۱۷٪	۱۰/۴۳٪	۶/۳۱٪	-۴/۱۲٪	۰/۲۲٪	۰/۲۴٪	-۰/۰۲٪
پرداخت نوین آراین	۱/۷۲٪	۱/۵۸٪	-۰/۱۴٪	۵/۲۰٪	۴/۵۱٪	-۰/۶۹٪	۲۵/۹۲٪	۲۵/۶۲٪	-۰/۳۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۰۷٪	۱۳/۷۲٪	-۰/۳۵٪	۲۱/۲۹٪	۲۶/۹۷٪	۵/۶۸٪	۱۳/۱۴٪	۱۱/۶۰٪	-۱/۵۴٪
سایان کارت	۱/۳۸٪	۱/۳۳٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۳٪	۰/۱۹٪	۰/۲۲٪	-۰/۰۳٪
فن آوا کارت	۴/۹۴٪	۴/۸۷٪	-۰/۰۷٪	۱/۰۸٪	۱/۱۷٪	۰/۰۹٪	۰/۰۷٪	۰/۰۶٪	-۰/۰۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۴۲٪	۸/۷۹٪	-۰/۶۳٪	۲/۳۱٪	۲/۲۴٪	-۰/۰۷٪	۰/۱۹٪	۰/۱۶٪	-۰/۰۳٪
مینا کارت آریا	۱/۳۷٪	۱/۳۱٪	-۰/۰۶٪	۰/۹۵٪	۲/۱۰٪	۱/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۱-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در فروردین ماه ۹۷ نسبت به ماه گذشته با رقم ۰/۸۷ درصد در شرکت "آسان پرداخت پرشین" گزارش شده است. این تغییرات در سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های چندانی قابل ملاحظه نمی‌باشد، ولیکن عملکرد شرکت‌ها در حوزه تراکنش‌های اینترنتی به گونه‌ای بوده که سهم بسیاری از آن‌ها را در تراکنش‌های مذکور تحت تاثیر قرار داده است. در این ماه مجدداً بالاترین اختلاف سهم تعدادی تراکنش‌های اینترنتی در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقمی معادل ۵/۶۸ درصد افزایش مشاهده می‌شود. در روندی معکوس، سهم تراکنش‌های موبایلی همین شرکت با کاهش ۱/۵۴ درصدی نسبت به اسفند ماه ۹۶ همراه بوده است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ در جدول ۴-۲ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در فروردین ماه تغییری در نام شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین سهم بازار مبلغی در دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌ی و ابزار موبایلی نسبت به ماه گذشته رخ نداده است، اما در ابزار پذیرش اینترنتی، رفتار کاهشی قابل ملاحظه در ارزش ریالی تراکنش‌های شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" - دارنده‌ی بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی طی ماه گذشته - به گونه‌ای گزارش شده که مجدداً شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۲۷/۷۳ درصد بیشترین سهم بازار مبلغی این تراکنش‌ها را کسب نموده است.

رفتار تمامی شرکت‌ها در میزان پوشش ارزش ریالی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ی نسبت به ماه گذشته کاهشی بوده است. شرکت "به پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۶/۰۱ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشگاه‌ی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

با وجودی که در فروردین ماه بر ارزش ریالی تراکنش‌های موبایلی برخی از شرکت‌ها، علی‌الخصوص شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" افزوده شده است، ولیکن به‌طور کلی مبلغ این تراکنش‌ها رشد منفی نشان می‌دهد. در این ماه همانند ماه‌های گذشته همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با سهمی معادل ۴۳/۸۰ درصد از بخش عظیمی از بازار مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی پشتیبانی می‌نماید.

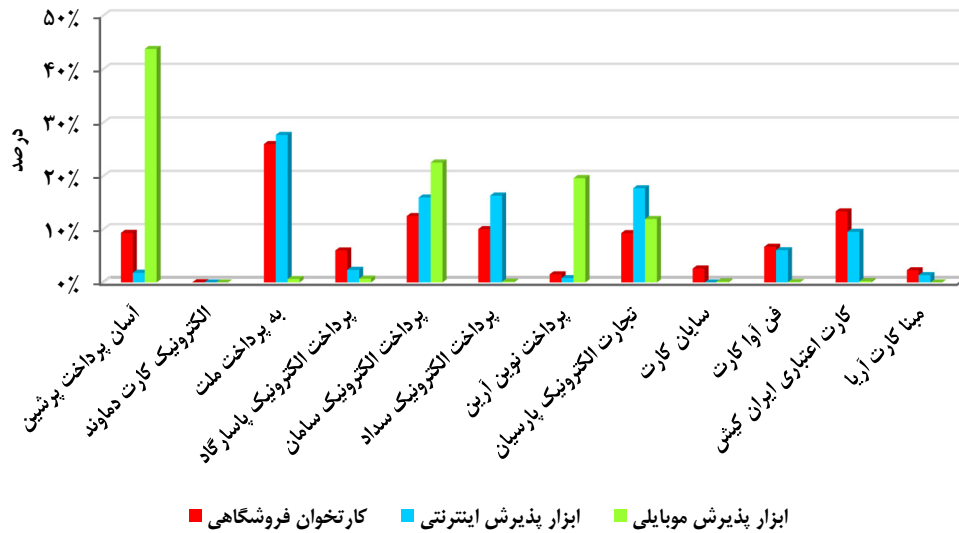
جدول ۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۴۶٪	۹/۳۵٪	-۰/۹۰٪	۱/۶۵٪	۱/۸۴٪	-۰/۱۹٪	۴۴/۴۷٪	۴۳/۸۰٪	-۰/۶۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۵/۷۹٪	۲۶/۰۱٪	-۰/۲۲٪	۲۰/۹۷٪	۲۷/۷۳٪	-۶/۷۶٪	۰/۷۲٪	-۰/۶۶٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۳۲٪	۶/۰۴٪	-۰/۲۸٪	۲/۶۴٪	۲/۳۸٪	-۰/۲۶٪	۰/۷۵٪	۰/۷۲٪	-۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۸۸٪	۱۲/۵۴٪	-۰/۶۵٪	۱۶/۷۴٪	۱۶/۰۴٪	-۰/۷۰٪	۱۹/۸۵٪	۲۲/۵۷٪	۲/۷۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۴۷٪	۱۰/۰۷٪	-۰/۴۰٪	۱۶/۹۰٪	۱۶/۳۹٪	-۰/۵۱٪	۰/۱۳٪	۰/۱۵٪	-۰/۰۲٪
پرداخت نوین آرین	۱/۶۸٪	۱/۵۵٪	-۰/۱۴٪	-۰/۵۲٪	۰/۸۳٪	۰/۳۰٪	۱۹/۵۸٪	۱۹/۶۶٪	-۰/۰۸٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۲۵٪	۹/۳۱٪	۰/۰۷٪	۲۵/۵۹٪	۱۷/۷۶٪	-۷/۸۳٪	۱۴/۰۱٪	۱۱/۹۸٪	-۲/۰۳٪
سایان کارت	۲/۷۱٪	۲/۶۳٪	-۰/۰۸٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۱۴٪	۰/۱۶٪	-۰/۰۲٪
فن آوا کارت	۷/۰۲٪	۶/۷۳٪	-۰/۲۹٪	۴/۸۱٪	۶/۱۰٪	-۱/۳۰٪	۰/۰۸٪	۰/۰۸٪	-۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۰۰٪	۱۳/۴۲٪	-۰/۵۸٪	۹/۳۴٪	۹/۵۶٪	-۰/۲۲٪	۰/۲۸٪	۰/۲۲٪	-۰/۰۵٪
مینا کارت آریا	۲/۳۷٪	۲/۳۰٪	-۰/۰۷٪	-۰/۸۴٪	۱/۳۸٪	۰/۵۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۲-۴ ملاحظه می‌شود، همانند سهم تعدادی، بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در ماه فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ماه سال گذشته در شرکت "آسان پرداخت پرشین" گزارش شده است. تفاضل سهم ریالی تراکنش‌های فوق در این شرکت رقم ۰/۹۰ درصد را نشان می‌دهد. در بازار مبلغی تراکنش‌های موبایلی برای این شاخص رقم مثبت ۲/۷۲ درصد در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" گزارش شده است؛ ولیکن سهم ارزش ریالی تراکنش‌های اینترنتی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کاهش قابل توجهی برابر با ۷/۸۳ درصد مواجه شده است. این امر با توجه به عملکرد این شرکت در میزان پوشش مبلغ تراکنش‌های اینترنتی در ماه جاری قابل انتظار می‌باشد.

لازم به توضیح است تغییرات سهم مبلغی تراکنش‌های شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت در مقایسه با سهم تعدادی لزوماً همسو نبوده و حتی میزان آن‌ها نیز هم اندازه نیستند.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در فروردین ماه ۱۳۹۷ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه ابزارهای پذیرش بسیار ناچیز است.

۴,۱,۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ در جدول ۴-۳ ارائه شده است.

در حوزه تراکنش‌های خرید، عملکرد شرکت‌ها روند کاهشی متناسب با ماه نخست سال داشته و رفتار غیرعادی در آن‌ها مشاهده نمی‌شود. در فروردین ماه شرکت "به‌پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۴/۱۱ درصد از بازار

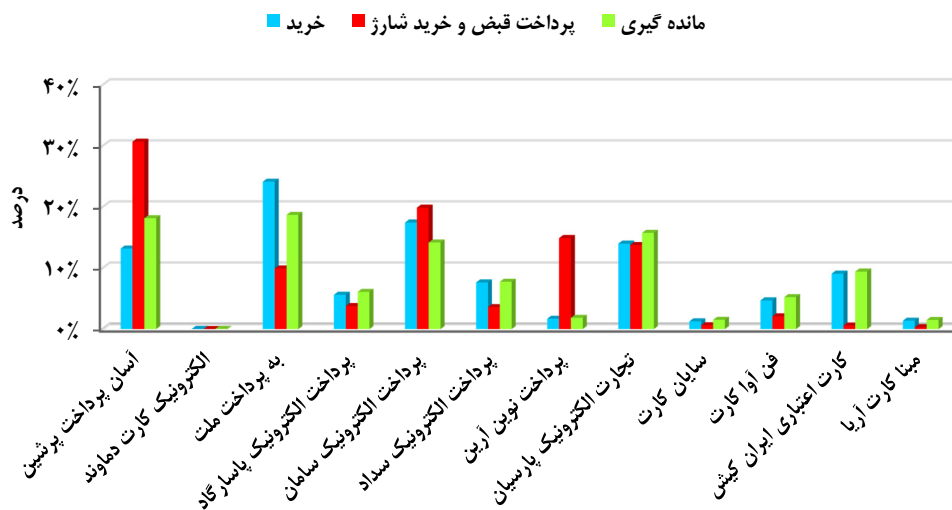
تراکنش‌های خرید، بالاترین سهم را در اختیار دارد. این شرکت که طی دو ماه گذشته جایگاه خود را در تراکنش‌های مانده‌گیری به عنوان بیشترین دارنده سهم بازار به شرکت "آسان پرداخت پرشین" واگذار نموده بود، مجدداً در ماه جاری با کسب ۱۸/۶۷ درصد از سهم بازار، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد. برخلاف دو ماه قبل که به دلیل صدور مجوز امکان عملیات مانده‌گیری بر روی ابزار مجازی، رشد در تراکنش‌های مذکور گزارش شده بود، در فروردین ماه متاثر از ریزش کلی تراکنش‌های صنعت، روند نزولی اتفاق افتاده است.

در حوزه تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ عملکرد شرکت‌ها همگی کاهشی بوده است. در ماه جاری همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۳۰/۶۷ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است.

جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۲۸٪	۱۳/۱۵٪	۰/۸۷٪	۲۹/۵۴٪	۳۰/۶۷٪	۱/۱۳٪	۱۹/۵۹٪	۱۸/۱۳٪	-۱/۴۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۵٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۳/۲۲٪	۲۴/۱۱٪	۰/۹۰٪	۹/۹۷٪	۹/۹۰٪	-۰/۰۶٪	۱۷/۹۷٪	۱۸/۶۷٪	۰/۷۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۱۸٪	۵/۶۱٪	-۰/۵۷٪	۳/۹۹٪	۳/۷۷٪	-۰/۲۲٪	۶/۱۶٪	۶/۰۸٪	-۰/۰۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۲۰٪	۱۷/۴۲٪	۰/۲۲٪	۱۹/۲۴٪	۱۹/۸۵٪	۰/۶۱٪	۱۳/۶۶٪	۱۴/۱۵٪	۰/۴۹٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۹۸٪	۷/۶۲٪	-۰/۳۶٪	۴/۰۱٪	۳/۶۰٪	-۰/۴۲٪	۷/۴۹٪	۷/۷۳٪	۰/۲۴٪
پرداخت نوین آراین	۱/۸۳٪	۱/۷۰٪	-۰/۱۳٪	۱۴/۶۴٪	۱۴/۸۷٪	۰/۲۳٪	۲/۵۳٪	۱/۸۴٪	-۰/۶۹٪
تجارت الکترونیک پارسین	۱۴/۱۵٪	۱۳/۹۶٪	-۰/۱۹٪	۱۴/۷۱٪	۱۳/۷۳٪	-۰/۹۹٪	۱۵/۱۳٪	۱۵/۷۲٪	۰/۵۹٪
سایان کارت	۱/۳۳٪	۱/۲۸٪	-۰/۰۴٪	۰/۶۵٪	۰/۶۳٪	-۰/۰۲٪	۱/۴۶٪	۱/۵۲٪	۰/۰۶٪
فن آوا کارت	۴/۷۶٪	۴/۶۹٪	-۰/۰۷٪	۲/۲۰٪	۲/۰۹٪	-۰/۱۱٪	۵/۰۰٪	۵/۲۲٪	۰/۲۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۶۵٪	۹/۰۵٪	-۰/۶۰٪	۰/۷۱٪	۰/۵۸٪	-۰/۱۲٪	۹/۴۵٪	۹/۴۰٪	-۰/۰۵٪
مینا کارت آریا	۱/۳۹٪	۱/۳۸٪	-۰/۰۱٪	۰/۳۳٪	۰/۳۰٪	-۰/۰۳٪	۱/۵۱٪	۱/۵۰٪	-۰/۰۱٪

همانگونه که در جدول ۳-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های خرید در ماه فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶ در شرکت "به‌پرداخت ملت" گزارش گردیده به‌طوری‌که بر سهم تراکنش‌های فوق در این شرکت رقم ۰/۹۰ درصد افزوده شده است. در سهم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز بالاترین اختلاف با عددی برابر با مثبت ۱/۱۳ درصد در شرکت "آسان پرداخت پرشین" مشاهده می‌شود. بیشترین اختلاف در سهم تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شرکت با ۱/۴۶ درصد کاهش گزارش شده است. سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - فروردین ۱۳۹۷

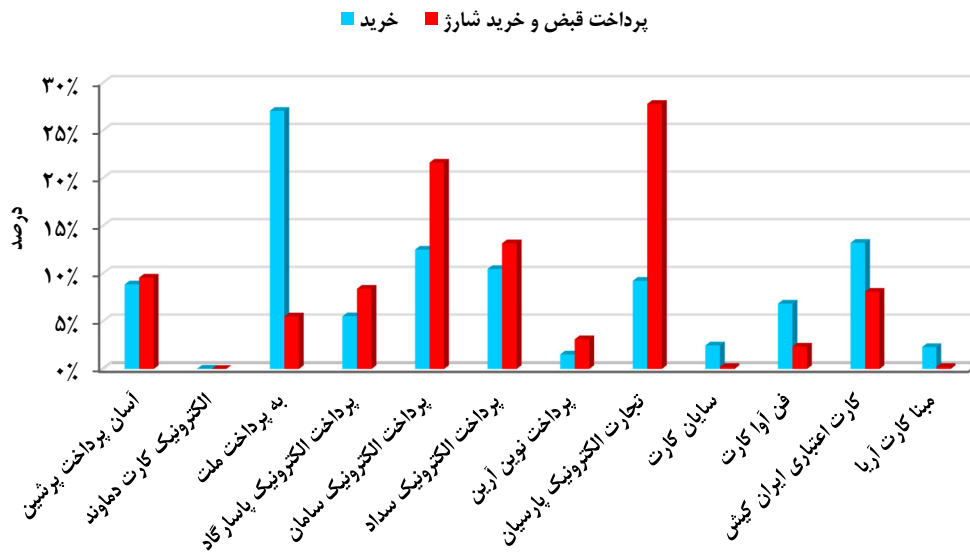
سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در فروردین ماه همانند ماه گذشته، شرکت "به‌پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۷/۰۵ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، به‌عنوان بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. در این ماه همچنان شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌سیان" با سهم مبلغی ۲۷/۷۹ درصد از بالاترین مبالغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۰۹٪	۸/۸۵٪	۰/۷۷٪	۶/۳۳٪	۹/۵۶٪	۳/۲۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۶/۳۵٪	۲۷/۰۵٪	۰/۷۱٪	۵/۶۱٪	۵/۵۰٪	-۰/۱۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۹۹٪	۵/۵۱٪	-۰/۴۸٪	۵/۲۸٪	۸/۳۹٪	۳/۱۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۹۱٪	۱۲/۴۹٪	۰/۵۹٪	۲۰/۵۰٪	۲۱/۶۳٪	۱/۱۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۰۵٪	۱۰/۴۷٪	-۰/۵۸٪	۱۰/۴۹٪	۱۳/۱۶٪	۲/۶۷٪
پرداخت نوین آراین	۱/۶۵٪	۱/۵۳٪	-۰/۱۲٪	۱/۸۵٪	۳/۱۲٪	۱/۲۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۸۷٪	۹/۲۳٪	-۰/۶۵٪	۲۶/۷۶٪	۲۷/۷۹٪	۱/۰۲٪
سایان کارت	۲/۵۸٪	۲/۴۷٪	-۰/۱۰٪	۰/۱۸٪	۰/۲۲٪	۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۶/۴۴٪	۶/۸۵٪	۰/۴۰٪	۱۲/۸۴٪	۲/۳۴٪	-۱۰/۵۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۳/۷۱٪	۱۳/۲۱٪	-۰/۴۹٪	۹/۹۶٪	۸/۰۸٪	-۱/۸۸٪
مینا کارت آریا	۲/۳۴٪	۲/۳۰٪	-۰/۰۳٪	۰/۲۰٪	۰/۲۲٪	۰/۰۲٪

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در فروردین ماه ۹۷ و ماه گذشته با رقمی برابر با ۰/۷۷ درصد افزایش در شرکت "آسان پرداخت پرشین" اتفاق افتاده است. سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ در بسیاری از شرکت‌ها دچار نوسانات قابل توجهی شده است. در نهایت شرکت "فن آوا کارت" که در ماه گذشته اختلاف مثبت ۷/۳۶ درصد را نشان می‌داد، در این ماه با رقم قابل ملاحظه‌ای معادل با ۱۰/۵۰ درصد، بیشترین کاهش را نشان می‌دهد. این شرکت در ماه گذشته مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ خود را به سه برابر میزان آن در بهمن ماه رسانده بود که مجدداً در ماه جاری از ارزش تراکنش‌های مذکور به شدت کاسته است.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در فروردین ماه ۱۳۹۷ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - فروردین ۱۳۹۷

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت بسیار ناچیز است.

۴,۱,۴. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

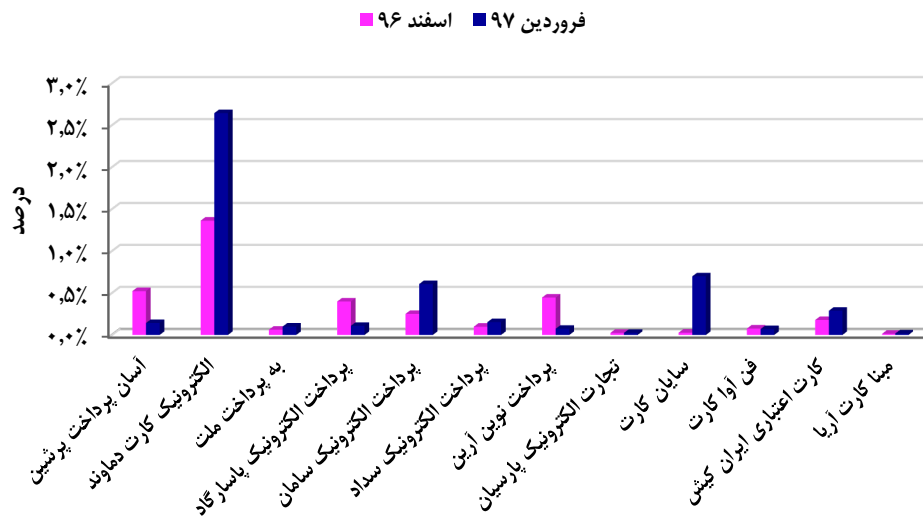
در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد و هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه می‌شود تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ را منعکس نموده است.

جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP – اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	
آسان پرداخت پرشین	۰/۵۲۳٪	۰/۱۴۳٪	-۰/۳۸۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۱/۳۶۳٪	۲/۶۴۵٪	۱/۲۸۲٪
به پرداخت ملت	۰/۰۶۳٪	۰/۱۰۰٪	۰/۰۳۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۳۹۹٪	۰/۱۰۸٪	-۰/۲۹۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۲۵۱٪	۰/۶۰۷٪	۰/۳۵۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۹۸٪	۰/۱۵۳٪	۰/۰۵۵٪
پرداخت نوین آراین	۰/۴۴۶٪	۰/۰۷۴٪	-۰/۳۷۲٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۲۴٪	۰/۰۲۵٪	۰/۰۰۱٪
سایان کارت	۰/۰۲۷٪	۰/۶۹۹٪	۰/۶۷۳٪
فن آوا کارت	۰/۰۷۶٪	۰/۰۶۹٪	-۰/۰۰۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۱۷۸٪	۰/۲۸۸٪	۰/۱۱۰٪
مینا کارت آریا	۰/۰۱۴٪	۰/۰۱۷٪	۰/۰۰۳٪

*هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه فروردین همانند ماه‌های گذشته، شرکت "مینا کارت آریا" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. پس از این شرکت با سهم ۰/۰۱۷ درصدی تعداد خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در جایگاه بعدی کمترین میزان شاخص قرار گرفته است. همچنان بالاترین رقم نسبت تعداد خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به طور کلی در ماه جاری از میزان حجم خطای پذیرندگی ارسال شده از سوی سوییچ شرکت‌ها حدود ۲۰ درصد کاسته شده است که این امر با توجه به کم شدن طبیعی بار شبکه در ماه نخست سال، عادی محسوب می‌گردد. البته در برخی از شرکت‌ها تعداد این خطاها رشد مثبت داشته‌اند. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، در شرکت "آسان پرداخت پرشین" رخ داده و بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "الکترونیک کارت دماوند" تعلق داشته است.

۴،۱،۵. اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرfindahl-هیرشمن

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرfindahl-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^{۲۲} شاخص هرfindahl-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان

^{۲۱} Herfindahl-Hirshman Index

^{۲۲} برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرfindahl-هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه‌گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای فروردین سال ۹۷ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷

شاخص H-H و شرکت PSP	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین	۱۳/۸۷۹۵	۱۹۲/۶۳۹۲	۱۵/۵۵۶۴	۲۴۲/۰۰۰۴	۳۹/۱۸۹۴	۱۵۳۵/۸۰۶۹
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۳۴۹	۰/۰۰۱۲	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
به پرداخت ملت	۲۳/۹۷۵۶	۵۷۴/۸۲۸۸	۱۳/۴۸۷۰	۱۸۱/۹۰۰۲	۰/۷۱۳۹	۰/۵۰۹۶

ابزار پذیرش موبایلی		ابزار پذیرش اینترنتی		کارتخوان فروشگاهی		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۰/۷۰۶۳	۰/۸۴۰۴	۲/۴۴۵۵	۱/۵۶۳۸	۳۵/۱۹۹۲	۵/۹۳۳۹	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۴۵۵/۶۱۴۷	۲۱/۳۴۵۱	۶۸۱/۱۰۶۳	۲۶/۰۹۸۰	۲۸۵/۰۶۶۶	۱۶/۸۸۳۹	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۰۵۹۸	۰/۲۴۴۶	۳۹/۷۶۱۶	۶/۳۰۵۷	۵۹/۱۸۱۵	۷/۶۹۳۰	پرداخت الکترونیک سداد
۶۵۶/۵۴۱۷	۲۵/۶۲۳۱	۲۰/۲۹۹۷	۴/۵۰۵۵	۲/۴۸۷۵	۱/۵۷۷۲	پرداخت نوین آراین
۱۳۴/۶۰۹۱	۱۱/۶۰۲۱	۷۲۷/۵۰۳۸	۲۶/۹۷۲۳	۱۸۸/۳۳۹۲	۱۳/۷۲۳۷	تجارت الکترونیک پارسیان
۰/۰۴۷۰	۰/۲۱۶۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۴۸	۱/۷۸۰۸	۱/۳۳۴۵	سایان کارت
۰/۰۰۴۱	۰/۰۶۳۷	۱/۳۷۳۹	۱/۱۷۲۲	۲۳/۶۸۰۰	۴/۸۶۶۲	فن آوا کارت
۰/۰۲۵۹	۰/۱۶۰۹	۵/۰۰۲۷	۲/۲۳۶۷	۷۷/۳۲۱۸	۸/۷۹۳۳	کارت اعتباری ایران کیش
۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۴/۳۹۹۶	۲/۰۹۷۵	۱/۷۰۴۲	۱/۳۰۵۵	مینا کارت آریا
۲,۷۸۳/۹۲۵۰	-	۱,۹۰۵/۷۹۳۸	-	۱,۴۴۲/۲۳۰۱	-	شاخص هرفیندال- هیرشمن

در فروردین ماه ۱۳۹۷ شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۴۴۲ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که، نشان دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۱,۹۰۶ و ۲,۷۸۴ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست می‌باشد. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. دو شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" و پس از آن‌ها تا حدودی شرکت "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین"، "پرداخت نوین آراین" و نیز "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال- هیرشمن در ماه فروردین ۹۷ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

شاخص H-H	کار تخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف
شاخص H-H	۱.۴۰۱/۲۷	۱.۴۴۲/۲۳	۴۰/۹۶	۱.۷۹۷/۹۳	۱.۹۰۵/۷۹	۱۰۷/۸۶	۲.۷۵۲/۷۷	۲.۷۸۳/۹۳	۳۱/۱۶

در ماه فروردین شاخص هرفیندال-هیرشمن در هر سه ابزار نسبت به ماه گذشته افزایش نشان می‌دهد. این تغییرات تنها در ابزار پذیرش اینترنتی حایز اهمیت بوده است تا جایی که سبب گردیده وضعیت تمرکز بازار از ملایم به بالا تغییر پیدا کند. این امر متأثر از عملکرد شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" می‌باشد. بالا رفتن این شاخص بیانگر رو به افزایش بودن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا در بازار تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی، یعنی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. همانطور که بیان گردید تغییرات در دو ابزار دیگر چندان قابل ملاحظه نبوده و تغییر خاصی را در میزان تمرکز بازار هریک از آن‌ها ایجاد نکرده است.

۴،۱،۶. اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای فروردین ۹۷ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۹-۴ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس فروردین ۹۷

مانده گیری		پرداخت قبض و خرید شارژ		خرید		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۳۲۸/۵۷۳۱	۱۸/۱۲۶۶	۹۴۰/۳۸۵۵	۳۰/۶۶۵۷	۱۷۲/۸۹۸۳	۱۳/۱۴۹۱	آسان پرداخت پرشین
۰/۰۰۲۴	۰/۰۴۸۸	۰/۰۰۰۲	۰/۰۱۴۹	۰/۰۰۱۱	۰/۰۳۲۴	الکترونیک کارت دماوند
۳۴۸/۵۸۷۰	۱۸/۶۷۰۵	۹۸/۰۴۲۰	۹/۹۰۱۶	۵۸۱/۴۷۰۷	۲۴/۱۱۳۷	به پرداخت ملت
۳۶/۹۶۴۹	۶/۰۷۹۹	۱۴/۲۱۵۰	۳/۷۷۰۳	۳۱/۴۶۵۱	۵/۶۰۹۴	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۲۰۰/۱۹۹۰	۱۴/۱۴۹۲	۳۹۳/۸۸۸۰	۱۹/۸۴۶۶	۳۰۳/۴۶۴۹	۱۷/۴۲۰۲	پرداخت الکترونیک سامان
۵۹/۷۵۳۷	۷/۷۳۰۱	۱۲/۹۴۰۳	۳/۵۹۷۳	۵۸/۰۹۱۷	۷/۶۲۱۸	پرداخت الکترونیک سداد
۳/۳۷۳۷	۱/۸۳۶۸	۲۲۱/۰۵۵۵	۱۴/۸۶۷۹	۲/۸۷۷۷	۱/۶۹۶۴	پرداخت نوین آراین
۲۴۷/۱۷۲۰	۱۵/۷۲۱۷	۱۸۸/۴۶۲۱	۱۳/۷۲۸۲	۱۹۴/۸۸۹۲	۱۳/۹۶۰۳	تجارت الکترونیک پارسیان
۲/۳۰۹۶	۱/۵۱۹۷	۰/۳۹۵۲	۰/۶۲۸۷	۱/۶۲۷۴	۱/۲۷۵۷	سایان کارت
۲۷/۲۴۳۶	۵/۲۱۹۵	۴/۳۸۰۸	۲/۰۹۳۰	۲۲/۰۲۱۰	۴/۶۹۲۶	فن آوا کارت
۸۸/۳۳۹۷	۹/۳۹۸۹	۰/۳۴۱۱	۰/۵۸۴۱	۸۱/۹۵۴۷	۹/۰۵۲۹	کارت اعتباری ایران کیش
۲/۲۴۵۰	۱/۴۹۸۳	۰/۰۹۱۱	۰/۳۰۱۸	۱/۸۹۲۰	۱/۳۷۵۵	مینا کارت آریا
۱.۳۴۴/۷۶۳۷	-	۱.۸۷۴/۱۹۶۸	-	۱.۴۵۲/۶۵۳۶	-	شاخص هرفیندال-هیرشمن

در فروردین ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار تراکنش‌های خرید و مانده‌گیری به ترتیب حدود ۱،۴۵۳ و ۱،۳۴۵ به دست آمده است (بین ۱،۰۰۰ تا ۱،۸۰۰) که، نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزارهاست؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های خرید و همچنین مانده‌گیری در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد.

برای این شاخص در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ رقمی حدود ۱،۸۷۴ حاصل شده است (بیشتر از ۱،۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این نوع سرویس می‌باشد. به این معنا که تنها تعدادی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و با اختلاف سه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت نوین آراین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه فروردین ۹۷ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

HHI	خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	فروردین ۹۷
شاخص H-H	۱,۴۱۰/۵۷	۱,۴۵۲/۶۵	۴۲/۰۸	۱,۸۱۰/۶۷	۱,۸۷۴/۲۰	۶۳/۵۳	۱,۳۴۴/۷۶
							۳/۴۸

در ماه فروردین شاخص هرفیندال-هیرشمن در هر سه نوع سرویس با افزایش مواجه شده است. این تغییرات به‌گونه‌ای نبوده‌اند که شکل نوع تمرکز بازار را در آن‌ها عوض کنند.

۴,۲. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های موبایلی و اینترنتی، از چندین شماره‌ی گذشته‌ی گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان‌های فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هر یک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش-دار مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن به‌طور ویژه به عملکرد آن‌ها در کارتخوان فروشگاهی توجه می‌شود.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در ماه اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ در جدول ۴-۱۱ ارائه شده است.

همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با ۱۴/۸۳ درصد به‌عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می‌گردد. در فروردین ماه شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین افزایش را بر روی تعداد ابزارهای کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی خود داشته‌است.

در استمرار روند چندین ماه گذشته، در فروردین ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" همچنان با بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت نموده است. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌نماید تا با استفاده از نرم افزار این شرکت بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CCV۲ انجام دهند. در ماه جاری این شرکت با اختلافی قابل توجه نسبت به سایرین، بالاترین تعداد ابزار اینترنتی فعال را در شبکه‌ی پرداخت تعریف نموده‌است. سهم بازار شرکت "آسان پرداخت پرشین" از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی به ۸۵/۴۹ درصد می‌رسد.

در فروردین ماه شرکت "به‌پرداخت ملت" با تداوم روند رو به رشد گذشته‌ی خود در ابزارهای موبایلی، همچنان ۹۸/۸۵ درصد از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را در اختیار دارد. در ماه جاری نیز همانند گذشته این شرکت با اختلاف قابل ملاحظه‌ای نسبت به سایر شرکت‌ها، بالاترین تعداد ابزار موبایلی فعال را در شبکه‌ی پرداخت تعریف نموده‌است. به‌نظر می‌رسد این افزایش همچنان به دنبال بازتعریف تعدادی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت مذکور به‌عنوان ابزار پذیرش موبایلی باشد. این امر با توجه به توسعه پرداخت الکترونیکی مبتنی بر فناوری NFC و تغییر رویکرد برخی شرکت‌ها به سوی آن، قابل انتظار است.

لازم به توضیح است که اختلاف سهم شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین تعداد ابزار فعال سیستمی در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نسبت به سایر شرکت‌ها قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۱۱-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۹/۴۹%	۹/۴۵%	-۰/۰۴%	۸۵/۶۳%	۸۵/۴۹%	-۰/۱۴%	۰/۰۸%	۰/۰۵%	-۰/۰۳%
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۳%	۰/۱۴%	۰/۰۱%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
به پرداخت ملت	۱۳/۸۷%	۱۳/۷۲%	-۰/۱۵%	۲/۶۳%	۲/۶۳%	۰/۰۰%	۹۸/۸۲%	۹۸/۸۵%	-۰/۰۳%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۱/۴۸%	۱۱/۴۸%	-۰/۰۱%	۰/۸۵%	۰/۸۵%	۰/۰۰%	۰/۰۸%	۰/۰۸%	۰/۰۰%
پرداخت الکترونیک سامان	۱۲/۱۵%	۱۲/۰۹%	-۰/۰۶%	۳/۰۹%	۳/۱۴%	۰/۰۵%	۰/۴۲%	۰/۴۲%	۰/۰۰%
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۴۱%	۱۰/۳۵%	-۰/۰۶%	۴/۱۶%	۴/۲۹%	۰/۱۳%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
پرداخت نوین آراین	۲/۵۵%	۲/۵۳%	-۰/۰۱%	۰/۲۸%	۰/۲۹%	۰/۰۱%	۰/۰۴%	۰/۰۴%	۰/۰۰%
تجارت الکترونیک پارسین	۱۳/۷۱%	۱۴/۰۴%	۰/۳۳%	۱/۴۸%	۱/۴۸%	۰/۰۰%	۰/۴۸%	۰/۴۸%	۰/۰۰%
سایان کارت	۲/۰۲%	۲/۰۳%	۰/۰۱%	۰/۱۰%	۰/۱۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
فن آوا کارت	۶/۶۷%	۶/۷۰%	۰/۰۲%	۰/۱۵%	۰/۰۹%	-۰/۰۷%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۸۵%	۱۴/۸۳%	-۰/۰۲%	۱/۲۵%	۱/۲۶%	۰/۰۱%	۰/۰۷%	۰/۰۷%	۰/۰۰%
مینا کارت آریا	۲/۶۶%	۲/۶۵%	-۰/۰۱%	۰/۳۸%	۰/۳۹%	۰/۰۱%	۰/۰۱%	۰/۰۱%	۰/۰۰%

همانگونه که جدول بالا نشان می‌دهد، دامنه‌ی تغییرات شاخص سهم هر سه ابزار پذیرش فعال سیستمی چندان قابل ملاحظه نیست.

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی تراکنش-دار در دو ماه متوالی اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در این ماه نیز شرکت "به‌پرداخت ملت" تنها در دو ابزار کارتخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش موبایلی است که به ترتیب با ۱۴/۷۸ درصد و ۶۵/۷۴ درصد، بالاترین سهم بازار را در اختیار دارد.

در حوزه ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در فروردین ماه همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۲۳/۶۶ درصد از سهم بازار ابزارهای فوق، در این زمینه از سایر شرکت‌ها پیشی گرفته است.

لازم به توضیح است در این ماه به دلیل رویداد نوروز و کاهش تبادلات مالی در کشور، به‌طور طبیعی از تعداد پایانه‌های تراکنش‌دار در هر سه ابزار کاسته شده است.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار-اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۰/۳۱٪	۱۰/۳۳٪	۰/۰۲٪	۲۶/۲۱٪	۲۳/۶۶٪	-۲/۵۵٪	۵/۶۰٪	۶/۵۵٪	۰/۹۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۰٪	۰/۰۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۴/۶۴٪	۱۴/۷۸٪	۰/۱۴٪	۲۱/۱۱٪	۲۲/۱۲٪	۱/۰۰٪	۷۰/۲۷٪	۶۵/۷۴٪	-۴/۵۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۹/۷۴٪	۹/۸۹٪	۰/۱۵٪	۵/۰۵٪	۵/۲۷٪	۰/۲۲٪	۰/۲۹٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۲/۷۳٪	۱۲/۷۴٪	۰/۰۱٪	۲۰/۳۳٪	۲۰/۷۶٪	۰/۴۳٪	۶/۹۹٪	۷/۹۱٪	۰/۹۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۸۰٪	۱۰/۷۶٪	-۰/۰۴٪	۱۱/۸۰٪	۱۲/۲۹٪	۰/۴۸٪	۰/۱۲٪	۰/۱۰٪	-۰/۰۳٪
پرداخت نوین آراین	۲/۲۵٪	۲/۲۳٪	-۰/۰۲٪	۱/۶۱٪	۱/۸۷٪	۰/۲۶٪	۱/۵۱٪	۱/۸۰٪	۰/۲۸٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۹۹٪	۱۳/۹۶٪	-۰/۰۳٪	۵/۱۸٪	۵/۳۳٪	۰/۱۶٪	۱۱/۲۹٪	۱۳/۲۹٪	۲/۰۱٪
سایان کارت	۲/۱۷٪	۲/۲۳٪	۰/۰۶٪	۰/۱۴٪	۰/۱۵٪	۰/۰۲٪	۰/۲۵٪	۰/۲۹٪	۰/۰۵٪
فن آوا کارت	۶/۴۳٪	۶/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۳۹٪	۰/۴۰٪	۰/۰۱٪	۰/۴۵٪	۰/۴۴٪	-۰/۰۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۵۴٪	۱۴/۲۲٪	-۰/۳۲٪	۵/۸۰٪	۶/۱۱٪	۰/۳۱٪	۳/۲۳٪	۳/۵۴٪	۰/۳۱٪
مینا کارت آریا	۲/۳۰٪	۲/۳۴٪	۰/۰۴٪	۲/۳۷٪	۲/۰۲٪	-۰/۳۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد، تغییر قابل توجهی در سهم ابزارهای پذیرش تراکنش دار در کارتخوان‌های فروشگاه‌های صورت نگرفته است؛ ولیکن سهم بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار متأثر از عملکرد شرکت "آسان پرداخت پرشین" و سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار متأثر از عملکرد شرکت "به‌پرداخت ملت" در برخی از شرکت‌ها دستخوش تغییر شده‌اند. در سهم ابزارهای پذیرش اینترنتی شرکت "آسان پرداخت پرشین" ۲/۵۵ درصد و در سهم ابزارهای پذیرش موبایلی شرکت "به‌پرداخت ملت" ۴/۵۲ درصد کاهش گزارش می‌شود.

۴,۳. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها

کارتخوان فروشگاه‌ها به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^{۳۳} تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ها دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاه‌ها شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاه‌ها در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در نهایت نقش شرکت‌ها در کارتخوان‌های فروشگاه‌ها کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی نیز در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌ها آمار کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، هر شرکت PSP بررسی خواهد شد.

ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار می‌گیرد. در ادامه اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاه‌ها تراکنش‌دار برای هر شرکت PSP در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده و در پایان عملکرد هر شرکت PSP در خصوص کارتخوان فروشگاه‌ها کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی بررسی می‌شود.

۴,۳,۱. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در استان‌های کشور

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌های کشور در فروردین ماه ۱۳۹۷ در جدول ۴-۱۳ ارائه شده‌است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در مجموع شرکت‌های

^{۳۳} تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در فروردین ۹۷، در حدود ۸۹ درصد بوده که رقمی نزدیک به ۹۰ درصد از مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

"به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" تقریباً در تمام استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان - فروردین ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسین	سپایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۱۱/۲۲٪	۰/۰۰٪	۲۳/۶۸٪	۷/۴۹٪	۱۶/۸۲٪	۸/۲۰٪	۲/۱۱٪	۱۲/۰۷٪	۲/۴۷٪	۵/۷۴٪	۸/۷۲٪	۱/۴۸٪
آذربایجان غربی	۱۴/۶۲٪	۰/۰۰٪	۲۶/۹۸٪	۷/۱۵٪	۱۴/۶۵٪	۶/۴۴٪	۱/۱۲٪	۱۱/۹۸٪	۱/۱۸٪	۵/۱۲٪	۹/۱۳٪	۱/۶۳٪
اردبیل	۱۷/۰۵٪	۰/۰۰٪	۲۸/۴۵٪	۵/۶۶٪	۱۴/۵۳٪	۸/۷۳٪	۰/۸۴٪	۸/۴۳٪	۱/۶۷٪	۴/۸۷٪	۸/۶۴٪	۱/۱۴٪
اصفهان	۲۱/۰۵٪	۰/۰۰٪	۲۵/۴۳٪	۵/۵۹٪	۱۰/۸۸٪	۱۱/۳۰٪	۰/۹۰٪	۱۱/۳۸٪	۰/۷۰٪	۴/۲۷٪	۷/۳۳٪	۱/۱۷٪
البرز	۱۰/۱۶٪	۰/۰۳٪	۲۴/۲۲٪	۸/۷۰٪	۱۵/۹۷٪	۶/۵۵٪	۲/۳۹٪	۱۶/۲۶٪	۱/۶۳٪	۵/۳۶٪	۷/۶۲٪	۱/۱۱٪
ایلام	۱۳/۲۲٪	۰/۰۰٪	۳۹/۶۹٪	۱/۷۹٪	۶/۳۵٪	۷/۴۵٪	۰/۸۱٪	۹/۵۳٪	۲/۲۱٪	۶/۳۷٪	۱۱/۸۶٪	۰/۷۳٪
بوشهر	۱۷/۱۲٪	۰/۰۰٪	۲۳/۸۵٪	۳/۰۱٪	۱۴/۱۳٪	۳/۹۶٪	۱/۵۷٪	۱۰/۳۵٪	۱/۵۹٪	۶/۸۵٪	۱۴/۵۸٪	۲/۹۷٪
تهران	۸/۰۰٪	۰/۰۴٪	۲۳/۶۰٪	۸/۱۶٪	۲۳/۸۹٪	۴/۹۱٪	۱/۷۴٪	۱۶/۴۹٪	۱/۰۰٪	۳/۶۸٪	۷/۵۳٪	۰/۹۶٪
چهارمحال و بختیاری	۲۰/۳۳٪	۰/۰۰٪	۲۳/۰۶٪	۵/۳۰٪	۱۵/۶۰٪	۱۱/۱۹٪	۰/۱۶٪	۱۱/۴۱٪	۲/۰۳٪	۲/۸۶٪	۵/۷۳٪	۲/۳۲٪
خراسان جنوبی	۲۰/۱۴٪	۰/۰۱٪	۳۳/۵۹٪	۳/۳۶٪	۱۰/۹۸٪	۶/۵۱٪	۱/۵۹٪	۸/۸۱٪	۱/۸۵٪	۳/۳۰٪	۸/۲۲٪	۱/۶۲٪
خراسان رضوی	۱۰/۶۷٪	۰/۰۷٪	۲۰/۳۵٪	۶/۱۵٪	۱۶/۶۱٪	۹/۱۴٪	۳/۳۸٪	۱۶/۵۵٪	۰/۹۳٪	۵/۴۸٪	۹/۲۰٪	۱/۴۸٪
خراسان شمالی	۹/۸۷٪	۰/۰۰٪	۳۰/۶۸٪	۲/۱۵٪	۱۸/۹۹٪	۷/۶۷٪	۰/۶۵٪	۱۰/۳۰٪	۱/۹۲٪	۳/۳۲٪	۱۱/۸۴٪	۲/۶۰٪
خوزستان	۱۲/۴۶٪	۰/۰۰٪	۲۱/۱۱٪	۷/۸۸٪	۱۲/۸۸٪	۹/۱۸٪	۲/۲۱٪	۱۲/۱۴٪	۱/۵۹٪	۶/۳۷٪	۱۳/۱۲٪	۱/۰۶٪
زنجان	۱۱/۸۳٪	۰/۰۰٪	۳۴/۷۴٪	۵/۵۷٪	۱۱/۰۱٪	۷/۱۹٪	۰/۸۶٪	۱۱/۹۶٪	۱/۵۶٪	۳/۲۱٪	۱۰/۴۱٪	۱/۶۵٪
سمنان	۲۰/۴۹٪	۰/۰۰٪	۲۸/۱۹٪	۲/۹۱٪	۱۳/۲۰٪	۹/۸۷٪	۱/۰۳٪	۷/۳۰٪	۱/۷۸٪	۳/۴۹٪	۱۰/۰۸٪	۱/۶۵٪
سیستان و بلوچستان	۱۵/۰۲٪	۰/۰۰٪	۱۹/۷۹٪	۱/۷۸٪	۲۹/۱۹٪	۱۱/۰۹٪	۰/۶۴٪	۴/۲۷٪	۱/۷۲٪	۴/۷۴٪	۹/۷۸٪	۱/۹۸٪
فارس	۱۶/۹۴٪	۰/۰۰٪	۲۴/۲۴٪	۴/۷۸٪	۱۳/۹۸٪	۸/۰۶٪	۲/۹۰٪	۱۱/۸۹٪	۱/۰۲٪	۸/۴۰٪	۶/۸۵٪	۰/۹۳٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
قزوین	۱۳/۲۹٪	۰/۰۰٪	۳۰/۴۶٪	۵/۱۷٪	۱۱/۸۰٪	۷/۲۸٪	۱/۰۸٪	۱۲/۸۳٪	۱/۸۶٪	۴/۹۲٪	۹/۳۶٪	۱/۹۵٪
قم	۱۱/۹۱٪	۰/۰۰٪	۲۹/۹۹٪	۷/۶۷٪	۱۸/۷۷٪	۶/۴۶٪	۰/۴۴٪	۱۱/۵۲٪	۱/۳۲٪	۴/۳۵٪	۶/۶۳٪	۰/۹۵٪
کردستان	۱۱/۴۳٪	۰/۰۰٪	۲۶/۴۵٪	۳/۵۹٪	۲۶/۰۴٪	۷/۱۳٪	۱/۸۷٪	۸/۳۸٪	۱/۵۷٪	۴/۱۴٪	۸/۳۹٪	۱/۰۰٪
کرمان	۲۹/۴۸٪	۰/۰۰٪	۱۹/۵۳٪	۲/۲۴٪	۱۳/۷۳٪	۸/۱۹٪	۰/۵۲٪	۱۷/۰۷٪	۰/۷۴٪	۲/۲۹٪	۵/۳۴٪	۰/۸۹٪
کرمانشاه	۱۰/۶۰٪	۰/۰۰٪	۲۳/۱۸٪	۵/۸۳٪	۱۲/۵۱٪	۹/۲۶٪	۰/۴۰٪	۱۳/۴۱٪	۱/۷۲٪	۶/۸۴٪	۱۴/۲۲٪	۲/۰۳٪
کهگیلویه و بویراحمد	۲۹/۶۳٪	۰/۰۰٪	۲۸/۵۹٪	۵/۱۸٪	۹/۸۸٪	۴/۹۴٪	۰/۲۸٪	۶/۶۱٪	۳/۷۱٪	۳/۰۹٪	۷/۰۲٪	۱/۰۷٪
گلستان	۱۶/۹۳٪	۰/۰۱٪	۲۱/۴۶٪	۳/۴۹٪	۱۲/۶۴٪	۸/۷۱٪	۱/۵۷٪	۲۱/۶۶٪	۱/۵۸٪	۳/۸۴٪	۶/۶۱٪	۱/۴۹٪
گیلان	۱۳/۵۸٪	۰/۰۱٪	۱۸/۲۸٪	۹/۱۵٪	۱۴/۸۸٪	۹/۹۸٪	۱/۴۰٪	۱۱/۹۳٪	۲/۴۳٪	۶/۲۳٪	۱۰/۲۷٪	۱/۸۷٪
لرستان	۱۲/۴۶٪	۰/۰۰٪	۲۲/۱۹٪	۵/۶۱٪	۱۸/۲۷٪	۹/۸۵٪	۰/۳۰٪	۱۲/۰۸٪	۱/۸۶٪	۶/۴۰٪	۱۰/۰۶٪	۰/۹۰٪
مازندران	۱۱/۸۹٪	۰/۱۰٪	۲۴/۵۸٪	۸/۱۳٪	۱۴/۴۵٪	۷/۸۷٪	۱/۲۲٪	۱۳/۳۵٪	۱/۵۸٪	۵/۰۸٪	۱۰/۰۹٪	۱/۶۵٪
مرکزی	۱۴/۸۱٪	۰/۰۱٪	۲۳/۸۳٪	۴/۲۴٪	۲۲/۴۰٪	۷/۳۲٪	۰/۵۵٪	۱۱/۸۰٪	۱/۷۶٪	۵/۵۸٪	۶/۴۷٪	۱/۲۳٪
هرمزگان	۱۶/۲۱٪	۰/۰۰٪	۲۹/۸۵٪	۳/۲۲٪	۱۲/۱۱٪	۵/۱۹٪	۰/۷۰٪	۱۹/۴۱٪	۰/۹۷٪	۳/۵۵٪	۷/۵۷٪	۱/۲۱٪
همدان	۱۱/۰۴٪	۰/۹۰٪	۱۹/۳۱٪	۳/۶۱٪	۱۳/۵۵٪	۸/۶۳٪	۰/۲۷٪	۲۰/۳۰٪	۱/۶۱٪	۲/۵۳٪	۱۷/۱۶٪	۱/۱۱٪
یزد	۹/۱۰٪	۰/۰۰٪	۲۵/۱۱٪	۱/۹۲٪	۲۵/۰۰٪	۹/۳۹٪	۰/۵۱٪	۱۱/۳۶٪	۱/۱۴٪	۳/۴۷٪	۱۱/۱۸٪	۱/۸۲٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌های کشور

برای فروردین ۱۳۹۷ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها- فروردین ۱۳۹۷

۴,۳,۲. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای فروردین ۱۳۹۷ نشان می‌دهد.

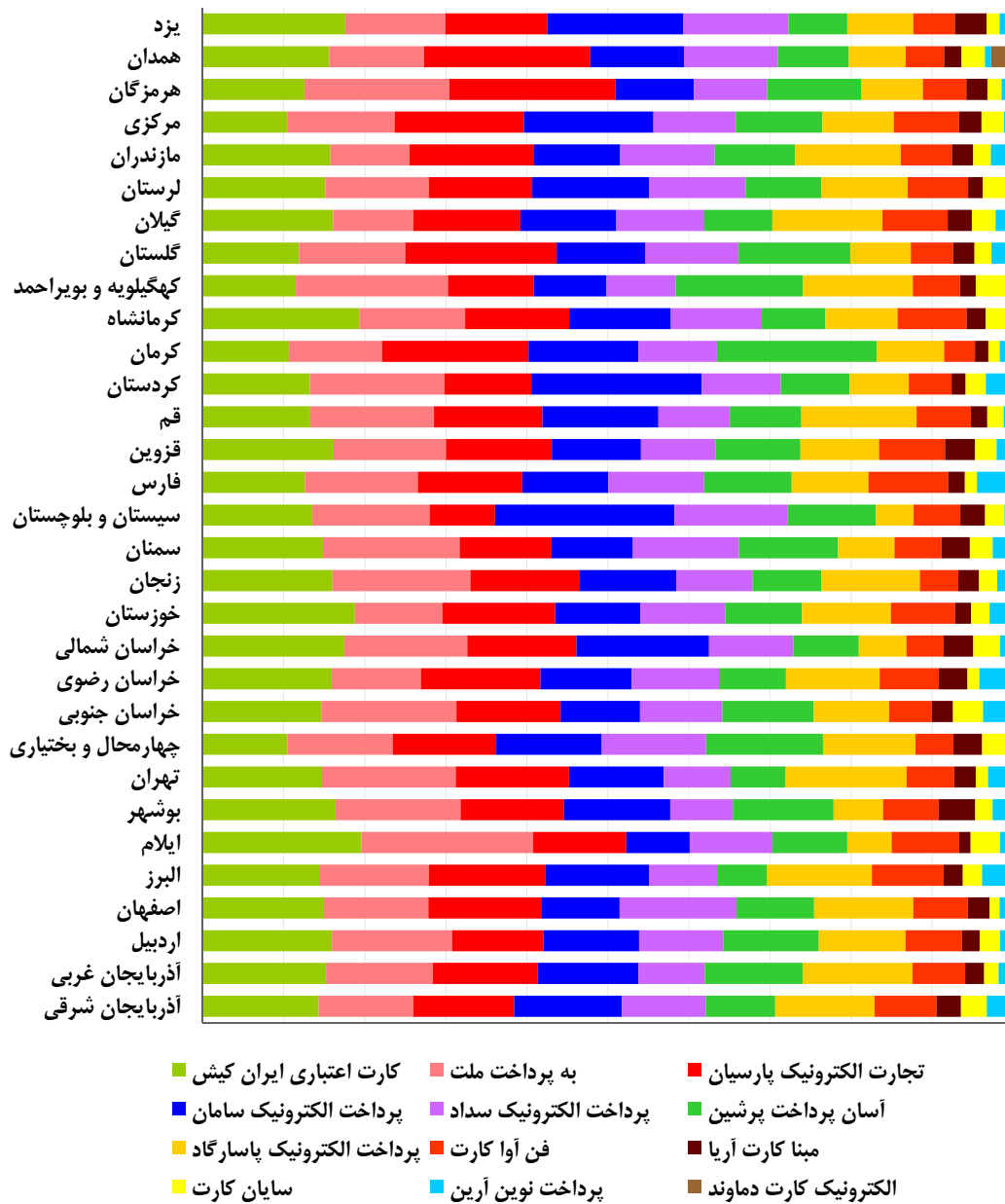
همانگونه که مشاهده می‌گردد شرکت‌های "کارت اعتباری ایران کیش"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به ترتیب بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. این امر با توجه به سهم شرکت‌های PSP در پشتیبانی از تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی، قابل انتظار است.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - فروردین ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۸/۵۶٪	-/۰۰٪	۱۱/۷۰٪	۱۲/۲۹٪	۱۳/۲۵٪	۱۰/۳۷٪	۳/۲۶٪	۱۲/۴۶٪	۳/۲۰٪	۷/۶۳٪	۱۴/۲۷٪	۳/۰۰٪
آذربایجان غربی	۱۲/۰۴٪	-/۰۰٪	۱۳/۱۷٪	۱۳/۵۹٪	۱۲/۴۶٪	۸/۱۹٪	۱/۷۹٪	۱۲/۹۲٪	۱/۷۸٪	۶/۴۸٪	۱۵/۲۱٪	۲/۳۶٪
اردبیل	۱۱/۸۱٪	-/۰۰٪	۱۴/۸۲٪	۱۰/۷۰٪	۱۱/۷۸٪	۱۰/۳۸٪	۱/۶۱٪	۱۱/۲۸٪	۲/۵۳٪	۶/۹۵٪	۱۵/۹۳٪	۲/۱۹٪
اصفهان	۹/۵۶٪	-/۰۶٪	۱۲/۸۷٪	۱۲/۲۳٪	۹/۶۰٪	۱۴/۴۳٪	۱/۶۲٪	۱۴/۰۰٪	۱/۲۵٪	۶/۷۴٪	۱۴/۹۷٪	۲/۶۶٪
البرز	۶/۱۲٪	-/۱۸٪	۱۳/۵۶٪	۱۲/۹۸٪	۱۲/۸۳٪	۸/۳۶٪	۳/۶۶٪	۱۴/۳۶٪	۲/۳۸٪	۸/۸۷٪	۱۴/۳۴٪	۲/۳۵٪
ایلام	۹/۲۶٪	-/۰۰٪	۲۱/۲۱٪	۵/۴۷٪	۷/۸۴٪	۱۰/۱۸٪	۱/۶۳٪	۱۱/۴۷٪	۳/۶۲٪	۸/۳۵٪	۱۹/۵۷٪	۱/۴۰٪
بوشهر	۱۲/۴۲٪	-/۰۱٪	۱۵/۴۰٪	۶/۱۲٪	۱۳/۱۰٪	۷/۷۳٪	۲/۵۵٪	۱۲/۷۶٪	۲/۱۳٪	۶/۸۷٪	۱۶/۴۲٪	۴/۵۱٪
تهران	۶/۸۱٪	-/۱۹٪	۱۶/۵۰٪	۱۴/۹۲٪	۱۱/۶۸٪	۸/۲۵٪	۲/۹۳٪	۱۳/۹۸٪	۱/۵۲٪	۵/۸۸٪	۱۴/۷۲٪	۲/۶۳٪
چهارمحال و بختیاری	۱۴/۴۱٪	-/۰۲٪	۱۳/۰۲٪	۱۱/۴۱٪	۱۳/۰۰٪	۱۲/۸۸٪	۰/۵۷٪	۱۲/۷۸٪	۳/۲۴٪	۴/۶۹٪	۱۰/۴۳٪	۳/۵۵٪
خراسان جنوبی	۱۱/۲۹٪	-/۰۳٪	۱۶/۶۵٪	۹/۳۰٪	۹/۷۸٪	۱۰/۱۵٪	۳/۶۹٪	۱۲/۸۷٪	۳/۷۱٪	۵/۲۶٪	۱۴/۶۴٪	۲/۶۱٪
خراسان رضوی	۸/۲۶٪	-/۱۹٪	۱۰/۹۹٪	۱۱/۵۷٪	۱۱/۲۷٪	۱۰/۷۸٪	۳/۹۹٪	۱۴/۷۲٪	۱/۴۷٪	۷/۳۰٪	۱۵/۹۳٪	۳/۵۳٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
خراسان شمالی	۸/۰۹٪	-/۰۴٪	۱۵/۱۹٪	۵/۸۷٪	۱۶/۳۷٪	۱۰/۳۸٪	۱/۶۰٪	۱۳/۴۶٪	۳/۳۰٪	۴/۶۰٪	۱۷/۴۵٪	۳/۶۵٪
خوزستان	۹/۴۹٪	-/۰۰٪	۱۰/۸۰٪	۱۰/۹۷٪	۱۰/۴۹٪	۱۰/۴۸٪	۲/۹۱٪	۱۳/۹۰٪	۲/۲۸٪	۷/۹۱٪	۱۸/۷۷٪	۱/۹۸٪
زنجان	۸/۴۶٪	-/۰۱٪	۱۷/۰۱٪	۱۲/۱۷٪	۱۱/۸۸٪	۹/۴۵٪	۱/۹۶٪	۱۳/۵۰٪	۲/۲۴٪	۴/۷۳٪	۱۶/۰۲٪	۲/۵۸٪
سمنان	۱۲/۲۵٪	-/۰۲٪	۱۶/۸۷٪	۶/۹۵٪	۱۰/۰۴٪	۱۳/۰۸٪	۲/۵۳٪	۱۱/۳۴٪	۲/۸۲٪	۵/۸۰٪	۱۴/۸۳٪	۳/۴۸٪
سیستان و بلوچستان	۱۰/۸۸٪	-/۰۱٪	۱۴/۵۰٪	۴/۶۴٪	۲۲/۱۴٪	۱۳/۹۸٪	۱/۰۶٪	۸/۰۶٪	۲/۴۰٪	۵/۷۷٪	۱۳/۵۰٪	۳/۰۶٪
فارس	۱۰/۷۹٪	-/۰۲٪	۱۳/۹۴٪	۹/۴۸٪	۱۰/۶۰٪	۱۱/۸۴٪	۴/۴۴٪	۱۲/۹۰٪	۱/۵۱٪	۹/۸۲٪	۱۲/۵۹٪	۲/۰۶٪
قزوین	۱۰/۵۰٪	-/۰۱٪	۱۳/۸۴٪	۹/۶۹٪	۱۱/۰۰٪	۹/۱۷٪	۲/۰۳٪	۱۳/۰۷٪	۲/۷۰٪	۸/۱۵٪	۱۶/۱۶٪	۳/۶۸٪
قم	۸/۸۲٪	-/۰۰٪	۱۵/۲۹٪	۱۴/۲۳٪	۱۴/۳۳٪	۸/۸۱٪	۱/۱۷٪	۱۳/۳۶٪	۲/۰۳٪	۶/۷۱٪	۱۳/۲۴٪	۲/۰۰٪
کردستان	۸/۵۰٪	-/۰۰٪	۱۶/۶۴٪	۷/۲۸٪	۲۱/۰۲٪	۹/۷۶٪	۳/۳۶٪	۱۰/۷۰٪	۲/۵۰٪	۵/۳۰٪	۱۳/۲۱٪	۱/۷۲٪
کرمان	۱۹/۷۱٪	-/۰۲٪	۱۱/۴۷٪	۸/۳۴٪	۱۳/۵۵٪	۹/۶۹٪	۱/۶۵٪	۱۸/۱۰٪	۱/۳۹٪	۳/۷۸٪	۱۰/۶۲٪	۱/۶۷٪
کرمانشاه	۷/۸۴٪	-/۰۰٪	۱۳/۰۸٪	۸/۹۱٪	۱۲/۵۴٪	۱۱/۲۴٪	-/۸۵٪	۱۲/۸۳٪	۲/۵۳٪	۸/۵۱٪	۱۹/۲۹٪	۲/۳۸٪
کهگیلویه و بویراحمد	۱۵/۷۱٪	-/۰۰٪	۱۸/۷۷٪	۱۳/۵۵٪	۸/۹۶٪	۸/۵۴٪	-/۷۵٪	۱۰/۵۹٪	۳/۸۶٪	۵/۸۲٪	۱۱/۴۹٪	۱/۹۶٪
گلستان	۱۳/۷۷٪	-/۰۶٪	۱۳/۱۲٪	۷/۴۷٪	۱۰/۹۰٪	۱۱/۵۶٪	۲/۶۲٪	۱۸/۶۷٪	۲/۱۰٪	۵/۲۴٪	۱۱/۸۷٪	۲/۶۳٪
گیلان	۸/۳۷٪	-/۰۳٪	۹/۸۹٪	۱۳/۶۰٪	۱۱/۸۳٪	۱۰/۸۷٪	۲/۱۳٪	۱۳/۲۲٪	۲/۹۳٪	۸/۰۴٪	۱۶/۰۸٪	۲/۹۹٪
لرستان	۹/۳۳٪	-/۰۱٪	۱۲/۷۹٪	۱۰/۶۵٪	۱۴/۴۳٪	۱۱/۹۱٪	-/۸۵٪	۱۲/۷۵٪	۲/۹۰٪	۷/۴۵٪	۱۵/۱۲٪	۱/۸۲٪
مازندران	۹/۸۹٪	-/۲۹٪	۹/۷۷٪	۱۳/۰۵٪	۱۰/۶۳٪	۱۱/۶۶٪	۲/۴۵٪	۱۵/۳۵٪	۲/۲۳٪	۶/۳۲٪	۱۵/۷۶٪	۲/۵۹٪
مرکزی	۱۰/۷۰٪	-/۰۴٪	۱۳/۲۷٪	۸/۸۰٪	۱۵/۹۸٪	۱۰/۱۷٪	۱/۱۰٪	۱۵/۹۳٪	۲/۷۸٪	۸/۰۷٪	۱۰/۴۲٪	۲/۷۶٪
هرمزگان	۱۱/۵۹٪	-/۰۱٪	۱۱/۸۷٪	۷/۶۵٪	۹/۶۷٪	۹/۰۱٪	۱/۴۲٪	۲۰/۵۱٪	۱/۷۶٪	۵/۳۷٪	۱۲/۵۷٪	۲/۵۷٪
همدان	۸/۷۷٪	۲/۷۲٪	۱۱/۷۲٪	۷/۰۱٪	۱۱/۵۶٪	۱۱/۵۶٪	-/۷۷٪	۲۰/۴۸٪	۲/۸۷٪	۴/۷۶٪	۱۵/۶۲٪	۲/۱۶٪
یزد	۷/۲۷٪	-/۰۱٪	۱۲/۳۷٪	۸/۱۳٪	۱۶/۷۵٪	۱۳/۰۲٪	۱/۶۷٪	۱۲/۵۵٪	۱/۶۱٪	۵/۱۳٪	۱۷/۵۸٪	۳/۹۰٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره اسفند ۱۳۹۶ را به تصویر می‌کشد.

شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان‌ها- فروردین ۱۳۹۷

۴,۳,۳. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در

بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشد که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^{۲۴} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در فروردین ۱۳۹۷ محاسبه شده است.

^{۲۴} این شاخص به عبارتی همان متوسط تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - فروردین ۱۳۹۷

اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی	کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		شرکت
	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های	
۱/۴۶۹	۹/۴۵٪	۱۳/۸۸٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۲۵۶	۰/۱۴٪	۰/۰۳٪	الکترونیک کارت دماوند
۱/۷۴۷	۱۳/۷۲٪	۲۳/۹۸٪	به پرداخت ملت
۰/۵۱۷	۱۱/۴۸٪	۵/۹۳٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱/۳۹۶	۱۲/۰۹٪	۱۶/۸۸٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۷۴۳	۱۰/۳۵٪	۷/۶۹٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۶۲۲	۲/۵۳٪	۱/۵۸٪	پرداخت نوین آرین
۰/۹۷۷	۱۴/۰۴٪	۱۳/۷۲٪	تجارت الکترونیک پارس‌بان
۰/۶۵۸	۲/۰۳٪	۱/۳۳٪	سایان کارت
۰/۷۲۷	۶/۷۰٪	۴/۸۷٪	فن آوا کارت
۰/۵۹۳	۱۴/۸۳٪	۸/۷۹٪	کارت اعتباری ایران کیش
۰/۴۹۳	۲/۶۵٪	۱/۳۱٪	مینا کارت آریا

در فروردین ماه سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" مجدداً با بهره‌جویی از افزایش بیشتر سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های آن در مقابل سهم ابزار کارتخوان‌های فعال سیستمی‌اش، به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

به‌طور کلی در ماه فروردین با توجه به کاهش حجم تراکنش‌ها در شبکه‌ی پرداخت به دلیل تعطیلات نوروز، ریزش میزان سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های شرکت‌ها قابل انتظار است.

در جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP برای دو ماه متوالی اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۴-۱۶ مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال			
اختلاف	سیستمی		شرکت
	فروردین ۹۷	اسفند ۹۶	
۰/۰۹۸	۱/۴۶۹	۱/۳۷۱	آسان پرداخت پرشین
-۰/۱۱۵	۰/۲۵۶	۰/۳۷۱	الکترونیک کارت دماوند
۰/۰۷۸	۱/۷۴۷	۱/۶۶۹	به پرداخت ملت
-۰/۰۴۵	۰/۵۱۷	۰/۵۶۲	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۰/۰۳۳	۱/۳۹۶	۱/۳۶۳	پرداخت الکترونیک سامان
-۰/۰۱۲	۰/۷۴۳	۰/۷۵۵	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۰۵۳	۰/۶۲۲	۰/۶۷۵	پرداخت نوین آراین
-۰/۰۴۹	۰/۹۷۷	۱/۰۲۶	تجارت الکترونیک پارس‌پول
-۰/۰۲۵	۰/۶۵۸	۰/۶۸۲	سایان کارت
-۰/۰۱۳	۰/۷۲۷	۰/۷۳۹	فن آوا کارت
-۰/۰۴۱	۰/۵۹۳	۰/۶۳۴	کارت اعتباری ایران کیش
-۰/۰۲۳	۰/۴۹۳	۰/۵۱۶	مبنا کارت آریا

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می‌شود، میزان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی در فروردین ماه ۹۷ نسبت به ماه گذشته در بیشتر شرکت‌ها دچار کاهش شده است. همانطور که پیشتر بیان گردید این امر متأثر از ریزش طبیعی تراکنش‌های شبکه‌ی پرداخت کشور در ماه نخست سال به دلیل تعطیلات نوروز می‌باشد. جدول فوق نشان می‌دهد که اثربخشی شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۰/۱۱۵ بالاترین تغییر را داشته است.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حایز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند.

به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است. اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به‌منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^{۲۵} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار باز تعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار محاسبه و ارائه می‌نماید.

^{۲۵} با حداقل یک تراکنش در ماه.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار هر شرکت - فروردین ۹۷

اثر بخشی کارتهخوان فروشگاهی تراکنش دار	کارتهخوان فروشگاه‌های تراکنش دار		شرکت
	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های	
۱/۳۴۴	۱۰/۳۳٪	۱۳/۸۸٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۳۷۸	۰/۰۹٪	۰/۰۳٪	الکترونیک کارت دماوند
۱/۶۲۲	۱۴/۷۸٪	۲۳/۹۸٪	به پرداخت ملت
۰/۶۰۰	۹/۸۹٪	۵/۹۳٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱/۳۲۶	۱۲/۷۴٪	۱۶/۸۸٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۷۱۵	۱۰/۷۶٪	۷/۶۹٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۷۰۸	۲/۲۳٪	۱/۵۸٪	پرداخت نوین آراین
۰/۹۸۳	۱۳/۹۶٪	۱۳/۷۲٪	تجارت الکترونیک پارسیان
۰/۵۹۹	۲/۲۳٪	۱/۳۳٪	سایان کارت
۰/۷۵۷	۶/۴۳٪	۴/۸۷٪	فن آوا کارت
۰/۶۱۸	۱۴/۲۲٪	۸/۷۹٪	کارت اعتباری ایران کیش
۰/۵۵۸	۲/۳۴٪	۱/۳۱٪	مینا کارت آریا

همانند اثربخشی کارتهخوان‌های فعال سیستمی، در شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار نیز سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" عددی بالاتر از یک داشته‌اند. این بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهخوان‌های تراکنش دار بیشتر از سهم تعداد کارتهخوان‌هایشان از کل کارتهخوان‌های تراکنش دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

در ادامه در جدول ۴-۱۸ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP برای دو ماه متوالی اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۴-۱۸ مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

اختلاف	اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار		شرکت
	تراکنش‌دار		
	فروردین ۹۷	اسفند ۹۶	
-۰/۰۸۱	۱/۳۴۴	۱/۲۶۲	آسان پرداخت پرشین
-۰/۱۰۳	۰/۳۷۸	۰/۴۸۱	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۰۴۰	۱/۶۲۲	۱/۵۸۲	به پرداخت ملت
-۰/۰۶۳	۰/۶۰۰	۰/۶۶۳	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
-۰/۰۲۴	۱/۳۲۶	۱/۳۰۱	پرداخت الکترونیک سامان
-۰/۰۱۳	۰/۷۱۵	۰/۷۲۸	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۰۵۵	۰/۷۰۸	۰/۷۶۳	پرداخت نوین آرین
-۰/۰۲۳	۰/۹۸۳	۱/۰۰۶	تجارت الکترونیک پارسیان
-۰/۰۳۷	۰/۵۹۹	۰/۶۳۶	سایان کارت
-۰/۰۱۱	۰/۷۵۷	۰/۷۶۸	فن آوا کارت
-۰/۰۳۰	۰/۶۱۸	۰/۶۴۸	کارت اعتباری ایران کیش
-۰/۰۳۸	۰/۵۵۸	۰/۵۹۶	مینا کارت آریا

بیشترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با کاهش ۰/۱۰۳ واحدی رخ داده است.

با توجه به تعطیلات نوروز و ریزش طبیعی حجم تراکنش‌ها در فروردین ماه، کاهش پایانه‌های تراکنش‌دار و تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های در شبکه‌ی پرداخت مشاهده می‌شود. بر این اساس بسته به میزان سرعت ریزش هریک از دو مولفه‌ی فوق در شرکت‌های PSP، عدد شاخص اثربخشی تحت تاثیر قرار خواهد گرفت.

۴,۳,۴ شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی در هر

یک از استانهای کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. عدد حاصل از شاخص اثربخشی کارتخوانهای فروشگاههای فعال سیستمی هر شرکت در هر یک از استانهای کشور بیانگر میزان توانایی هر شرکت در جذب تراکنشهای کارتخوانهای فروشگاههای در آن استان به نسبت متوسط آن استان می‌باشد. در جدول ۴-۱۹ این شاخص برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

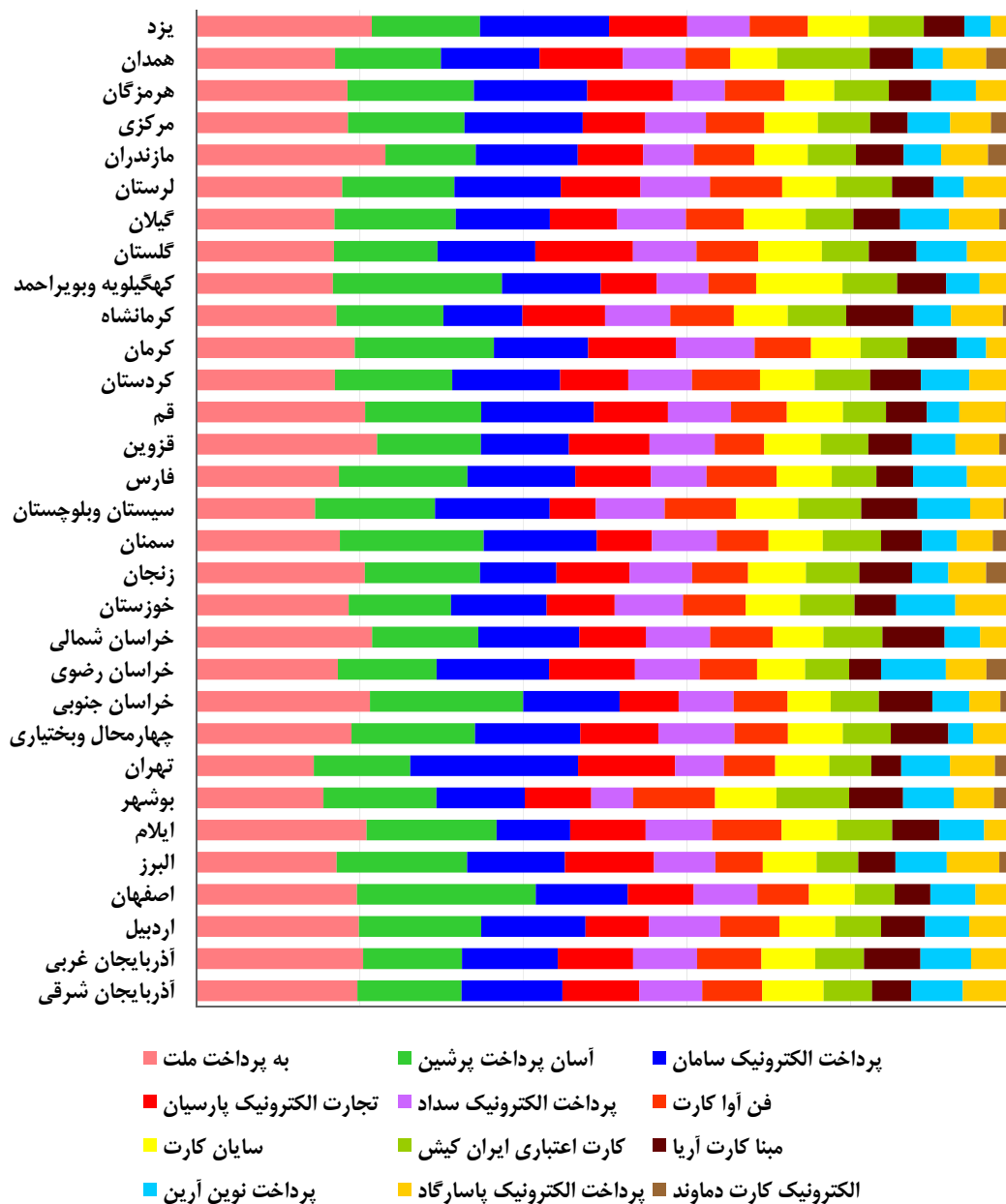
جدول ۴-۱۹ شاخص اثربخشی کارتخوانهای فروشگاههای فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - فروردین ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۱/۳۱۰	۰/۰۳۵	۲/۰۲۴	۰/۶۰۹	۱/۲۶۹	۰/۷۹۱	۰/۶۴۷	۰/۹۶۹	۰/۷۷۲	۰/۷۵۳	۰/۶۱۱	۰/۴۹۳
آذربایجان غربی	۱/۲۱۴	۰/۰۰۰	۲/۰۴۸	۰/۵۲۶	۱/۱۷۶	۰/۷۸۷	۰/۶۲۳	۰/۹۲۷	۰/۶۶۲	۰/۷۹۰	۰/۶۰۰	۰/۶۹۲
اردبیل	۱/۴۴۴	۰/۰۰۰	۱/۹۱۹	۰/۵۲۹	۱/۲۳۳	۰/۸۴۱	۰/۵۱۹	۰/۷۴۷	۰/۶۵۹	۰/۷۰۰	۰/۵۴۲	۰/۵۲۰
اصفهان	۲/۲۰۰	۰/۰۱۸	۱/۹۷۵	۰/۴۵۷	۱/۱۳۳	۰/۷۸۳	۰/۵۵۵	۰/۸۱۳	۰/۵۶۴	۰/۶۳۴	۰/۴۹۰	۰/۴۴۱
البرز	۱/۶۶۰	۰/۱۸۶	۱/۷۸۶	۰/۶۷۰	۱/۲۴۵	۰/۷۸۳	۰/۶۵۴	۱/۱۳۲	۰/۶۸۳	۰/۶۰۴	۰/۵۳۲	۰/۴۷۳
ایلام	۱/۴۲۹	۰/۰۰۰	۱/۸۷۱	۰/۳۲۷	۰/۸۱۰	۰/۷۳۲	۰/۴۹۳	۰/۸۳۱	۰/۶۱۲	۰/۷۶۲	۰/۶۰۶	۰/۵۲۰
بوشهر	۱/۳۷۸	۰/۲۴۲	۱/۵۴۹	۰/۴۹۳	۱/۰۷۹	۰/۵۱۲	۰/۶۱۸	۰/۸۱۱	۰/۷۵۰	۰/۹۹۷	۰/۸۸۸	۰/۶۵۸
تهران	۱/۱۷۵	۰/۲۳۲	۱/۴۳۰	۰/۵۴۷	۲/۰۴۶	۰/۵۹۵	۰/۵۹۴	۱/۱۸۰	۰/۶۶۰	۰/۶۲۵	۰/۵۱۲	۰/۳۶۴
چهارمحال و بختیاری	۱/۴۱۰	۰/۰۰۱	۱/۷۷۱	۰/۴۶۵	۱/۲۰۰	۰/۸۶۹	۰/۲۸۴	۰/۸۹۳	۰/۶۲۶	۰/۶۱۰	۰/۵۵۰	۰/۶۵۵
خراسان جنوبی	۱/۷۸۴	۰/۱۵۷	۲/۰۱۷	۰/۳۶۱	۱/۱۲۳	۰/۶۴۲	۰/۴۳۲	۰/۶۸۵	۰/۵۰۰	۰/۶۲۸	۰/۵۶۲	۰/۶۲۰
خراسان رضوی	۱/۲۹۲	۰/۳۶۰	۱/۸۵۲	۰/۵۳۱	۱/۴۷۴	۰/۸۴۸	۰/۸۴۷	۱/۱۲۴	۰/۶۲۸	۰/۷۵۱	۰/۵۷۸	۰/۴۱۸
خراسان شمالی	۱/۲۲۱	۰/۰۲۲	۲/۰۱۹	۰/۳۶۷	۱/۱۶۰	۰/۷۳۹	۰/۴۰۹	۰/۷۶۵	۰/۵۸۲	۰/۷۲۱	۰/۶۷۹	۰/۷۱۴

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
خوزستان	۱/۳۱۴	۰/۰۳۵	۱/۹۵۴	۰/۷۱۸	۱/۲۲۷	۰/۸۷۶	۰/۷۵۹	۰/۸۷۳	۰/۷۰۰	۰/۸۰۵	۰/۶۹۹	۰/۵۳۵
زنجان	۱/۳۹۸	۰/۳۳۹	۲/۰۴۳	۰/۴۵۸	۰/۹۲۷	۰/۷۶۱	۰/۴۴۱	۰/۸۸۶	۰/۶۹۹	۰/۶۷۹	۰/۶۵۰	۰/۶۳۸
سمنان	۱/۶۷۳	۰/۲۴۷	۱/۶۷۱	۰/۴۱۹	۱/۳۱۵	۰/۷۵۵	۰/۴۰۶	۰/۶۴۴	۰/۶۳۲	۰/۶۰۲	۰/۶۷۹	۰/۴۷۴
سیستان و بلوچستان	۱/۳۸۱	۰/۱۲۰	۱/۳۶۵	۰/۳۸۳	۱/۳۱۸	۰/۷۹۳	۰/۶۰۷	۰/۵۳۰	۰/۷۱۵	۰/۸۲۱	۰/۷۳۴	۰/۶۴۶
فارس	۱/۵۷۱	۰/۰۷۲	۱/۷۳۹	۰/۵۰۴	۱/۳۱۹	۰/۶۸۰	۰/۶۵۴	۰/۹۲۲	۰/۶۷۵	۰/۸۵۶	۰/۵۴۴	۰/۴۴۹
قزوین	۱/۲۶۵	۰/۱۷۸	۲/۲۰۰	۰/۵۳۴	۱/۰۷۳	۰/۷۹۴	۰/۵۳۳	۰/۹۸۲	۰/۶۹۰	۰/۶۰۳	۰/۵۷۹	۰/۵۲۹
قم	۱/۳۵۰	۰/۰۹۷	۱/۹۶۱	۰/۵۳۹	۱/۳۱۰	۰/۷۳۳	۰/۳۷۹	۰/۸۶۲	۰/۶۵۳	۰/۶۴۸	۰/۵۰۱	۰/۴۷۳
کردستان	۱/۳۴۴	۰/۰۱۹	۱/۵۹۰	۰/۴۹۴	۱/۲۳۹	۰/۷۳۱	۰/۵۵۵	۰/۷۸۳	۰/۶۲۸	۰/۷۸۰	۰/۶۳۵	۰/۵۸۳
کرمان	۱/۴۹۶	۰/۰۳۲	۱/۷۰۲	۰/۲۶۸	۱/۰۱۳	۰/۸۴۵	۰/۳۱۶	۰/۹۴۳	۰/۵۳۴	۰/۶۰۶	۰/۵۰۲	۰/۵۳۰
کرمانشاه	۱/۳۵۱	۰/۱۴۱	۱/۷۷۲	۰/۶۵۵	۰/۹۹۸	۰/۸۲۴	۰/۴۷۳	۱/۰۴۴	۰/۶۸۲	۰/۸۰۴	۰/۷۳۷	۰/۸۵۴
کهگیلویه و بویراحمد	۱/۸۸۶	-	۱/۵۲۳	۰/۳۸۲	۱/۱۰۲	۰/۵۷۸	۰/۳۷۵	۰/۶۲۴	۰/۹۶۲	۰/۵۳۲	۰/۶۱۱	۰/۵۴۷
گلستان	۱/۲۳۰	۰/۰۹۰	۱/۶۳۵	۰/۴۶۸	۱/۱۶۰	۰/۷۵۴	۰/۵۹۹	۱/۱۶۰	۰/۷۵۶	۰/۷۳۴	۰/۵۵۷	۰/۵۶۷
گیلان	۱/۶۲۲	۰/۱۹۶	۱/۸۴۷	۰/۶۷۲	۱/۲۵۸	۰/۹۱۸	۰/۶۵۵	۰/۹۰۲	۰/۸۲۸	۰/۷۷۴	۰/۶۳۹	۰/۶۲۵
لرستان	۱/۳۳۴	۰/۰۶۹	۱/۷۳۵	۰/۵۲۷	۱/۲۶۷	۰/۸۲۷	۰/۳۵۸	۰/۹۴۸	۰/۶۴۲	۰/۸۵۹	۰/۶۶۵	۰/۴۹۷
مازندران	۱/۲۰۲	۰/۳۴۶	۲/۵۱۶	۰/۶۲۳	۱/۳۵۹	۰/۶۷۵	۰/۴۹۸	۰/۸۶۹	۰/۷۱۲	۰/۸۰۳	۰/۶۴۰	۰/۶۳۷
مرکزی	۱/۳۸۴	۰/۲۷۳	۱/۷۹۶	۰/۴۸۲	۱/۴۰۲	۰/۷۲۰	۰/۵۰۳	۰/۷۴۱	۰/۶۳۴	۰/۶۹۱	۰/۶۲۱	۰/۴۴۶
هرمزگان	۱/۳۹۹	۰/۰۰۰	۱/۶۷۱	۰/۴۲۱	۱/۲۵۳	۰/۵۷۵	۰/۴۹۳	۰/۹۴۶	۰/۵۵۱	۰/۶۶۱	۰/۶۰۲	۰/۴۷۰
همدان	۱/۲۵۸	۰/۳۳۰	۱/۶۴۸	۰/۵۱۵	۱/۱۷۲	۰/۷۴۶	۰/۳۵۵	۰/۹۹۱	۰/۵۶۰	۰/۵۳۱	۱/۰۹۹	۰/۵۱۴
یزد	۱/۲۵۲	۰/۰۳۴	۲/۰۳۰	۰/۲۳۶	۱/۴۹۳	۰/۷۲۱	۰/۳۰۴	۰/۹۰۵	۰/۷۰۶	۰/۶۷۶	۰/۶۳۶	۰/۴۶۸

*به علت اینکه در بسیاری از استان‌ها سهم شرکت الکترونیک کارت دماوند از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها و نیز از تعداد ابزار کارتخوان صفر بوده است، شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌ها که حاصل تقسیم این دو سهم می‌باشد، برای این شرکت در این موارد قابل محاسبه نبوده است (مبهم بودن تقسیم عدد صفر بر صفر) که در جدول با خط تیره نشان داده شده است.

دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در تمام استان‌ها و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر این شرکت‌ها به نسبت بیشتری از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی، تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده‌اند و این حاکی از جایابی مناسب‌تر این شرکت‌ها در توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های برای جذب تراکنش می‌باشد. همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴-۱۰ آمده است.

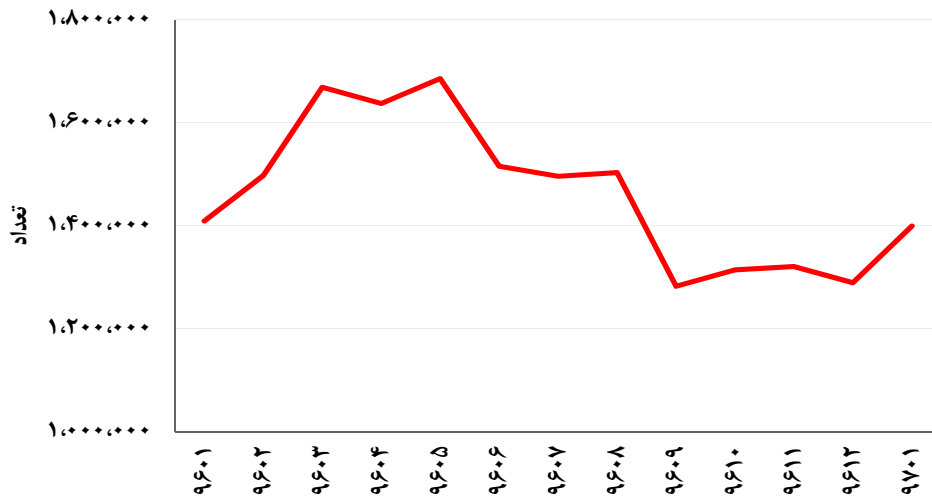

شکل ۴-۱۰ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - فروردین ۱۳۹۷

۴,۳,۵. عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاه‌ها به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌های آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. کارتخوان کم‌تراکنش بنا بر تعریف کارتخوانی است که در یک بازه زمانی سه ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی سه ماهه در تعریف ابزار کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است. برای بررسی روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۱ طی یکسال فروردین ۹۶ تا فروردین ۹۷ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی طی یکسال گذشته

همانگونه که در شکل فوق قابل ملاحظه است به علت رونق گرفتن کسب و کار در روزهای پایانی سال و رشد تراکنش‌های شبکه‌ی پرداخت در آخرین ماه سال، در اسفند ماه از تعداد کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی کاسته شده و مجدداً در فروردین ماه به دلیل کاهش طبیعی تبادلات مالی کشور با توجه به ایام نوروز، بر این نوع پایانه‌های افزوده شده و نرخ رشد مثبت ۸/۵۳ درصد ثبت گردیده است. در ماه جاری بر تعداد این نوع از کارتخوان‌های همهی شرکت‌ها اضافه شده است.

جدول ۴-۲۰ سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد. این جدول مبین آن است که در ماه فروردین ۹۷ سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۰/۵۲ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

جدول ۲۰۰۴ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - فروردین ۱۳۹۷

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		اختلاف
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	
آسان پرداخت پرشین	۷/۰۴%	۸/۹۶%	۱/۹۲%
الکترونیک کارت دماوند	۳۶/۸۷%	۳۶/۷۶%	-۰/۱۱%
به پرداخت ملت	۸/۶۳%	۹/۲۱%	-۰/۵۸%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۳۶/۰۴%	۳۷/۷۸%	۱/۷۴%
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۵۲%	۱۵/۵۹%	۱/۰۶%
پرداخت الکترونیک سداد	۱۸/۹۵%	۲۰/۶۱%	۱/۶۶%
پرداخت نوین آراین	۲۶/۹۰%	۲۸/۴۶%	۱/۵۶%
تجارت الکترونیک پارسپان	۱۷/۴۸%	۱۹/۱۲%	۱/۶۴%
سایان کارت	۱۸/۰۱%	۱۸/۹۳%	-۰/۹۲%
فن‌آوا کارت	۲۱/۵۷%	۲۳/۶۷%	۲/۱۰%
کارت اعتباری ایران کیش	۲۳/۵۲%	۲۵/۵۳%	۲/۰۲%
مینا کارت آریا	۳۰/۱۶%	۳۲/۰۱%	۱/۸۵%
کل	۱۸/۹۷%	۲۰/۵۲%	۱/۵۵%

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

همانگونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، در فروردین ماه عملکرد شرکت‌های PSP در رقم شاخص میزان تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش به پایانه‌های فعال سیستمی شرکت، به جز یک مورد در سایر موارد افزایشی بوده است. در این ماه همانند چندین ماه گذشته کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب سهمی معادل ۸/۹۶ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن، کمترین سهم به شمار می‌رود. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با عددی معادل ۳۷/۷۸ درصد بالاترین نسبت تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی را از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی در بین شرکت‌های PSP در اختیار دارد.

بررسی وضعیت بانک های صادر کننده و پذیرنده

۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۶} پذیرنده^{۲۷} و صادرکننده^{۲۸} در شبکه پرداخت الکترونیک کارت می‌پرداخته می‌شود.

۵.۱. سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارت شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و سهم هر بانک از بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

^{۲۶} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

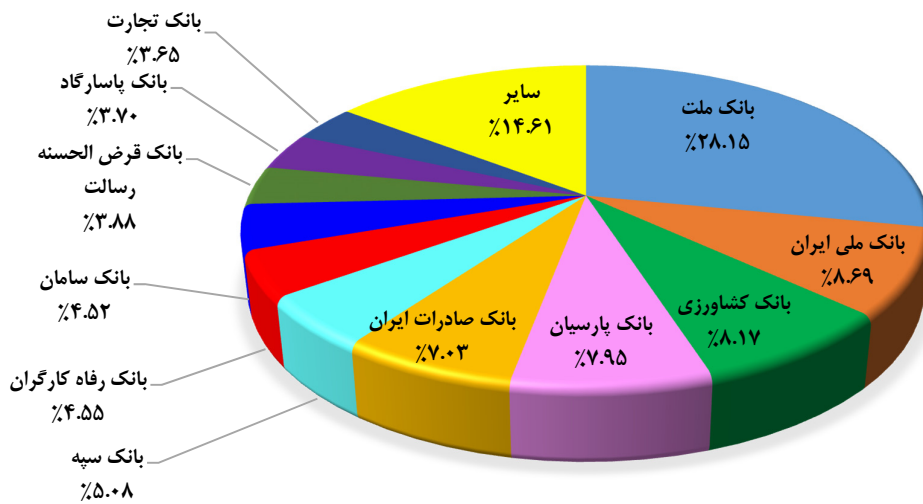
^{۲۷} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

^{۲۸} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

۵,۱,۱. سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

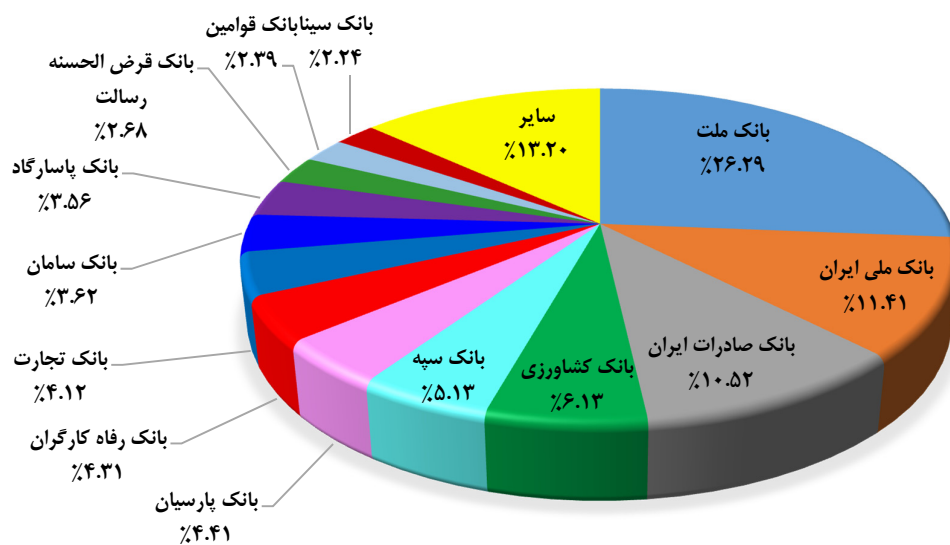
این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۱ سهم تعدادی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت در فروردین ماه ۹۷ را نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودارهای مربوطه تنها بانک‌های با سهم تعدادی و مبلغی بالاتر از ۲ درصد از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - فروردین ۱۳۹۷

همچنین شکل ۵-۲ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در فروردین ماه ۹۷ را نشان می‌دهد.

شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - فروردین ۱۳۹۷

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" با سهم ۲۸/۱۵ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۶/۲۹ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، همچنان با اختلاف زیاد، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵,۱,۲. سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۲۹} نیز در نظر گرفته می‌شود.

طی بخشنامه‌ای از سوی بانک مرکزی به منظور اصلاح و بهینه‌سازی ساختار کارمزدها از تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۰ امکان انجام تراکنش مانده‌گیری بر روی این دو ابزار اینترنت و موبایل (همانند کارتخوان فروشگاه‌ها)، مجاز اعلام گردید. این امر سبب شد تا از این تاریخ بازار تراکنش‌های اینترنتی و موبایلی با افزوده شدن تراکنش‌های مانده‌گیری بر روی ابزارهای آن‌ها دستخوش تغییرات قرار گرفته و از این روی در بسیاری از بانک‌های کشور با رشد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها مواجه بوده‌ایم.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای فروردین ماه ۹۷ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

^{۲۹} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

جدول ۱-۵ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کار تخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کار تخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۴۰٪	۷/۲۶٪	۲/۷۲٪	۱/۳۶٪	۱/۰۵٪	۱۳/۳۳٪
۲	بانک انصار	۲/۰۷٪	۰/۴۶٪	۰/۰۲٪	۱/۹۲٪	۰/۳۸٪	۰/۰۴٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۶٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۶۹٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۴	بانک آینده	۰/۷۱٪	۲/۱۹٪	۱۴/۹۰٪	۱/۵۴٪	۰/۹۱٪	۱۱/۱۴٪
۵	بانک پارسیان	۵/۷۳٪	۲۴/۹۳٪	۲۵/۴۹٪	۳/۲۹٪	۱۳/۳۳٪	۲۵/۹۵٪
۶	بانک پاسارگاد	۴/۰۹٪	۱/۸۲٪	۰/۰۷٪	۳/۷۱٪	۲/۴۲٪	۰/۱۴٪
۷	بانک تجارت	۴/۰۶٪	۱/۲۲٪	۰/۱۵٪	۴/۴۰٪	۱/۸۰٪	۰/۱۲٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۷۵٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۷۵٪	۰/۲۱٪	۰/۰۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۸/۰۱٪	۰/۱۲٪	۰/۰۹٪	۰/۶۸٪	۰/۱۶٪
۱۲	بانک دی	۰/۲۶٪	۰/۲۴٪	۰/۰۶٪	۰/۳۸٪	۰/۱۵٪	۰/۳۱٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۰۲٪	۲/۵۷٪	۰/۰۷٪	۴/۳۵٪	۴/۱۸٪	۱/۰۴٪
۱۴	بانک سامان	۴/۴۵٪	۱۲/۷۳٪	۱/۵۹٪	۳/۲۵٪	۶/۸۵٪	۷/۴۰٪
۱۵	بانک سپه	۵/۷۳٪	۰/۳۷٪	۰/۰۱٪	۵/۶۸٪	۰/۲۵٪	۰/۰۳٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۳۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	۰/۹۵٪	۲/۱۵٪	۰/۰۰٪	۱/۸۵٪	۶/۰۹٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک شهر	۰/۸۵٪	۰/۵۵٪	۰/۱۶٪	۰/۸۹٪	۹/۹۷٪	۰/۵۴٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۷/۷۸٪	۱/۸۶٪	۰/۸۳٪	۱۱/۴۸٪	۲/۲۱٪	۰/۷۸٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۴/۳۷٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۲/۹۸٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۹۷٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۹۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۳۱٪	۰/۰۵٪	۰/۲۱٪	۲/۶۴٪	۰/۲۳٪	۰/۱۵٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهام هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتهخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتهخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۲۵	بانک کشاورزی	۸/۷۳٪	۷/۵۷٪	۲/۲۷٪	۶/۶۹٪	۱/۱۳٪	۲/۴۰٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۴۲٪	۰/۳۳٪	۰/۰۰٪	۰/۴۶٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۹۴٪	۰/۱۷٪	۰/۱۱٪	۱/۲۶٪	۳/۴۱٪	۰/۰۳٪
۲۹	بانک ملت	۲۶/۵۹٪	۱۷/۴۸٪	۵۰/۹۳٪	۲۶/۰۲٪	۲۸/۱۲٪	۳۶/۲۰٪
۳۰	بانک ملی ایران	۹/۵۱٪	۶/۶۰٪	۰/۲۹٪	۱۰/۹۷٪	۱۶/۳۹٪	۰/۲۰٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۰/۹۱٪	۰/۹۴٪	۰/۰۰٪	۰/۵۱٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۴۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتهخوان فروشگاه‌ها به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "کشاورزی" و "صادرات ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "پارسیان"، "ملت"، "سامان" و "کشاورزی"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "پارسیان"، "آینده" و "اقتصاد نوین"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتهخوان فروشگاه‌ها به بانک‌های "ملت"، "صادرات ایران"، "ملی ایران" و "کشاورزی"

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "پارسیان" و "شهر"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "پارسیان"، "اقتصاد نوین" و "آینده"

تعلق گرفته و این بانک‌ها به ترتیب در مکان‌های اول تا چهارم جای گرفته‌اند.

۵,۱,۳. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است که این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارآیی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را با هر سهمی که بانک از کل شبکه پرداخت کارتی در کشور دارد فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی برای آن بانک پذیرنده را ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۷۲/۳۸٪	۱۵/۲۶٪	۱۲/۳۶٪	۸۶/۱۷٪	۷/۰۵٪	۶/۷۷٪
۲	بانک انصار	۹۹/۰۲٪	۰/۹۰٪	۰/۰۸٪	۹۷/۹۱٪	۲/۰۷٪	۰/۰۲٪
۳	بانک ایران زمین	۹۹/۷۱٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۹۹/۷۰٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪
۴	بانک آینده	۳۳/۸۲٪	۴/۲۱٪	۶۱/۹۷٪	۸۹/۲۵٪	۵/۵۹٪	۵/۱۵٪
۵	بانک پارسیان	۶۳/۸۴٪	۱۱/۲۶٪	۲۴/۹۰٪	۶۷/۰۲٪	۲۸/۷۶٪	۴/۲۳٪
۶	بانک پاسارگاد	۹۸/۰۹٪	۱/۷۷٪	۰/۱۴٪	۹۳/۵۱٪	۶/۴۶٪	۰/۰۳٪
۷	بانک تجارت	۹۸/۴۸٪	۱/۲۰٪	۰/۳۱٪	۹۵/۸۱٪	۴/۱۶٪	۰/۰۲٪
۸	بانک توسعه تعاون	۹۸/۸۹٪	۱/۰۹٪	۰/۰۱٪	۹۷/۱۰٪	۲/۸۹٪	۰/۰۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۱۹٪	۰/۸۱٪	۰/۰۰٪	۹۸/۹۸٪	۱/۰۲٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۹۹/۸۹٪	۰/۰۴٪	۰/۰۷٪	۹۹/۹۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۳٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۹/۱۸٪	۸۷/۹۶٪	۲/۸۶٪	۵۵/۱۵٪	۴۴/۰۵٪	۰/۸۰٪
۱۲	بانک دی	۹۴/۵۸٪	۳/۴۹٪	۱/۹۲٪	۹۵/۴۴٪	۳/۹۳٪	۰/۶۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۹۷/۸۵٪	۲/۰۳٪	۰/۱۲٪	۹۰/۵۹٪	۹/۲۴٪	۰/۱۷٪
۱۴	بانک سامان	۸۷/۱۶٪	۱۰/۱۱٪	۲/۷۳٪	۸۰/۵۲٪	۱۸/۰۱٪	۱/۴۷٪
۱۵	بانک سپه	۹۹/۷۲٪	۰/۲۶٪	۰/۰۱٪	۹۹/۵۴٪	۰/۴۶٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک سرمایه	۹۹/۱۸٪	۰/۸۲٪	۰/۰۰٪	۹۹/۶۵٪	۰/۳۵٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	۹۱/۵۷٪	۸/۴۰٪	۰/۰۲٪	۷۴/۲۱٪	۲۵/۷۹٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک شهر	۹۵/۹۳٪	۲/۵۳٪	۱/۵۵٪	۴۵/۶۹٪	۵۴/۰۹٪	۰/۲۲٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۹۸/۱۳٪	۰/۹۵٪	۰/۹۲٪	۹۷/۹۵٪	۲/۰۰٪	۰/۰۵٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۶۵٪	۰/۳۵٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۹/۸۴٪	۰/۱۵٪	۰/۰۱٪	۹۹/۹۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۹/۸۸٪	۰/۰۸٪	۰/۰۵٪	۹۹/۹۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک قوامین	۹۸/۴۸٪	۰/۱۴٪	۱/۳۸٪	۹۹/۰۳٪	۰/۹۲٪	۰/۰۵٪
۲۴	بانک کارآفرین	۹۹/۷۰٪	۰/۱۸٪	۰/۱۲٪	۹۹/۸۴٪	۰/۱۳٪	۰/۰۳٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهام مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۲۵	بانک کشاورزی	۹۴/۵۲٪	۳/۳۳٪	۲/۱۶٪	۹۷/۹۶٪	۱/۷۶٪	۰/۲۸٪
۲۶	بانک گردشگری	۹۶/۸۱٪	۳/۱۱٪	۰/۰۷٪	۹۸/۷۴٪	۱/۲۵٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۹۷/۷۳٪	۰/۸۵٪	۱/۴۲٪	۹۹/۹۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪
۲۸	بانک مسکن	۹۸/۲۹٪	۰/۷۱٪	۱/۰۰٪	۷۷/۷۰٪	۲۲/۲۹٪	۰/۰۱٪
۲۹	بانک ملت	۸۳/۷۱٪	۲/۲۳٪	۱۴/۰۶٪	۸۸/۸۴٪	۱۰/۱۷٪	۰/۹۹٪
۳۰	بانک ملی ایران	۹۷/۰۲٪	۲/۷۳٪	۰/۲۶٪	۸۶/۳۲٪	۱۳/۶۷٪	۰/۰۱٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۹۵/۹۶٪	۴/۰۴٪	۰/۰۰٪	۹۷/۸۱٪	۲/۱۹٪	۰/۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۹۹/۸۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری نور	۹۹/۹۶٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در فروردین ۹۷ در تراکنش‌های بانک‌های کشور همانند ماه گذشته به بانک "آینده" تعلق گرفته است. پس از آن بانک "پارسیان" در مقام دوم، بانک "ملت" در مقام سوم و بانک "اقتصاد نوین" در مقام چهارم قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در فروردین ۹۷ در تراکنش‌های بانک‌های کشور نیز همانند ماه‌های گذشته، با اختلاف خیلی زیاد با دیگر بانک‌های کشور به بانک "خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از بانک "خاورمیانه" بانک‌های "اقتصاد نوین"، "پارسیان" و "سامان" به ترتیب در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.

این درحالیست که طی بررسی‌های انجام شده مشخص می‌گردد که در فروردین ماه بانک‌های "آینده" و "خاورمیانه" در کل به ترتیب ۱/۸۷ و ۰/۳۳ درصد تعداد تراکنش‌های کارتی شبکه پرداخت کشور را در دست داشته‌اند که همانگونه که مشاهده می‌گردد، ارقام متعلق به بانک‌های "آینده" و "خاورمیانه" در مقابل کل تعداد تراکنش‌های کارتی در شبکه پرداخت سهم بسیار ناچیزی بوده است.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی بوده و طی بررسی اعداد جدول ۵-۲ مشخص می‌گردد که بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاهی جذب هر بانک شده است.

۵،۱،۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

همانند آنچه در بخش ۴-۱-۴ معرفی شد، با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرfindال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۳ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرfindال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۳۹۵۴	۱/۹۴۷۳	۵۲/۶۸۲۶	۷/۲۵۸۳	۲/۷۱۸۷	۷/۳۹۱۱
۲	بانک انصار	۲/۰۶۷۷	۴/۲۷۵۵	۰/۲۱۳۷	۰/۴۶۲۲	۰/۰۱۸۷	۰/۰۰۰۳
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۵۷۶	۰/۴۳۲۴	۰/۰۰۲۳	۰/۰۴۷۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۴	بانک آینده	۰/۷۱۲۹	۰/۵۰۸۳	۴/۷۸۷۷	۲/۱۸۸۱	۱۴/۸۹۹۹	۲۲۲/۰۰۶۲
۵	بانک پارسیان	۵/۷۲۹۱	۳۲/۸۲۲۸	۶۲۱/۳۰۴۲	۲۴/۹۲۶۰	۲۵/۴۸۶۳	۶۴۹/۵۵۰۹
۶	بانک پاسارگاد	۴/۰۹۲۹	۱۶/۷۵۱۹	۳/۳۲۴۶	۱/۸۲۳۳	۰/۰۶۶۳	۰/۰۰۴۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کار تخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si
۷	بانک تجارت	۱۶/۴۶۴۷	۴/۰۵۷۷	۱/۲۲۴۸	۱/۵۰۰۰	۰/۱۴۶۰	۰/۰۲۱۳
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۵۵۸۴	۰/۷۴۷۲	۰/۲۰۴۱	۰/۰۴۱۷	۰/۰۰۱۰	۰/۰۰۰۰
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۸۵	۰/۰۰۱۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۷۸۶	۰/۲۸۰۴	۰/۰۰۲۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۲۳	۰/۰۰۰۰
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۰۱۱	۰/۰۳۳۹	۸/۰۱۰۵	۶۴/۱۶۸۲	۰/۱۲۰۳	۰/۰۱۴۵
۱۲	بانک دی	۰/۰۶۸۰	۰/۲۶۰۸	۰/۲۳۷۶	۰/۰۵۶۴	۰/۰۶۰۵	۰/۰۰۳۷
۱۳	بانک رفاه کارگران	۲۵/۲۲۱۸	۵/۰۲۲۱	۲/۵۶۸۸	۶/۵۹۸۵	۰/۰۶۸۵	۰/۰۰۴۷
۱۴	بانک سامان	۱۹/۷۹۲۸	۴/۴۴۸۹	۱۲/۷۳۴۰	۱۶۲/۱۵۴۱	۱/۵۹۰۵	۲/۵۲۹۸
۱۵	بانک سپه	۳۲/۷۱۶۴	۵/۷۱۹۸	۰/۳۷۴۱	۰/۱۳۹۹	۰/۰۰۸۸	۰/۰۰۰۱
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۴۵۲	۰/۲۱۲۶	۰/۰۴۳۴	۰/۰۰۱۹	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۱۷	بانک سینا	۰/۹۰۴۲	۰/۹۵۰۹	۲/۱۵۳۳	۴/۶۳۶۹	۰/۰۰۲۷	۰/۰۰۰۰
۱۸	بانک شهر	۰/۷۲۱۶	۰/۸۴۹۵	۰/۵۵۱۹	۰/۳۰۴۶	۰/۱۵۶۲	۰/۰۲۴۴
۱۹	بانک صادرات ایران	۶۰/۵۴۱۵	۷/۷۸۰۸	۱/۸۵۵۱	۳/۴۴۱۵	۰/۸۳۱۷	۰/۶۹۱۷
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۷۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۹/۰۹۹۶	۴/۳۷۰۳	۰/۱۶۳۲	۰/۰۲۶۶	۰/۰۰۳۶	۰/۰۰۰۰
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۹۳۸۲	۰/۹۶۸۶	۰/۰۱۸۴	۰/۰۰۰۳	۰/۰۰۵۰	۰/۰۰۰۰
۲۳	بانک قوامین	۱/۷۱۴۶	۱/۳۰۹۴	۰/۰۴۷۵	۰/۰۰۲۳	۰/۰۰۹۰	۰/۰۴۳۷
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۲۲۲	۰/۱۴۸۹	۰/۰۰۶۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۲۰	۰/۰۰۰۰
۲۵	بانک کشاورزی	۷۵/۹۸۹۰	۸/۷۱۷۲	۷/۵۶۷۷	۵۷/۲۶۹۴	۲/۲۶۷۹	۵/۱۴۳۴
۲۶	بانک گردشگری	۰/۱۷۲۷	۰/۴۱۵۵	۰/۳۲۹۸	۰/۱۰۸۸	۰/۰۰۳۵	۰/۰۰۰۰
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰۰۷	۰/۰۲۶۰	۰/۰۰۵۶	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۴۳	۰/۰۰۰۰
۲۸	بانک مسکن	۰/۸۸۴۹	۰/۹۴۰۷	۰/۱۶۸۴	۰/۰۲۸۴	۰/۰۰۹۳	۰/۰۱۱۹
۲۹	بانک ملت	۷۰۶/۷۹۳۲	۲۶/۵۸۵۶	۱۷/۴۷۷۸	۳۰۵/۴۷۳۵	۵۰/۹۳۱۴	۲۵۹۴/۰۱۱۰
۳۰	بانک ملی ایران	۹۰/۵۱۷۰	۹/۵۱۴۰	۶/۵۹۹۹	۴۳/۵۵۹۲	۰/۲۸۶۰	۰/۰۸۱۸
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۰/۸۲۵۱	۰/۹۰۸۳	۰/۹۴۳۸	۰/۸۹۰۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰۱۲	۰/۰۳۵۱	۰/۰۰۱۲	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۲۰۸۶	۰/۴۵۶۷	۰/۰۰۰۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کار تخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۱۸۱	۰/۱۷۴۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۱۴۸۸	۰/۰۲۲۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۱۴	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۱,۱۱۱/۲۱۶۴	-	۱,۳۳۲/۷۱۸۱	-	۳,۴۸۱/۵۳۵۰

ملاحظه می‌شود که در فروردین ۱۳۹۷، شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۳۴۸۱/۵۳۵۰ به دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۴-۴ و سهم هر بانک پذیرنده از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش، نشان‌دهنده تمرکز بسیار بالا در بازار ابزار پذیرش موبایلی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. برای این شاخص در بازار ابزار کار تخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب اعداد ۱۱۱۱/۲۱۶۴ و ۱۳۳۲/۷۱۸۱ حاصل شده است (بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این ارقام مبین وجود تمرکز ملایم در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. لذا سایر بانک‌های پذیرنده در بازار این دو ابزار نسبت به بازار ابزار پذیرش موبایلی سهم بالاتر و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند.

در جدول ۴-۵ میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶ محاسبه شده و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

HHI	کار تخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	نرخ رشد	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	نرخ رشد	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	نرخ رشد
شاخص H-H	۱,۰۳۱/۷۰۵۶	۱,۱۱۱/۲۱۶۴	۷/۷۱٪	۱,۲۱۶/۸۳۳۰	۱,۳۳۲/۷۱۸۱	۹/۵۳٪	۲,۶۲۱/۸۱۳۹	۳,۴۸۱/۵۳۵۰	۳۲/۷۹٪

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در حوزه هر سه ابزار " کار تخوان فروشگاهی "، " ابزار پذیرش اینترنتی " و " ابزار

پذیرش موبایلی^{۱۱} در فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶ افت نرخ رشد داشته است؛ اما این تغییرات سبب تغییر وضعیت و طبقه تمرکز در بازار پذیرندگی هیچ کدام از ابزارها نشده است.

۵,۲. سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانکها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۰} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵,۲,۱. تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۱}، کارت اعتباری^{۳۲} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۳} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در فروردین ماه ۱۳۹۷، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک مجموعاً ۸۷,۶۳۹,۷۷۱ عدد بوده است که بیشترین تعداد آن با ۸۳,۶۵۶,۶۰۰ عدد و سهم تعدادی ۹۵/۴۶ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۲۴,۶۰۹ عدد و سهم ۰/۰۳ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

^{۳۰} کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

^{۳۱} Debit card

^{۳۲} Credit card

^{۳۳} Prepaid

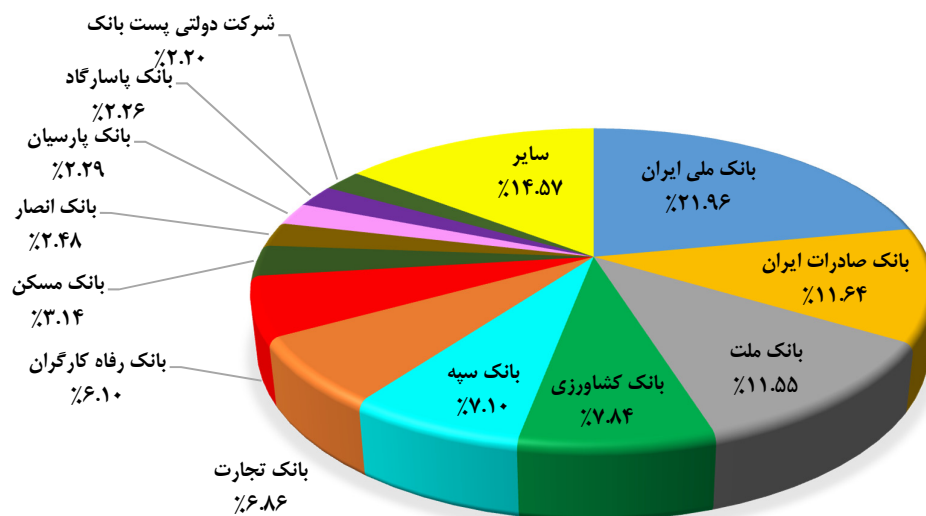
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
اسفند ۱۳۹۶	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۴,۵۹۳,۹۲۲	۷۸,۲۳۲	۹۱,۷۷۸,۷۴۴	۹۶,۴۵۰,۸۹۸
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۴/۷۶%	۰/۰۸%	۹۵/۱۶%	-
فروردین ۱۳۹۷	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۳,۹۵۸,۵۶۲	۲۴,۶۰۹	۸۳,۶۵۶,۶۰۰	۸۷,۶۳۹,۷۷۱
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۵۲/۴%	۰/۰۳%	۹۵/۴۶%	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار در فروردین ماه نسبت به اسفند ماه					
		-۱۳/۸۳%	-۶۸/۵۴%	-۸/۸۵%	-۹/۱۴%

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶، نرخ رشد منفی معادل ۹/۱۴ درصد داشته است. همانگونه که در جدول ۵-۵ مشخص است، نرخ رشد در هر سه دسته کارت‌های تراکنش‌دار منفی بوده است که دلیل آن می‌تواند گذر از اسفندماه به عنوان ماه پرتراکش و تا حدی آرام گرفتن صنعت پرداخت در فروردین ماه باشد.

۵,۲,۲ سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی فروردین ماه ۱۳۹۷ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۶ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۳-۵ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - فروردین ۱۳۹۷

ملاحظه می‌شود که در فروردین ۹۷ بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "ملت" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها بانک‌های با سهم تعدادی بالاتر از ۲ درصد از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵,۲,۳. سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای فروردین ماه سال ۱۳۹۷ در جدول ۵-۶ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در فروردین ۹۷ بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "ملت"؛ بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملت"، "سپه" و "ملی ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "پارسیان"، "ملی ایران" و "ملت" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۵/۸۲٪	۱/۰۸٪	۲/۶۵٪
۲	بانک انصار	۱/۷۲٪	۲/۵۳٪	۱/۵۵٪
۳	بانک ایران زمین	-/۰۴٪	-/۴۱٪	۰/۶۱٪
۴	بانک آینده	-/۰۱٪	۱/۰۴٪	۴/۷۵٪
۵	بانک پارسیان	-/۳۳٪	۱/۶۹٪	۱۴/۹۳٪
۶	بانک پاسارگاد	۵/۰۰٪	۲/۱۹٪	۳/۸۲٪
۷	بانک تجارت	۱/۱۷٪	۶/۹۳٪	۵/۳۱٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	-/۲۱٪	-/۸۲٪	۱/۰۴٪
۹	بانک توسعه و تعاون	-/۰۰٪	-/۰۱٪	۰/۰۱٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	-/۰۱٪	-/۳۷٪	۰/۵۱٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۸۰٪	-/۰۲٪	۰/۰۴٪
۱۲	بانک دی	-/۰۹٪	-/۴۵٪	۰/۷۰٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	-/۰۴٪	۶/۲۲٪	۳/۵۵٪
۱۴	بانک سامان	۲/۱۵٪	-/۹۰٪	۵/۴۸٪
۱۵	بانک سپه	۱۲/۱۹٪	۷/۱۸٪	۵/۳۸٪
۱۶	بانک سرمایه	-/۰۲٪	-/۲۷٪	۰/۸۷٪
۱۷	بانک سینا	۹/۰۳٪	-/۶۸٪	۰/۹۵٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱۸	بانک شهر	۵/۷۷٪	۱/۵۴٪	۷/۱۲٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۲/۲۳٪	۱۱/۸۶٪	۷/۰۱٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۸٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۱/۵۶٪	۰/۸۵٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۱/۰۳٪	۰/۷۹٪
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰٪	۱/۸۱٪	۱/۶۱٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۰/۱۲٪	۱/۰۵٪
۲۵	بانک کشاورزی	۸/۲۹٪	۸/۰۰٪	۴/۳۷٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۶۹٪	۰/۲۰٪	۰/۵۵٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۳/۲۲٪	۱/۵۴٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۳۲/۱۰٪	۱۱/۷۵٪	۷/۱۸٪
۳۱	بانک ملی ایران	۱۲/۰۱٪	۲۲/۴۱٪	۱۲/۵۵٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۰/۰۰٪	۲/۲۹٪	۰/۲۴٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۲۷٪	۰/۸۵٪	۲/۳۰٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۰۰٪	۰/۲۳٪	۰/۰۴٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰٪	۰/۲۸٪	۰/۵۳٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از نوع کارت برداشت با ۲۲/۴۱ درصد متعلق به بانک "ملی ایران"، از نوع کارت اعتباری با ۳۲/۱۰ درصد متعلق به بانک "ملت" و از نوع کارت هدیه و بن کارت با ۱۴/۹۳ درصد متعلق به بانک "پارسیان" بوده است.

۵,۲,۴ سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای فروردین ماه ۹۷ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۱۴٪	۸۹/۴۷٪	۱۰/۳۹٪
۲	بانک انصار	۰/۰۲٪	۹۷/۱۶٪	۲/۸۳٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۰۰٪	۹۳/۳۸٪	۶/۶۱٪
۴	بانک آینده	۰/۰۰٪	۸۲/۲۷٪	۱۷/۷۳٪
۵	بانک پارسیان	۰/۰۰٪	۷۰/۵۸٪	۲۹/۴۲٪
۶	بانک پاسارگاد	۰/۰۶٪	۹۲/۳۱٪	۷/۶۳٪
۷	بانک تجارت	۰/۰۰٪	۹۶/۵۰٪	۳/۵۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۹۴/۳۱٪	۵/۶۹٪
۹	بانک توسعه و تعاون	۰/۰۰٪	۹۲/۹۵٪	۷/۰۵٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۰٪	۹۳/۸۳٪	۶/۱۶٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۱/۳۶٪	۸۸/۷۸٪	۹/۸۶٪
۱۲	بانک دی	۰/۰۱٪	۹۳/۱۶٪	۶/۸۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰/۰۰٪	۹۷/۳۷٪	۲/۶۳٪
۱۴	بانک سامان	۰/۰۵٪	۷۷/۶۰٪	۲۲/۳۵٪
۱۵	بانک سپه	۰/۰۵٪	۹۶/۵۳٪	۳/۴۲٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۰٪	۸۶/۸۵٪	۱۳/۱۵٪
۱۷	بانک سینا	۰/۳۶٪	۹۳/۴۷٪	۶/۱۷٪
۱۸	بانک شهر	۰/۰۹٪	۸۱/۹۸٪	۱۷/۹۳٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۰/۰۱٪	۹۷/۲۷٪	۲/۷۳٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۰٪	۸۸/۷۰٪	۱۱/۳۰٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهام کارت اعتباری از سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهام کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۹۷/۴۸٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۹۶/۵۱٪
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰٪	۹۵/۹۸٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۷۰/۴۸٪
۲۵	بانک کشاورزی	۰/۰۳٪	۹۷/۴۵٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۰۹٪	۸۸/۵۰٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۹۵/۴۳٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۹۷/۷۸٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۶۸/۱۵٪
۳۰	بانک ملت	۰/۰۸٪	۹۷/۱۱٪
۳۱	بانک ملی ایران	۰/۰۲٪	۹۷/۴۰٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۰/۰۰٪	۹۹/۵۰٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۹۴/۲۲٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۰۱٪	۸۸/۶۶٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۰۰٪	۹۹/۰۸٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰٪	۹۱/۷۸٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در اغلب بانک ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

۵,۲,۵. اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هر فیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۸-۵ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۸-۵ محاسبه شاخص هر فیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۳۳/۹۰۸۲	۵/۸۲۳۱	۱/۰۷۷۷	۱/۱۶۱۴	۲/۶۴۵۶	۶/۹۹۹۲
۲	بانک انصار	۲/۹۶۸۵	۱/۷۲۲۹	۲/۵۲۸۵	۶/۳۹۳۵	۱/۵۴۹۵	۲/۴۰۱۰
۳	بانک ایران زمین	-/۰۰۱۳	۰/۰۳۶۶	-/۰۴۰۹۰	-/۱۶۷۳	-/۰۶۱۲۱	-/۰۳۷۴۷
۴	بانک آینده	-/۰۰۰۱	۰/۰۰۸۱	۱/۰۴۱۷	۱/۰۸۵۱	۴/۷۴۵۷	۲۲/۵۲۱۳
۵	بانک پارسیان	-/۱۱۱۰	۰/۳۳۳۲	۱/۶۹۵۰	۲/۸۷۳۰	۱۴/۹۳۲۳	۲۲۲/۹۷۴۸
۶	بانک پاسارگاد	۲۵/۰۲۲۴	۵/۰۰۲۲	۲/۱۸۸۸	۴/۷۹۰۶	۳/۸۲۲۷	۱۴/۶۱۲۷
۷	بانک تجارت	۱/۳۷۹۱	۱/۱۷۴۴	۶/۹۳۴۰	۴۸/۰۸۰۶	۵/۳۱۴۱	۲۸/۲۳۹۱
۸	بانک توسعه صادرات ایران	-/۰۴۲۹	۰/۲۰۷۲	-/۱۱۶۲	-/۰۶۶۶۱	۱/۰۳۹۸	۱/۰۸۱۳
۹	بانک توسعه و تعاون	-/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	-/۰۰۹۰	-/۰۰۰۱	-/۰۱۴۵	-/۰۰۰۲
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	-/۰۰۰۱	۰/۰۱۲۲	-/۰۳۶۶۸	-/۱۳۴۶	-/۰۵۰۹۴	-/۰۲۵۹۴
۱۱	بانک خاورمیانه	-/۰۶۴۷۴	۰/۸۰۴۶	-/۰۱۵۵	-/۰۰۰۲	-/۰۳۶۳	-/۰۰۱۳
۱۲	بانک دی	-/۰۰۸۰	۰/۰۸۹۴	-/۰۴۴۹۸	-/۲۰۲۳	-/۰۶۹۷۳	-/۰۴۸۶۲
۱۳	بانک رفاه کارگران	-/۰۰۱۳	۰/۰۳۶۶	۶/۲۱۹۰	۳۸/۶۷۶۲	۳/۵۵۱۲	۱۲/۶۱۰۹
۱۴	بانک سامان	۴/۶۰۳۴	۲/۱۴۵۶	-/۹۰۰۹	-/۸۱۱۷	۵/۴۸۳۴	۳۰/۰۶۸۰
۱۵	بانک سپه	۱۴۸/۵۱۳۲	۱۲/۱۸۶۶	۷/۱۷۹۷	۵۱/۵۴۸۴	۵/۳۷۵۶	۲۸/۸۹۷۰
۱۶	بانک سرمایه	-/۰۰۰۳	۰/۰۱۶۳	-/۲۷۰۵	-/۰۷۳۲	-/۱۸۶۵۲	-/۰۷۴۸۶

کارت هدیه و بن کارت		کارت برداشت		کارت اعتباری		نام بانک پذیرنده	ردیف
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i		
۰/۹۰۰۲	۰/۹۴۸۸	۰/۴۶۳۲	۰/۶۸۰۶	۸۱/۶۰۰۲	۹/۰۳۳۳	بانک سینا	۱۷
۵۰/۶۵۲۵	۷/۱۱۷۱	۲/۳۷۱۳	۱/۵۳۹۹	۳۳/۳۴۲۷	۵/۷۷۴۳	بانک شهر	۱۸
۴۹/۱۷۱۹	۷/۰۱۲۳	۱۴۰/۶۰۲۸	۱۱/۸۵۷۶	۴/۹۷۶۹	۲/۲۳۰۹	بانک صادرات ایران	۱۹
۰/۰۰۶۱	۰/۰۷۸۳	۰/۰۰۰۸	۰/۰۲۹۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک صنعت و معدن	۲۰
۰/۷۲۶۰	۰/۸۵۲۱	۲/۴۲۸۶	۱/۵۵۸۴	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک قرض الحسنه رسالت	۲۱
۰/۶۲۵۰	۰/۷۹۰۶	۱/۰۶۷۷	۱/۰۳۳۳	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۲۲
۲/۵۷۷۲	۱/۶۰۵۴	۳/۲۸۵۰	۱/۸۱۲۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک قوامین	۲۳
۱/۱۰۴۶	۱/۰۵۱۰	۰/۰۱۴۱	۰/۱۱۸۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک کارآفرین	۲۴
۱۹/۱۴۰۲	۴/۳۷۴۹	۶۴/۰۵۲۸	۸/۰۰۳۳	۶۸/۷۸۵۷	۸/۲۹۳۷	بانک کشاورزی	۲۵
۰/۳۰۲۸	۰/۵۵۰۳	۰/۰۴۰۸	۰/۲۰۱۹	۰/۴۸۲۸	۰/۶۹۴۹	بانک گردشگری	۲۶
۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۵۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۵۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲۷
۲/۳۷۸۰	۱/۵۴۲۱	۱۰/۳۷۳۹	۳/۲۲۰۹	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک مسکن	۲۸
۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۱۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۲۹
۵۱/۵۷۲۴	۷/۱۸۱۴	۱۳۸/۰۸۰۷	۱۱/۷۵۰۸	۱۰۰۳۰/۲۸۲۴	۳۲/۰۹۸۰	بانک ملت	۳۰
۱۵۷/۵۳۹۶	۱۲/۵۵۱۵	۵۰۲/۲۵۶۴	۲۲/۴۱۱۱	۱۴۴/۱۸۷۳	۱۲/۰۰۷۸	بانک ملی ایران	۳۱
۰/۰۵۸۵	۰/۲۴۱۸	۵/۲۶۵۲	۲/۲۹۴۶	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	شرکت دولتی پست بانک	۳۲
۰/۰۰۰۸	۰/۰۲۸۱	۰/۰۰۰۵	۰/۰۲۱۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	موسسه اعتباری توسعه	۳۳
۵/۳۰۱۴	۲/۳۰۲۵	۰/۷۲۷۰	۰/۸۵۲۶	۰/۰۷۱۹	۰/۲۶۸۲	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۳۴
۰/۰۰۲۰	۰/۰۴۴۸	۰/۰۵۱۹	۰/۲۲۷۹	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	موسسه اعتباری ملل	۳۵
۰/۲۷۷۰	۰/۵۲۶۳	۰/۰۷۷۳	۰/۲۷۸۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	موسسه اعتباری نور	۳۶
۷۱۴/۶۱۲۰	-	۱۰۰۲۷/۸۲۴۳	-	۱۰۵۸۰/۹۳۷۲	-	شاخص هرفیندال - هیرشمن	

ملاحظه می‌شود که در فروردین ماه ۹۷، شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در دو دسته "کارت اعتباری" و "کارت هدیه و بن کارت" رشد منفی داشته و در دسته "برداشت"، با رشد مثبت مواجه بوده است. "کارت هدیه و بن کارت" با نرخ رشد منفی ۶۶/۸۵ درصد در فروردین ماه در طبقه "رقابتی" (کمتر

از ۱۰۰۰) قرار گرفته است که بودن در طبقه "رقابتی" بدان معناست که سهم بازار بانک های صادر کننده در بازار صدور "کارت هدیه و بن کارت" پراکندگی متناسبی داشته و دارای استاندارد بوده و محیط رقابتی می باشد. همانگونه که در جدول ۵-۹ نیز مشاهده می گردد، این شاخص برای "کارت اعتباری" با نرخ رشد منفی ۳۱/۷۵ درصد پس از ماهها بودن در طبقه "تمرکز بالا" در فروردین ماه در طبقه "تمرکز ملایم" قرار گرفته و محیط به سمت دوری از انحصار و نزدیکی به محیط رقابت در صدور این دسته از کارتها در بین بانکهای صادرکننده سوق داده شده است. بالاترین سهم در فروردین ۹۷ برای کارت اعتباری همچنان به ترتیب به بانکهای "ملت"، "سپه" و "ملی ایران" تعلق گرفته است.

نکته قابل توجه در فروردین ماه رشد منفی ۶۶/۸۵ درصدی برای "کارت هدیه و بن کارت" و قرار گرفتن این دسته از کارتها در طبقه "رقابتی" می باشد که این رشد برای فروردین ماه و پایین آمدن درخواست برای صدور کارت های از نوع "هدیه و بن کارت" رخدادی طبیعی مینماید.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانکهای صادرکننده کارتهای بانکی تراکنش دار در فروردین ماه نسبت به اسفند ماه ۹۶ در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانکهای صادرکننده - اسفند ۹۶ و فروردین ۹۷

HHI	کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت		
	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	نرخ رشد	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	نرخ رشد	اسفند ۹۶	فروردین ۹۷	نرخ رشد
شاخص HHI	۲,۳۱۶/۳۴۶۲	۱,۵۸۰/۹۳۷۲	-۳۱/۷۵%	۹۵۰/۹۸۴۲	۱,۰۲۷/۸۲۴۳	۸/۰۸%	۲,۱۵۵/۳۹۹۴	۷۱۴/۶۱۲۰	-۶۶/۸۵%

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹ ملاحظه می شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای صادر کننده کارتهای بانکی تراکنش دار، در فروردین ماه سبب تغییر وضعیت و طبقه تمرکز در بازار صدور کارتهای بانکی تراکنش دار در هر سه دسته شده است. همانگونه که پر واضح است در این ماه صدور "کارت برداشت" در بانکهای صادر کننده در کشور از تمرکز در طبقه "تمرکز ملایم" به طبقه "رقابتی" و "کارت هدیه و بن کارت" از تمرکز در طبقه "تمرکز بالا" به طبقه "رقابتی" (دو پله جهش) نقل مکان کرده

است. این به معنای قرار گرفتن وضعیت صدور کارت‌های "هدیه و بن کارت" در وضعیت رقابت می‌باشد که بیشترین رشد در صدور این دسته از کارت‌های تراکنش‌دار (هدیه و بن کارت) به بانک "پارسیان" و پس از آن با اختلاف زیاد به بانک‌های "ملی ایران" و "ملت" تعلق می‌گیرد و بانک "آینده" که در ماه گذشته در مکان دوم صدور کارت‌های "هدیه و بن کارت" قرار داشت، در این ماه به مکان نهم تنزل پیدا کرده است که کلیه این تغییرات با توجه به عبور از ماه پرتنش اسفند قابل توجیه است.

۵,۳. سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. جدول ۵-۱۰ سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - فروردین ۱۳۹۷

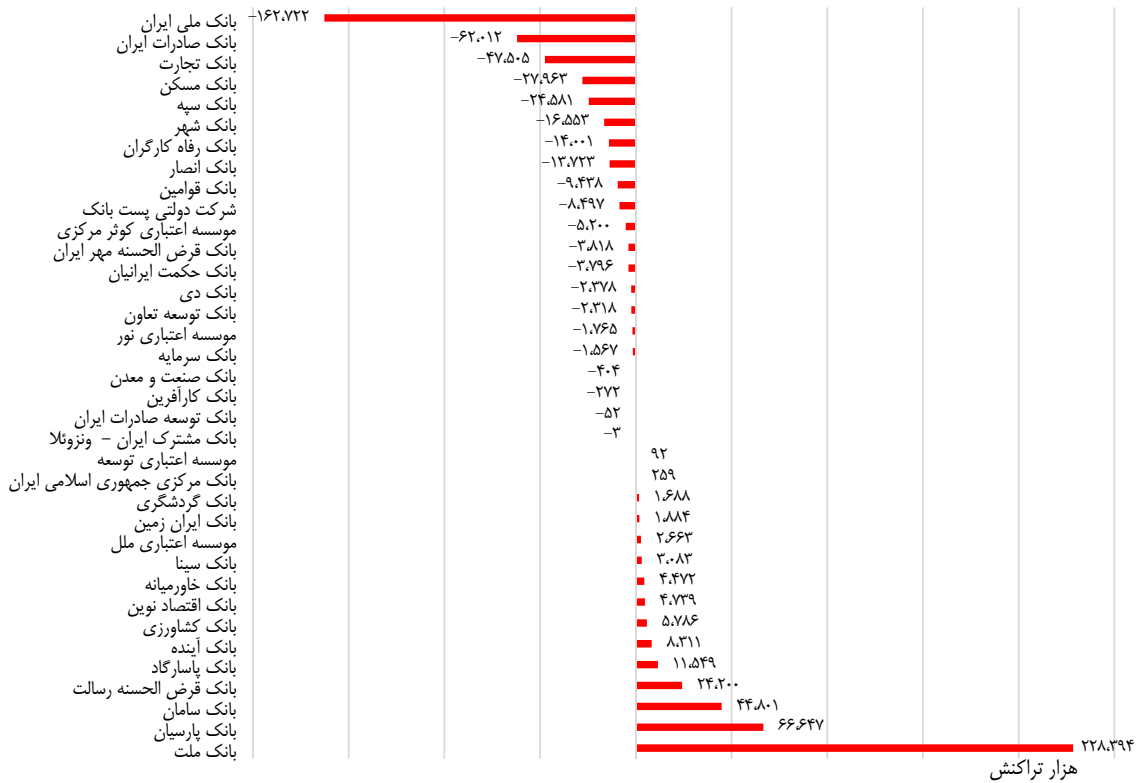
ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۳۸٪	۱/۷۱٪	۱/۵۰٪	۱/۴۱٪
۲	بانک انصار	۲/۸۰٪	۱/۸۵٪	۲/۱۷٪	۱/۷۶٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۴۵٪	۰/۵۸٪	۰/۶۱٪	۰/۶۲٪
۴	بانک آینده	۱/۲۹٪	۱/۸۷٪	۱/۹۵٪	۱/۵۵٪
۵	بانک پارسیان	۳/۳۶٪	۷/۹۵٪	۳/۳۵٪	۴/۴۱٪
۶	بانک پاسارگاد	۲/۹۰٪	۳/۷۰٪	۲/۹۹٪	۳/۵۶٪
۷	بانک تجارت	۶/۹۳٪	۳/۶۵٪	۵/۰۹٪	۴/۱۲٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۸۳٪	۰/۶۷٪	۰/۷۳٪	۰/۷۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۵۱٪	۰/۲۵٪	۰/۲۸٪	۰/۲۰٪

سهیم مبلغی تراکنش‌ها		سهیم تعدادی تراکنش‌ها		نام بانک	ردیف
سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل		
۰/۱۵٪	۰/۰۲٪	۰/۳۳٪	۰/۰۲٪	بانک خاورمیانه	۱۱
۰/۳۶٪	۰/۴۶٪	۰/۲۴٪	۰/۴۱٪	بانک دی	۱۲
۴/۳۱٪	۴/۷۲٪	۴/۵۵٪	۵/۵۲٪	بانک رفاه کارگران	۱۳
۳/۶۲٪	۱/۹۳٪	۴/۵۲٪	۱/۴۳٪	بانک سامان	۱۴
۵/۱۳٪	۵/۸۲٪	۵/۰۸٪	۶/۷۸٪	بانک سپه	۱۵
۰/۳۵٪	۰/۳۸٪	۰/۱۹٪	۰/۳۰٪	بانک سرمایه	۱۶
۲/۲۴٪	۰/۷۰٪	۰/۹۲٪	۰/۷۱٪	بانک سینا	۱۷
۱/۷۵٪	۲/۴۲٪	۰/۷۸٪	۱/۹۳٪	بانک شهر	۱۸
۱۰/۵۲٪	۱۱/۸۰٪	۷/۰۳٪	۱۱/۳۱٪	بانک صادرات ایران	۱۹
۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۶٪	۰/۰۳٪	بانک صنعت و معدن	۲۰
۲/۶۸٪	۲/۴۰٪	۳/۸۸٪	۲/۲۱٪	بانک قرض الحسنه رسالت	۲۱
۰/۸۰٪	۱/۲۴٪	۰/۸۶٪	۱/۱۲٪	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۲۲
۲/۳۹٪	۲/۲۰٪	۱/۱۸٪	۱/۸۳٪	بانک قوامین	۲۳
۰/۲۱٪	۰/۲۲٪	۰/۱۳٪	۰/۱۵٪	بانک کارآفرین	۲۴
۶/۱۳٪	۶/۰۹٪	۸/۱۷٪	۷/۷۸٪	بانک کشاورزی	۲۵
۰/۴۲٪	۰/۴۲٪	۰/۳۸٪	۰/۲۶٪	بانک گردشگری	۲۶
۰/۱۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲۷
۱/۴۵٪	۲/۹۹٪	۰/۸۵٪	۲/۷۸٪	بانک مسکن	۲۸
۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۲۹
۲۶/۲۹٪	۱۸/۵۸٪	۲۸/۱۵٪	۱۲/۳۹٪	بانک ملت	۳۰
۱۱/۴۱٪	۱۶/۴۵٪	۸/۶۹٪	۱۹/۹۲٪	بانک ملی ایران	۳۱
۰/۴۷٪	۰/۷۵٪	۰/۸۴٪	۱/۴۳٪	شرکت دولتی پست بانک	۳۲
۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	موسسه اعتباری توسعه	۳۳
۰/۲۶٪	۰/۶۲٪	۰/۴۰٪	۰/۷۶٪	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۳۴
۰/۳۶٪	۰/۲۸٪	۰/۳۷٪	۰/۱۹٪	موسسه اعتباری ملل	۳۵

ردیف	نام بانک	سهام تعدادی تراکنش‌ها		سهام مبلغی تراکنش‌ها	
		سهام تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهام تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۲۵٪	۰/۱۳٪	۰/۷۱٪	۰/۱۸٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده در فروردین ماه ۹۷ به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "کشاورزی" اختصاص یافته است.

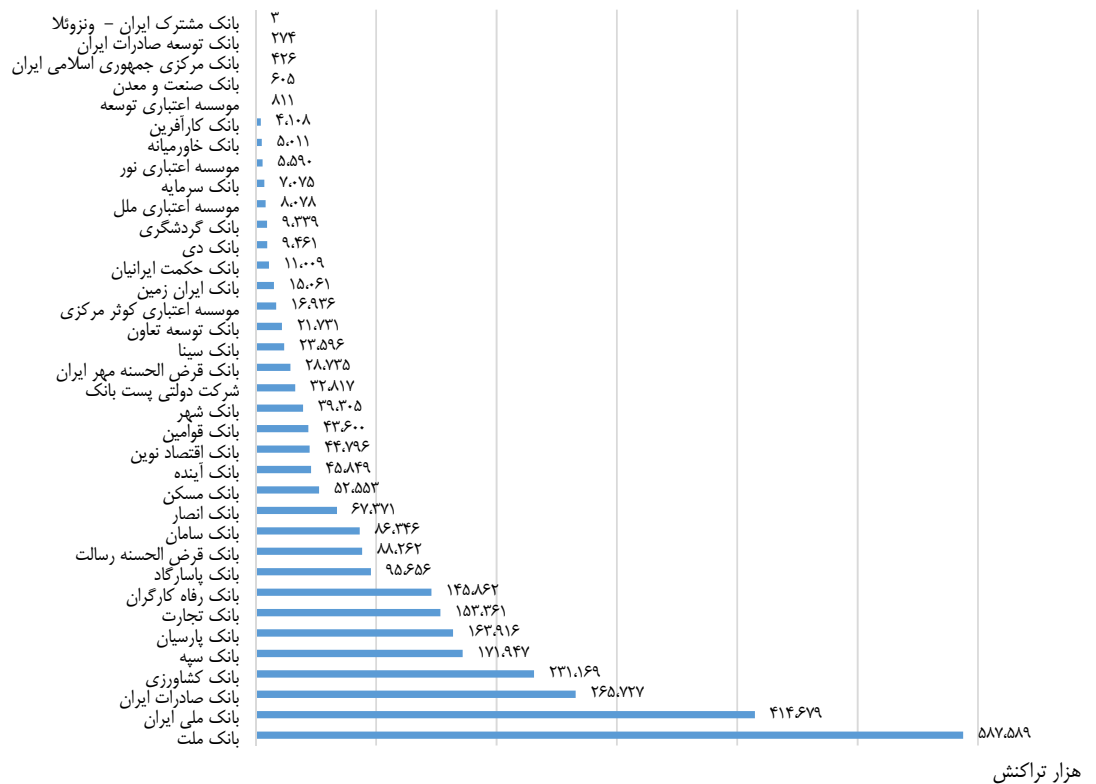
در ادامه شکل ۴-۵ نشان دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در شکل نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - فروردین ۱۳۹۷

بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "سامان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر این موضوع برعکس است. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

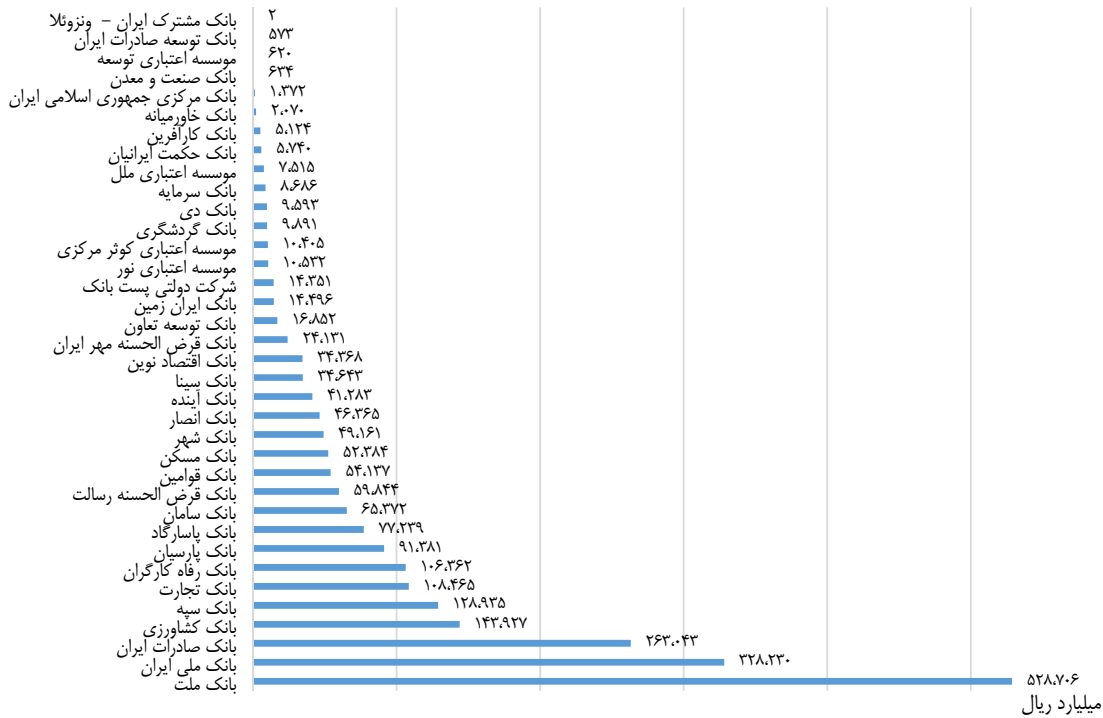
از سویی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از کل تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور به دست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک به دست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - فروردین ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" همچنان بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و سه بانک "بانک مشترک ایران-ونزوئلا"، "توسعه صادرات ایران" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در فروردین ۱۳۹۷ در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۴} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در شکل ۵-۶ نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^{۳۵} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۶} آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - فروردین ۱۳۹۷

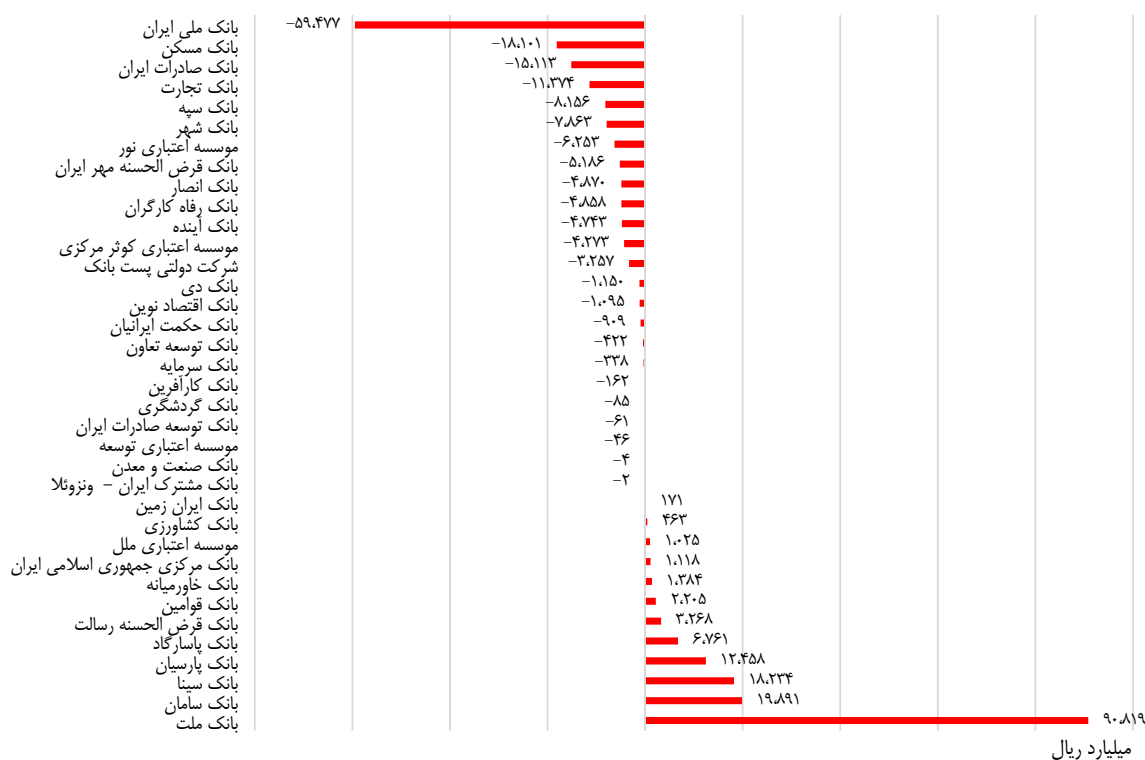
۳۴ Turnover

^{۳۵} در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).

^{۳۶} در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی فروردین ۹۷ در بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بوده است.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌ها در بانک در کدام جهت بوده است و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - فروردین ۱۳۹۷

بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "سامان"، "سینا" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن"، "صادرات ایران" و "تجارت"، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" "صادرات ایران" و "تجارت" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان"، "سینا" و "پارسیان" در حال انتقال است.

۵,۴. کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال تراکنش

با توجه به پرداخت بخش عمده کارمزدهای شبکه پرداخت توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده، یکی از مهمترین چالش‌های بانک‌ها، حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهات تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت است. به جهت کمک به بانک‌ها در جهت تنظیم سیاست‌های ارتباطی با مشتریان و شرکت‌های PSP، لازم است تا این بانک‌ها استنباطی از وضعیت کلی صنعت و میزان کارمزدهای پرداختی در مقایسه با صنعت را داشته باشند.

در ادامه کارمزد پرداخت شده توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده محاسبه می‌شود. شایان ذکر است که کارمزد تراکنش‌های خرید به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده، کارمزد تراکنش‌های قبض و شارژ به طور مستقیم توسط بانک صادرکننده و کارمزد تراکنش‌های مانده گیری توسط دارنده کارت پرداخت می‌گردد.

به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، در این بخش با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید و تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ که کارمزد آن به طور مستقیم به ترتیب توسط بانک پذیرنده و بانک صادرکننده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است و از محاسبه کارمزدهای پرداخت شده توسط دارنده کارت نظیر کارمزد مانده‌گیری، چشم‌پوشی شده است.

۵,۴,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار

ریال تراکنش خرید

از آنجا که برای تراکنش‌های خرید، کارمزد توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌گردد، شاخص انتخاب شده به منظور ارائه این اطلاعات، شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ

تراکنش پذیرش شده" می‌باشد. در این بخش به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید که کارمزد آن به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است.

در جدول ۵-۱۱ تنها میزان کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ تراکنش خرید محاسبه و ارائه گردیده است. همانطور که در این جدول مشاهده می‌گردد، به طور متوسط در فروردین ماه ۱۳۹۷، بانک‌های پذیرنده با ۲۴/۶۳ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته (اسفند ماه) میزان ۱۴۹/۳۴ ریال از هر صد هزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "صنعت و معدن" با ۲۳/۵۶ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته کمترین میزان یعنی مبلغ ۵۳/۴۷ ریال از هر صد هزار ریال مبالغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده است و بانک "خاورمیانه" با ۲۹/۱۳ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته با مبلغ ۳۲۸/۸۶ ریال بیشترین کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده است. همانگونه که در جدول نیز مشخص است، در فروردین ماه میزان کارمزد پرداختی صد درصد بانک‌ها رشد مثبت داشته که دلیل آن می‌تواند رشد چشمگیر تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در این ماه باشد که در جای خود به ایین موضوع اشاره گردید.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های خرید، هم تعداد تراکنش‌ها و هم بازه مبلغی تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتر کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده‌اند یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از پذیرندگان خود دریافت کرده‌اند.

جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (اسفند ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (فروردین ۹۷)	نرخ رشد فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶
۱	بانک صنعت و معدن	۴۳/۲۷	۵۳/۴۷	۲۳/۵۶٪
۲	بانک توسعه صادرات ایران	۳۶/۴۲	۷۰/۵۷	۹۳/۷۶٪
۳	بانک قوامین	۵۹/۳۴	۷۴/۴۹	۲۵/۵۴٪
۴	بانک سینا	۷۱/۶۲	۷۶/۷۰	۷/۰۹٪

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (اسفند ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (فروردین ۹۷)	نرخ رشد فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶
۵	بانک آینده	۶۶/۹۶	۸۵/۶۹	۲۷/۹۷٪
۶	بانک شهر	۷۳/۱۰	۸۸/۴۲	۲۰/۹۶٪
۷	بانک مسکن	۵۱/۴۴	۹۰/۸۲	۷۶/۵۶٪
۸	بانک سرمایه	۷۶/۱۴	۹۷/۶۴	۲۸/۲۴٪
۹	بانک صادرات ایران	۸۹/۹۹	۱۱۰/۷۴	۲۳/۰۶٪
۱۰	موسسه اعتباری نور	۱۲۵/۷۴	۱۱۶/۲۲	-۷/۵۷٪
۱۱	بانک کارآفرین	۸۴/۸۹	۱۱۶/۸۰	۳۷/۵۹٪
۱۲	بانک دی	۹۲/۴۷	۱۱۷/۱۱	۲۶/۶۴٪
۱۳	بانک ملی ایران	۱۰۱/۸۶	۱۲۸/۱۳	۲۵/۷۹٪
۱۴	بانک تجارت	۱۱۹/۰۰	۱۴۲/۳۷	۱۹/۶۴٪
۱۵	بانک ملت	۱۱۲/۴۳	۱۴۳/۶۵	۲۷/۷۷٪
۱۶	موسسه اعتباری ملل	۱۲۳/۳۶	۱۴۷/۳۱	۱۹/۴۲٪
۱۷	بانک سپه	۱۲۶/۳۲	۱۵۳/۴۱	۲۱/۴۵٪
۱۸	بانک گردشگری	۱۲۲/۹۱	۱۵۵/۰۰	۲۶/۱۱٪
۱۹	بانک ایران زمین	۱۲۹/۰۰	۱۵۶/۰۸	۲۰/۹۹٪
۲۰	بانک توسعه تعاون	۱۲۸/۲۵	۱۶۲/۲۵	۲۶/۵۱٪
۲۱	بانک انصار	۱۳۲/۸۱	۱۶۳/۰۴	۲۲/۷۶٪
۲۲	بانک اقتصاد نوین	۱۳۴/۳۸	۱۶۶/۴۱	۲۳/۸۳٪
۲۳	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۵۷/۵۱	۱۷۲/۴۵	۹/۴۹٪
۲۴	بانک پاسارگاد	۱۳۹/۴۷	۱۷۶/۵۹	۲۶/۶۱٪
۲۵	بانک کشاورزی	۱۵۴/۶۳	۱۸۴/۰۴	۱۹/۰۲٪
۲۶	بانک حکمت ایرانیان	۱۴۴/۴۵	۱۸۵/۱۹	۲۸/۲۰٪
۲۷	بانک رفاه کارگران	۱۵۱/۹۰	۱۸۶/۱۷	۲۲/۵۶٪
۲۸	موسسه اعتباری توسعه	۱۸۶/۱۲	۲۱۴/۴۱	۱۵/۲۰٪
۲۹	بانک سامان	۱۸۲/۸۸	۲۱۶/۶۸	۱۸/۴۸٪
۳۰	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۹۶/۷۸	۲۲۵/۱۵	۱۴/۴۲٪

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (اسفند ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (فروردین ۹۷)	نرخ رشد فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶
۳۱	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۲۱۰/۵۴	۲۳۶/۲۵	۱۲/۲۱٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۲۱۵/۵۳	۲۵۶/۲۰	۱۸/۸۷٪
۳۳	بانک پارسیان	۲۱۰/۰۱	۲۷۴/۴۹	۳۰/۷۰٪
۳۴	بانک خاورمیانه	۲۵۴/۶۷	۳۲۸/۸۶	۲۹/۱۳٪
کارمزد پرداختی کل بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید		۱۱۹/۸۳	۱۴۹/۳۴	۲۴/۶۳٪

به استناد جدول فوق، اختلاف متوسط کارمزد پرداختی بین بانک با کمترین و بیشترین متوسط، ۶/۱۵ برابر است. یعنی بانک "خاورمیانه" به نسبت هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید جذب شده ۶/۱۵ برابر بانک "صنعت و معدن" کارمزد پرداخت کرده است. بنابراین بانک‌هایی مثل "صنعت و معدن"، "توسعه صادرات ایران" یا "قوامین" در فروردین ماه در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار برای صاحبان حساب، اثربخش‌تر عمل نموده‌اند.

۵,۴,۱,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها

لازم به ذکر است که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای هر نصب ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید و این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت می‌باشد. به طور مثال ابزارهای GPRS هزینه اجاره بالاتری داشته و یا اینکه بسته به توافق شرکت‌ها و بانک پذیرنده مورد نظر، این مبلغ متفاوت است. اما در این بخش به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به

ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و در جدول جداگانه‌ای ارائه شده است.

حال با توجه به بررسی میزان کارمزد پرداختی هر بانک پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال مبلغ پذیرش شده، در این بخش عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به این میزان اضافه می‌گردد. جدول ۵-۱۲، میزان هزینه پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال مبلغ پذیرش شده را نشان می‌دهد. این هزینه شامل جمع مبلغ کارمزد پرداخت شده به اضافه مبلغ اجاره پرداختی به ازای هر کارتخوان می‌باشد. به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق میزان اجاره پرداختی هر بانک به شرکت‌ها، این مبلغ اجاره با توجه به اطلاعات دریافتی به طور متوسط برای کل صنعت مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال ماهانه در نظر گرفته شده است. به این معنی که تعداد ابزارهای نصب شده تراکنش دار در هر ماه به ازای هر بانک ضرب در سیصدهزار ریال به اضافه کل مبلغ کارمزد پرداخت شده، تقسیم بر کل مبالغ پذیرش شده بانک در واحد صدهزار ریال شده است.

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به	نسبت کارمزد پرداختی به	نرخ رشد فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶
		ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (فروردین ۹۷)	ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (اسفند ۹۶)	
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۱۶۹/۱۰	۸۹/۶۶	۸۸/۵۹٪
۲	بانک خاورمیانه	۱۷۸/۶۶	۱۰۳/۸۹	۷۱/۹۸٪
۳	بانک صنعت و معدن	۱۸۵/۷۳	۱۳۰/۳۳	۴۲/۵۱٪
۴	بانک سینا	۱۹۰/۳۷	۱۵۵/۶۵	۲۲/۳۱٪
۵	بانک قوامین	۲۱۷/۲۶	۱۴۵/۷۶	۴۹/۰۵٪
۶	بانک آینده	۲۶۲/۳۷	۱۶۹/۶۵	۵۴/۶۵٪
۷	بانک سرمایه	۲۶۷/۴۹	۱۶۶/۶۱	۶۰/۵۵٪
۸	بانک مسکن	۲۹۳/۶۸	۲۱۰/۳۳	۳۹/۶۳٪
۹	بانک کارآفرین	۲۹۶/۹۰	۱۸۲/۸۹	۶۲/۳۴٪

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به		نرخ رشد فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶
		ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کار تخوان (فروردین ۹۷)	ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کار تخوان (اسفند ۹۶)	
۱۰	بانک صادرات ایران	۳۱۱/۱۸	۲۱۹/۳۱	۴۱/۸۹٪
۱۱	موسسه اعتباری نور	۳۲۵/۸۹	۲۷۷/۳۶	۱۷/۵۰٪
۱۲	بانک ملی ایران	۳۲۹/۵۲	۲۲۸/۲۹	۴۴/۳۴٪
۱۳	بانک توسعه تعاون	۳۳۹/۹۵	۲۴۷/۳۶	۳۷/۴۳٪
۱۴	بانک سپه	۳۴۶/۵۳	۲۵۳/۵۱	۳۶/۶۹٪
۱۵	بانک گردشگری	۳۵۹/۲۷	۲۴۶/۶۳	۴۵/۶۷٪
۱۶	بانک رفاه کارگران	۳۶۱/۷۲	۲۷۰/۳۷	۳۳/۷۹٪
۱۷	بانک ملت	۳۶۳/۲۸	۲۳۴/۱۱	۵۵/۱۸٪
۱۸	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۳۷۵/۹۳	۳۰۹/۴۵	۲۱/۴۸٪
۱۹	بانک دی	۳۷۷/۷۳	۲۲۹/۲۲	۶۴/۷۹٪
۲۰	بانک تجارت	۳۹۲/۳۷	۲۸۷/۸۲	۳۶/۳۳٪
۲۱	موسسه اعتباری ملل	۳۹۴/۰۲	۲۷۵/۰۰	۴۳/۲۸٪
۲۲	بانک ایران زمین	۳۹۴/۷۳	۲۶۷/۳۳	۴۷/۶۵٪
۲۳	بانک شهر	۳۹۷/۸۸	۲۶۹/۱۴	۴۷/۸۳٪
۲۴	بانک سامان	۴۲۰/۰۵	۳۰۷/۹۹	۳۶/۳۸٪
۲۵	بانک قرض الحسنه رسالت	۴۴۳/۶۰	۳۴۶/۶۸	۲۷/۹۶٪
۲۶	بانک انصار	۴۴۵/۱۶	۳۲۵/۵۱	۳۶/۷۵٪
۲۷	موسسه اعتباری توسعه	۵۰۸/۵۲	۳۶۰/۱۱	۴۱/۲۱٪
۲۸	بانک کشاورزی	۵۱۵/۰۲	۴۰۷/۴۰	۲۶/۴۱٪
۲۹	بانک پاسارگاد	۵۶۹/۰۲	۳۵۸/۵۰	۵۸/۷۳٪
۳۰	بانک اقتصاد نوین	۵۹۴/۴۶	۳۸۴/۴۶	۵۴/۶۲٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۶۰۳/۴۲	۴۹۹/۵۱	۲۰/۸۰٪
۳۲	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۶۳۹/۸۱	۴۶۷/۴۵	۳۶/۸۷٪
۳۳	بانک پارسیان	۸۳۱/۹۰	۵۴۴/۱۳	۵۲/۸۹٪

نرخ رشد فروردین ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (فروردین ۹۷)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (اسفند ۹۶)	بانک پذیرنده	ردیف
	۴۷/۲۱٪	۱،۲۵۳/۲۱	۸۵۱/۳۳	بانک حکمت ایرانیان
۳۸۸/۳۲	۲۷۰/۴۶	۲۷۰/۴۵	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزار در کل شبکه	

ملاحظه می‌گردد که احتساب میزان اجاره بهای هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های منجر با افزایش میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها گردیده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۳۸۸/۳۱ ریال را در فروردین ماه ۹۷ به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده‌اند و نسبت به ماه گذشته ۴۳/۵۸ درصد رشد مثبت داشته‌اند. همانگونه که در جدول ۵-۱۲ مشاهده می‌گردد در فروردین ماه ۹۷ بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۱۶۹/۱۰ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن بانک "خاورمیانه" با پرداخت ۱۷۸/۶۶ ریال هزینه (کارمزد + اجاره)، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و بانک "حکمت ایرانیان" با ۱۲۵۳/۲۱ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن به ترتیب بانک "پارسیان" با ۸۱۳/۹۰ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و "موسسه اعتباری کوثر" با ۶۳۹/۸۱ ریال بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند.

دست می‌آورد توجیه پذیر باشد. در صورتی که بانک موفق به جذب رسوبی بیشتر از این مبلغ به ازای هر صدهزار ریال نشود، کاربرد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برای بانک مقرون به صرفه نخواهد بود. همچنین جدا از مبلغ اجاره، نحوه بازاریابی بانک‌ها و شرکت‌های PSP اهمیت دو چندانی می‌یابد. انتخاب پذیرندگان اثربخش، به معنی انتخاب پذیرندگانی که از گردش کافی موجودی به جهت تامین رسوب مورد نظر بانک برخوردار هستند به عاملی مهم جهت سودپذیر بودن ابزار پرداخت برای بانک تبدیل می‌گردد.

به نظر می‌رسد بهتر است بانک‌ها بخشی از هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان خود را از پذیرندگانی که گردش موجودی کافی به جهت تامین هزینه‌های بانک ندارند دریافت کرده و امتیاز تقبل هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان را فقط برای پذیرندگانی که از گردش موجودی کافی برخوردارند در نظر گیرند.

۵,۴,۲. کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارت‌ای تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است. در این بخش از گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای فروردین ماه ۹۷ محاسبه می‌گردد. در ادامه جدول ۵-۱۳ میزان کارمزد پرداختی هر بانک صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - فروردین ۱۳۹۷

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (اسفند ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (فروردین ۹۷)	نرخ رشد فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶
۱	بانک صنعت و معدن	۳۷/۹۴	۵۷/۵۵	۵۱/۶۶٪
۲	بانک خاورمیانه	۳۶/۰۰	۸۸/۲۶	۱۴۵/۱۵٪
۳	بانک پارسیان	۷۱/۷۸	۱۱۷/۱۶	۶۳/۲۲٪
۴	موسسه اعتباری ملل	۱۴۵/۸۶	۱۸۲/۳۴	۲۵/۰۱٪
۵	موسسه اعتباری نور	۸۰/۰۹	۲۱۴/۶۳	۱۶۷/۹۸٪
۶	بانک کارآفرین	۹۵/۳۷	۲۲۵/۳۳	۱۳۶/۲۶٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۲۱۶/۲۱	۲۷۹/۹۴	۲۹/۴۷٪
۸	بانک شهر	۲۴۵/۶۰	۳۲۷/۱۶	۳۳/۲۱٪
۹	بانک آینده	۱۱۹/۸۹	۳۳۲/۳۵	۱۷۷/۲۱٪
۱۰	بانک مشترک ایران - ونروثلا	۵۰/۱۹	۳۳۴/۰۱	۵۶۵/۴۶٪
۱۱	بانک صادرات ایران	۱۹۳/۵۴	۳۴۲/۶۰	۷۷/۰۱٪
۱۲	بانک پاسارگاد	۲۲۱/۱۹	۳۶۰/۷۲	۶۳/۰۸٪

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (اسفند ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (فروردین ۹۷)	نرخ رشد فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶
		نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (اسفند ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (فروردین ۹۷)	
۱۳	بانک گردشگری	۱۸۸/۵۶	۳۷۹/۶۱	۱۰۱/۳۳٪
۱۴	بانک سامان	۲۹۵/۱۱	۳۸۹/۴۲	۳۱/۹۶٪
۱۵	بانک ملت	۲۳۶/۱۴	۴۰۹/۵۳	۷۳/۴۳٪
۱۶	بانک دی	۲۰۵/۵۰	۴۶۰/۳۹	۱۲۴/۰۴٪
۱۷	بانک رفاه کارگران	۳۶۵/۷۰	۵۰۶/۵۵	۳۸/۵۱٪
۱۸	بانک سرمایه	۲۲۰/۳۲	۵۲۲/۵۲	۱۳۷/۱۷٪
۱۹	بانک سپه	۳۸۸/۰۵	۶۰۶/۲۴	۵۶/۲۳٪
۲۰	بانک سینا	۴۴۸/۸۹	۶۴۴/۵۵	۴۳/۵۹٪
۲۱	بانک اقتصاد نوین	۴۵۹/۴۸	۶۴۹/۸۷	۴۱/۴۳٪
۲۲	بانک قوامین	۳۳۸/۶۵	۶۶۰/۷۰	۹۵/۱۰٪
۲۳	بانک ایران زمین	۳۴۵/۷۵	۶۶۹/۸۳	۹۳/۷۳٪
۲۴	بانک ملی ایران	۴۵۰/۸۳	۷۰۸/۶۱	۵۷/۱۸٪
۲۵	موسسه اعتباری توسعه	۵۷۸/۳۴	۷۴۳/۸۶	۲۸/۶۲٪
۲۶	بانک قرض الحسنه رسالت	۵۰۰/۷۳	۸۰۱/۵۰	۶۰/۰۷٪
۲۷	بانک مسکن	۳۷۶/۵۳	۸۶۱/۳۳	۱۲۸/۷۶٪
۲۸	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵۸۴/۸۶	۸۹۰/۵۶	۵۲/۲۷٪
۲۹	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۶۴۳/۶۷	۹۴۹/۴۱	۴۷/۵۰٪
۳۰	بانک توسعه تعاون	۶۷۶/۹۵	۱۰۰۰۹/۴۴	۴۹/۱۲٪
۳۱	بانک انصار	۷۰۵/۳۰	۱۰۱۰۲/۷۲	۵۶/۳۵٪
۳۲	بانک تجارت	۷۰۸/۳۲	۱۰۱۳۶/۸۷	۶۰/۵۰٪
۳۳	بانک کشاورزی	۱۰۰۷۳/۲۰	۱۰۵۱۶/۰۹	۴۱/۲۷٪
۳۴	شرکت دولتی پست بانک	۱۰۴۵۲/۷۴	۱۰۷۱۵/۶۸	۱۸/۱۰٪
۳۵	بانک حکمت ایرانیان	۱۰۳۲۳/۹۰	۱۰۸۸۴/۰۵	۴۲/۳۱٪

نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (فروردین ۹۷)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (اسفند ۹۶)	بانک صادرکننده	
		ردیف	
۶۶/۲۴%	۵۴۶/۴۸	۳۲۸/۷۳	کارمزد پرداختی کلی بانک صادرکننده به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ

با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در فروردین ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۵۴۶/۴۸ ریال (۶۶/۲۴ درصد رشد مثبت نسبت به اسفند ماه) کارمزد پرداخت نموده‌اند که در این بین، در فروردین ماه ۹۷، بانک "صنعت و معدن" با ۵۷/۵۵ ریال (۵۱/۶۶ درصد افزایش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) و پس از آن بانک "خاورمیانه" با ۸۸/۲۶ ریال (۱۴۵/۱۵ درصد افزایش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته)، پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارت و بانک "حکمت ایرانیان" با مبلغ ۱۸۸۴/۰۵ ریال (با ۴۲/۳۱ درصد افزایش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) و پس از آن "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۱۷۱۵/۶۸ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

همانگونه که در جدول ۵-۱۳ نیز پر واضح است، در کل مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در فروردین ماه ۹۷ برای کلیه بانک‌های صادرکننده بیشتر از ماه گذشته بوده و به پیروی از آن، نرخ رشد برای کلیه بانک‌ها مثبت بوده است که این موضوع با توجه به فرمول مورد استفاده برای این شاخص کاملاً قابل توجیه می‌باشد. چرا که با وجود اینکه تعداد و مبلغ تراکنش‌ها هر دو نسبت به ماه گذشته کمتر شده، ولی همانگونه که پر واضح است کاهش مبلغی تراکنش‌ها در فروردین ماه نسبت به اسفند ماه و به تبع آن کوچک شدن مخرج کسر فرمول مورد محاسبه برای این شاخص باعث بزرگتر شدن شاخص و در نتیجه افزایش نرخ رشد این شاخص برای کلیه بانک‌های کشور گردیده است.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، تنها تعداد تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتری کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش را داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از دارندگان کارت‌های صادر شده توسط بانکشان دریافت کرده‌اند.

۶. جمع بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی فروردین ماه ۱۳۹۷ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی بر خلاف شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارت به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با در نظر گیری دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به بهمن ماه ۱۳۹۶ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان پاییز ۱۳۹۶ بوده و تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی فروردین ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌های از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های فروردین ماه ۱۳۹۷ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۱،۴۴۹ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱،۱۷۸ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۱۷/۳۷- و ۳۸/۳۹- درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در فروردین ماه ۱۳۹۷ با افزایش ۰/۳۹ درصدی به بیش از ۸،۴۸۴ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۰/۳۶ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۸/۴۶ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۱۱/۱۸ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های فروردین ماه ۱۳۹۷ با ۸۸/۶۴ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۷۹/۷۱ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۷۳، هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۱۹ متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۱۸۸ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۰۸ و ۲/۱۵ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۰/۸۲ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۴۲۲/۲۴ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱،۴۲۲/۹۳ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۲۴/۳۰ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول فروردین ماه ۱۳۹۷ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۲۱/۵۳ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فروردین ماه به ترتیب در اختیار استان‌های یزد، تهران و هرمزگان می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۴۱/۴ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

شاخص دهکی فروردین ماه ۱۳۹۷ در قیاس با اسفند ماه ۱۳۹۶، ۲۳/۳۴ درصد کاهش داشته است و در قیاس نقطه به نقطه ۰/۱۷ درصد افزایش در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان کاهش شاخص دهکی فروردین ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ۱۳۹۶ به سبب کاهش ۵/۰۷ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک اول در مقابل کاهش ۲۷/۲۳ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک دهم، می‌باشد. بیشترین فراوانی تراکنشی در دامنه مبلغی هر سه ابزار پذیرش متعلق به بازه مبلغی ۵۰،۰۰۰ ریال تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال می‌باشد.

۲۸/۳۷ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی معادل ۳۶۴،۳۹۲،۴۸۳ تراکنش در بازه مبلغی ۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال، ۳۸/۳۸ درصد تراکنش‌ها معادل ۴۹۳،۰۱۱،۳۱۱ تراکنش در بازه مبلغی ۵۰،۰۰۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال و ۲۶/۶۸ درصد معادل ۳۴۲،۷۴۲،۸۷۵ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۵۰،۰۰۱ ریال می‌باشند.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، دسترس پذیری حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطاهای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

در فروردین ماه ۱۳۹۷ تعداد کل تراکنش‌های ناموفق نسبت به اسفند ماه با رشد ۳۰/۴۹- درصدی مواجه بوده است. تعداد خطاهای پذیرندگی، کاربری، کسب‌وکار، شاپرکی و صادر کنندگی به ترتیب با رشد ۱۹/۸۳- درصدی، ۱۷/۶۵- درصدی، ۵۷/۲۶- درصدی، ۳۱/۰۵- درصدی و ۷۱/۷۹- درصدی همراه بوده است.

میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده فروردین ماه ۱۳۹۷ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۷ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۰/۰۱ درصدی را تجربه نموده است. همچنین میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در فروردین ماه ۱۳۹۷، ۹۸/۸۲ درصد می‌باشد که این

میزان نسبت به میزان مشابه در اسفند ماه ۱۳۹۶ افزایش ۱/۷۴ درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز افزایش ۰/۱۷ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت های PSP حاکی از آن بوده که در فرودین ماه نیز چون گذشته شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی از بازار را به خود اختصاص داده و همچنان در جایگاه نخست قرار گرفته است. سهم بازار مبلغی این شرکت حدود دو برابر سهم بازار دومین شرکت دارنده‌ی بازار مزبور، یعنی "کارت اعتباری ایران کیش" می‌باشد. نوسان قابل توجهی نه تنها در سهم تعدادی شرکت‌ها، بلکه در سهم بازار مبلغی آن‌ها نیز صورت پذیرفته و با وجود کاهش و افزایش اندک در سهم برخی از شرکت‌ها، در رتبه‌بندی آن‌ها نسبت به ماه گذشته تغییری رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "به پرداخت ملت" و بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق داشته است. در این ماه همچنان شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی برخلاف گذشته، در اختیار شرکت "به پرداخت ملت" است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید و سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در این ماه همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده و بیشترین سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور توسط شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" پوشش داده شده است.

در ماه فروردین شرکت "مبنا کارت آریا" با رقم ۰/۰۱۷ درصد، جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با ثبت بیشترین تغییرات مثبت در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها، همچنان بالاترین رقم شاخص فوق

را نشان می‌دهد. بالاترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت) این شاخص نسبت به ماه گذشته به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق داشته است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. دو شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" و پس از آن‌ها تا حدودی شرکت "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین"، "پرداخت نوین آرین" و نیز "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان فروشگاه‌های حکایت دارد. شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP نسبت به اسفند ماه سال گذشته در بازار هر سه ابزار افزایش نشان می‌دهد. روند صعودی این شاخص تنها در ابزار پذیرش اینترنتی بگونه‌ای بوده که وضعیت تمرکز بازار آن از ملایم به بالا تغییر پیدا کند.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن تنها در بازار سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و با اختلاف سه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت نوین آرین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار سرویس‌های خرید و مانده‌گیری حکایت دارد.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در اسفند ماه، شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های با ۱۴/۸۳ درصد بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب دو شرکت "آسان پرداخت پرشین" با ۸۵/۴۹ درصد و "به‌پرداخت ملت" با ۹۸/۸۵ درصد بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند. به نظر می‌رسد شرکت "آسان پرداخت پرشین" با در پیش گرفتن روند گذشته‌ی خود و بازتعریف برخی از ابزارهای کارتخوان آن به‌عنوان ابزار اینترنتی چنین اختلاف سهمی را سبب شده است. همچنین بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های به‌عنوان ابزار پذیرش موبایلی در ماه‌های گذشته در شرکت "به‌پرداخت ملت" باعث گردیده بود تا اختلاف سهم قابل ملاحظه‌ای بین ابزارهای

فوق در این شرکت نسبت به سایر شرکت‌ها مشاهده شود. به نظر می‌رسد در این ماه نیز این شرکت همچنان به روند گذشته‌ی خود ادامه داده است. این امر با توجه به توسعه پرداخت الکترونیکی مبتنی بر فناوری NFC و تغییر رویکرد برخی شرکت‌ها به سوی آن، قابل انتظار است. دو شرکت مذکور در این ماه به ترتیب در بازار ابزارهای اینترنتی و موبایلی با فاصله‌ی قابل توجهی نسبت به سایر شرکت‌ها، بیشترین تعداد ابزار اینترنتی و موبایلی فعال را در شبکه‌ی پرداخت تعریف نموده‌اند.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار، در فروردین ماه شرکت "به‌پرداخت ملت" در دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌ی و ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب با ۱۴/۷۸ درصد و ۶۵/۷۴ درصد، بالاترین سهم را به خود اختصاص داده‌است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" بگونه‌ای عمل نموده که با ۲۳/۶۶ درصد بالاترین سهم بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار را کسب کرده است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌ی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که شرکت‌های "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" شاخص اثربخشی بالاتر از یک داشتند. این شرکت‌ها نه تنها در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعال سیستمی عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند، بلکه در اثربخشی ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌ی تراکنش‌دار، نیز به رقمی بالاتر از یک دست یافته‌اند. این بدان معناست که این شرکت‌ها هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند. با توجه به تعطیلات نوروز و ریزش طبیعی حجم تراکنش‌ها در فروردین ماه، کاهش پایانه‌های تراکنش‌دار و تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌ی در شبکه‌ی پرداخت مشاهده می‌شود. حال بر این اساس بسته به میزان سرعت ریزش هریک از دو مولفه‌ی فوق در شرکت‌های PSP، عدد شاخص اثربخشی تحت تاثیر قرار خواهد گرفت.

در بعد استانی دو شرکت "به‌پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در تمام استان‌ها و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ی بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌ی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به‌پرداخت ملت" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان

فروشگاهی و شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

در فروردین ماه تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به دلیل کاهش طبیعی تبادلات مالی کشور با توجه به ایام نوروز با افزایش مواجه شده و نرخ رشد مثبت ۸/۵۳ درصد را ثبت نموده‌اند. در ماه جاری بر تعداد این نوع از کارتخوان‌های همگی شرکت‌ها اضافه شده است. در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه نیز کمترین رقم این شاخص با عددی معادل با ۸/۹۶ درصد به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" مشاهده می‌شود. بالغ بر ۳۷ درصد از کارتخوان‌های فعال سیستمی این شرکت، کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش گزارش شده‌اند. به‌طور کلی در ماه فروردین سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۰/۵۲ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت‌های و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در فروردین ماه ۹۷ همچنان بانک "ملت" بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها، چه به لحاظ تعدادی و چه به لحاظ مبلغی را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. همچنین در بررسی بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش برای هر بانک، همچنان "بانک ملت" در جایگاه نخست قرار دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های موبایلی همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار این ابزار بوده است. همچنین میزان این شاخص در بازار ابزارهای "کارتخوان فروشگاهی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" مبین وجود تمرکز ملایم در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در فروردین ماه ۹۷ نسبت به اسفند ماه ۹۶ رشد منفی ۹/۱۴ درصدی داشته است. در این ماه نسبت به ماه گذشته، نرخ رشد در دسته کارت‌های "برداشت"، "هدیه و بن کارت" و "کارت اعتباری" منفی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در فروردین ماه ۱۳۹۷، بانک "ملی ایران" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و نیز نتایج حاکی از آن بوده که بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملی ایران"، بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک "پارسیان" و بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملت" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم (در بیشتر بانک‌ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن به منظور بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صدور انواع کارت‌های بانکی نیز مورد بررسی قرار گرفت که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شد. شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در دو دسته "کارت اعتباری" و "کارت هدیه و بن کارت" رشد منفی داشته و در دسته "کارت برداشت"، با رشد مثبت مواجه بوده است. نکته قابل توجه با امکان قابلیت پیش بینی در فروردین ماه رشد منفی ۶۶/۸۵ درصدی برای "کارت هدیه و بن کارت" و قرار گرفتن این دسته از کارت‌ها در طبقه "رقابتی" می‌باشد که این رشد منفی و ریزش صدور این دسته از کارت‌ها برای فروردین ماه و رخدادی طبیعی مینماید. همچنان که مشخص است در دسته کارت‌های "اعتباری" نیز همچنان انحصار در دست تعداد محدودی بانک قرار دارد و تمرکز در وضعیت "تمرکز بالا" (بالای ۱۸۰۰) می‌باشد.

در ادامه این بخش مقایسه ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک صورت گرفته است. بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده در فروردین ماه ۹۷ به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" و "کشاورزی" (بانک کشاورزی در سهم تعدادی تراکنش‌های پذیرش شده) اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "سامان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته‌اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" تعلق گرفته است.

از منظر مبلغی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، سه بانک "ملت"، "سامان" و "سینا" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "صادرات ایران"، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "صادرات ایران" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان" و "سینا" در حال انتقال است.

در بخش آخر از بررسی بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ترسیم وضعیت کلی صنعت و محاسبه برآوردی از میزان کارمزدهای پرداختی بانک‌های پذیرنده و حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهات تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت، همانند ماه‌های گذشته به محاسبه "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید پذیرش شده" برای بانک‌های پذیرنده پرداخته شده است. به طور متوسط در فروردین ۱۳۹۷، بانک‌های پذیرنده با ۲۴/۶۳ درصد رشد نسبت به ماه گذشته میزان ۱۴۹/۳۴ ریال از هر صدهزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "صنعت و معدن" با ۲۲/۶۵ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته کمترین میزان مبالغ جذب

شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده است و بانک "خاورمیانه" با ۲۹/۱۳ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته با مبلغ ۳۲۸/۸۶ ریال بیشترین کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده است.

از آنجایی که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای نصب هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید. این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت است. به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها اضافه گردیده و شاخص جدید "کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب هزینه اجاره بها" تعریف شده و به این ترتیب بالاترین نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید در فروردین ۱۳۹۷ با احتساب اجاره ابزارهای کارتخوان با مبلغ ۱۲۵۳/۲۱ ریال به بانک "حکمت ایرانیان" و کمترین آن با مبلغ ۱۶۹/۱۰ ریال به بانک "توسعه صادرات ایران" تعلق گرفته است.

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، در این بخش کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارت‌های تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است که در بخش آخر گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای فروردین ماه ۱۳۹۷ محاسبه گردیده و با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در فروردین ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۵۴۶/۴۸ ریال کارمزد پرداخت نموده‌اند که در این بین، در فروردین ماه ۹۷، بانک "صنعت و معدن" با ۵۷/۵۵ ریال و پس از آن بانک "خاورمیانه" با ۸۸/۲۶ ریال، پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارت‌های و بانک "حکمت ایرانیان" با مبلغ ۱۸۸۴/۰۵ ریال و پس از آن "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۱۷۱۵/۶۸ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

شایان ذکر است که کارمزد پرداختی توسط بانک‌ها در کلیه شاخص‌های مربوطه در فروردین ماه ۹۷ برای کلیه بانک‌های کشور دارای نرخ رشد مثبت بوده است که این موضوع با توجه به فرمول‌های مورد استفاده برای این شاخص‌ها کاملاً قابل توجیه می‌باشد.

۰.۷ واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارتی بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه‌ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش‌های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می‌شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۷}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می‌نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی شاپرک فعالیت می‌نمایند. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه‌دهنده خدمت پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته اند.

بانک صادرکننده^{۳۸}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید. این بانک‌ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می‌نمایند.

بانک پذیرنده^{۳۹}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبان" ^{۴۰} پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۱} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده‌اند.

^{۴۱} Service Type

^{۳۷} Payment Service Provider

^{۳۸} Issuer Bank

^{۳۹} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۰} IBAN: International Bank Account Number

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاه^{۴۸}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۴۹} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

^{۴۹} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۸} EFTPOS

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربر یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۸}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۴۹} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

^{۴۸} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی سه ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۰}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۱}، فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال پرداخت‌های داخل فروشگاه‌های^{۵۲} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۳} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۴}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

^{۵۴} In-App Purchase

^{۵۰} Internet Payment Gateway

^{۵۱} Mobile Payment Gateway

^{۵۲} In-Store

^{۵۳} Web-Mobile

انواع کارت‌های رایج در شبکه ۵۵

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی) ۵۶

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام) ۵۷

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند. کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط^{۵۸} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارتهای برون خط^{۵۹} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول

نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری ۶۰

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

^{۵۸} online

^{۵۹} offline

^{۶۰} Credit card

^{۵۵} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۶} Debit card

^{۵۷} prepaid

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۱}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سوی شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارتخوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

^{۶۱} Reconciliation Account (RA)

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 * \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}}$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۲} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۳} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 * \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}}$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۴}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

^{۶۴} Nominal Value

^{۶۲} Quasi money

^{۶۳} Demand deposits

سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه \bar{I}

شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه \bar{I}

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهکها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهم از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها = $\frac{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها}}{\text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}}$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تباری بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال- هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به

3

The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	% 90/37	▲
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	% 99/97	▲
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	% 2/17	▲
Shaparak network error	% 0/36	▼
Issuer error	% 9/41	▼
Cardholder Error	% 87/75	▲
Business error	% 0/31	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	% 98/82	▲
Shaparak sensed availability	% 99/97	▲
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	% 0/030	▲
percent change of reconciliation account transactions	% 17/759	▲

4

Electronic card payment network market indices in April 2018

Active EFTPOS effectiveness			
The highest effectiveness	Beh pardakht Mellat	1/747	▲
The lowest effectiveness	Electronic cart Damavand	0/256	▼
The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions			
The highest ratio	Electronic Card Damavand	% 2/645	▲
The lowest ratio	Mabna Card Arya	% 0/017	▲
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS			
The Highest ratio	Pardakht Electronic Pasargad	% 37/78	▲
The Lowest ratio	Asan Pardakht Persian	% 8/96	▲

(The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks)

The highest market share				
The highest value share of transactions	% 26/00 Behpardakht Mellat	▲	% 26/29 Bank Mellat	▲
The highest numerical share of transactions	% 21/79 Behpardakht Mellat	▲	% 28/15 Bank Mellat	▲
The highest value share of transactions in each terminal				
Internet Payment Gateway	% 27/73 Behpardakht Mellat	▲	% 28/12 Bank Mellat	▲
Mobile Payment Gateway	% 43/80 Asan Pardakht Persian	▼	% 36/20 Bank Mellat	▲
EFTPOS	% 26/01 Behpardakht Mellat	▲	% 26/02 Bank Mellat	▲
The highest numerical share of transactions in each of terminals				
Internet Payment Gateway	% 26/97 Tejarat Electronic Parsian	▲	% 24/93 Parsian Bank	▲
Mobile Payment Gateway	% 39/19 Asan Pardakht Persian	▲	% 50/93 Bank Mellat	▲
EFTPOS	% 23/98 Behpardakht Mellat	▲	% 26/59 Bank Mellat	▲
Herfindahl-Hirschman Index				
Internet Payment Gateway	1,906	▲	1,333	▲
Mobile Payment Gateway	2,784	▲	3,482	▲
EFTPOS	1,442	▲	1,111	▲
The highest share of issuing banks in number of active cards				
Prepaid card	Parsian Bank	% 14/93	▲	
Credit card	Bank Mellat Iran	% 32/10	▼	
Debit card	Bank Melli Iran	% 22/41	▲	

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy

Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	% 10/81	▲
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	% 2/45	▲
Value of transactions as a percentage of GDP	% 119/02	▲

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	1,449,327,014	▼
Value of transactions	1,178,216,081 mill IRR	▼

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Apr compared to Mar)	% - 38/39	▼
Monthly real growth of value of transactions (Apr compared to Mar)	% - 38/87	▼
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	% 17/08	▼
Point-to-point real growth of the value of transactions	% 8/47	▼

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	% 3/59	▼
Mobile Payment Gateway	% 7/77	▲
EFTPOS	% 88/64	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	% 95/09	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 4/91	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	% 79/91	▼
Bill payment & purchase mobile charge	% 14/02	▲
Balance Inquiry	% 6/07	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,422/24	▼
EFTPOS	1,142/93	▼
Mobile Payment Gateway	159/05	▼
Internet Payment Gateway	120/26	▼

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	24/30	▼
EFTPOS	21/53	▼
Mobile Payment Gateway	1/89	▼
Internet Payment Gateway	0/87	▼

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,439,722 Tehran	▼
The most change in the number of active EFTPOS terminals	2,697 Tehran	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/166 Yazd	▼
The most number of EFTPOS transactions per capita	41/40 Hormozgan	▼

Decile ratio

The ratio of average value of the tenth decile transactions to the first decile	540/47	▼
---	--------	---

شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیکی:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچه دوم، پلاک ۱۴

کد پستی: ۱۵۴۷۹۱۴۸۱۱

صندوق پستی: ۸۱۳۴ - ۱۵۸۷۵

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.

